

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ &
ΥΛΙΚΟ:
ΤΥΠΙΚΗ, ΑΤΥΠΗ & ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ e-ΜΟΡΦΕΣ)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΑΡΙΑ – ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΩΤΗΡΑ

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη
Γλώσσα»

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΖΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2013- 2014

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αθανάσιος Τζιμογιάννης, Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου
(Επιβλέπων Καθηγητής)

Αθανάσιος Κατσής, Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Δέσποινα Τσακίρη, Αν. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Σε όλα τα παιδιά που δίνουν μάχες για τη ζωή τους.

Ιστορικό και ευχαριστίες

Στα πλαίσια της επαγγελματικής μου πορείας ως φιλόλογος εκπαιδευτικός στην ιδιωτική εκπαίδευση διαπίστωσα πως η χρήση των Τεχνολογικών Μέσων Πληροφοριών και Επικοινωνίας είναι απαραίτητη για τον σύγχρονο φιλόλογο - εκπαιδευτικό που θέλει να αναβαθμίσει τις γνώσεις του, την ποιότητα διδασκαλίας του, τις παιδαγωγικές και διδακτικές του μεθόδους, προκειμένου να προσελκύσει το ενδιαφέρον των νεαρών μαθητών του Γυμνασίου, ώστε να αναζητήσουν τη μάθηση και την ανακάλυψη της γνώσης γύρω από τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας.

Με αυτόν τον προβληματισμό αποφάσισα να συμμετάσχω στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Τμήμα Κοινωνικής & Εκπαιδευτικής Πολιτικής), στην κατεύθυνση «Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, Άτυπη και από Απόσταση Εκπαίδευση» και, τώρα, που έφτασα στο τέλος των σπουδών, αισθάνομαι μεγάλη χαρά και ανακούφιση, διότι έφερα εις πέρας ένα μεγάλο μου όνειρο: να κάνω εξειδικευμένες σπουδές στις ΤΠΕ και στον τρόπο εφαρμογής τους στην εκπαίδευση.

Η συμβολή του Μεταπτυχιακού αυτού Προγράμματος στην εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, είναι μεγάλη, διότι δεν προσφέρει κατάρτιση στις ΤΠΕ, αλλά προσφέρει τον πλούτο, τη γνώση και τη φιλοσοφία ενός ολόκληρου κόσμου, ακαδημαϊκού και εκπαιδευτικού, ο οποίος τα τελευταία πενήντα χρόνια προσπαθεί σε παγκόσμιο επίπεδο να ανακαλύψει τρόπους αναβάθμισης και βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω των ΤΠΕ.

Νιώθοντας σοφότερη και με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στην προσπάθειά μου να καθοδηγήσω τους μαθητές μου από την επόμενη σχολική χρονιά στην ανακάλυψη της γνώσης και στη διαδικασία της μάθησης με ατομική τους προσπάθεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους διδάσκοντες καθηγητές του Μεταπτυχιακού αυτού Τμήματος για την αγαστή συνεργασία τους και την άριστη επιστημονική και παιδαγωγική παρουσία τους, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Επιπλέον, χρεωστώ ευγνωμοσύνη στον επιβλέποντα Καθηγητή της Μεταπτυχιακής μου Διατριβής, κ. Τζιμογιάννη Αθανάσιο για την ενθάρρυνσή του να συνεχίσω την εργασία μου και ευχαριστίες για τη βοήθεια και καθοδήγησή του στην εκπόνησή της.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς – συμφοιτητές μου για την άψογη συνεργασία μας στις ομαδικές εργασίες και παρουσιάσεις στο πλαίσιο των μαθημάτων των Μεταπτυχιακών μας Σπουδών. Επιπλέον, ευχαριστώ όλους τους συναδέλφους φιλόλογους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κορινθία, οι οποίοι απάντησαν στα ερωτηματολόγια με προσοχή, συνέπεια και ειλικρίνεια, καθώς και τον Προϊστάμενο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων για τη συνεργασία τους προκειμένου να επιτραπεί και να υλοποιηθεί η έρευνα στα σχολεία του Νομού.

Θα ήταν, τέλος, παράληψη να μην ευχαριστήσω την οικογένειά μου που, κατά το χρονικό διάστημα της έρευνας, με στήριξε με κάθε τρόπο.

Πίνακας Περιεχομένων		
Αφιέρωση		σελ. 3
Ιστορικό και ευχαριστίες		σελ. 4
Πίνακας Περιεχομένων		σελ. 6
Κατάλογος Πινάκων		σελ. 10
Κατάλογος Συνοτομογραφιών		σελ. 18
ΠΕΡΙΛΗΨΗ		σελ. 19
Abstract		σελ. 20
Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ		σελ. 21
1.1.	Η σύγχρονη πραγματικότητα στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο	σελ. 21
1.2.	Ο σκοπός της έρευνας και τα κριτήρια επιλογής του θέματος	σελ. 22
1.3.	Η σημασία της έρευνας	σελ. 22
1.4.	Συνοπτική περιγραφή της έρευνας	σελ. 23
1.5.	Η δομή της εργασίας	σελ. 24
1.6.	Τα σημαντικότερα αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνας	σελ. 24
Κεφάλαιο 2: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ		σελ. 26
2.1.	Εισαγωγή	σελ. 26
2.2.	Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση	σελ. 26
2.3	Οι ΤΠΕ και διδασκαλία της Γλώσσας	σελ. 29
2.4.	Το Α.Π.Σ. της Γλώσσας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα	σελ. 30
2.4.1.	Εισαγωγικές πληροφορίες για το Δ. Ε. Π. Π. Σ. και Α. Π. Σ.	σελ. 30
2.4.2.	Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία: Άξονας Γλωσσική Διδασκαλία (Δ. Ε. Π. Π. Σ. και Α. Π. Σ.): Γενικός Σκοπός	σελ. 31
2.4.3.	Ειδικός Σκοπός	σελ. 32
2.4.4.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 32
2.4.5.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 33

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

2.4.6.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 34
2.4.7.	Αξιολόγηση	σελ. 34
2.5.	Το Α.Π.Σ. της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα: Γενικός Σκοπός	σελ. 35
2.5.1.	Ειδικός Σκοπός	σελ. 35
2.5.2.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 36
2.5.3.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 36
2.5.4.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 37
2.5.5.	Αξιολόγηση	σελ. 37
2.6.	Το Νέο Π.Σ. της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα: Εισαγωγικές πληροφορίες για το Νέο Π.Σ.	σελ. 38
2.6.1.	Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία: άξονας Νεοελληνική Γλώσσα - Γενικός Σκοπός του Νέου Π.Σ.	σελ. 39
2.6.2.	Ειδικός Σκοπός	σελ. 41
2.6.3.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 42
2.6.4.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 43
2.6.5.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 45
2.6.6.	Αξιολόγηση	σελ. 45
2.7.	Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία - άξονας Νεοελληνική Λογοτεχνία (Νέο Π.Σ.): Γενικός Σκοπός	σελ. 46
2.7.1.	Γενικός Σκοπός	σελ. 46
2.7.2.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 47
2.7.3.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 47
2.7.4.	Διδακτική Μεθοδολογία και ΤΠΕ	σελ. 48
2.7.5.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 49
2.7.6.	Αξιολόγηση	σελ. 50
2.8.	Το Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Αγγλία: Εισαγωγικές πληροφορίες	σελ. 51
2.8.1.	Άξονας Γλώσσα – Λογοτεχνία - Θεατρική Αγωγή: Γενικός Σκοπός	σελ. 52
2.8.2.	Ειδικός Σκοπός	σελ. 53
2.8.3.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 55

2.8.4.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 56
2.8.5.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 57
2.8.6.	Αξιολόγηση	σελ. 58
2.9.	Το Π.Σ. της Κατώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για το γλωσσικό μάθημα στη Φινλανδία: Εισαγωγικές πληροφορίες	σελ. 59
2.9.1.	Άξονας Γλώσσα - Λογοτεχνία: Γενικός Σκοπός και Στόχοι Διδασκαλίας	σελ. 59
2.9.2.	Ειδικός Σκοπός	σελ. 60
2.9.3.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 61
2.9.4.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 61
2.9.5.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 62
2.9.6.	Αξιολόγηση	σελ. 62
2.10.	Το Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Αυστραλία: Εισαγωγικές πληροφορίες για το αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα.	σελ. 64
2.10.1.	Άξονας Γλώσσα- Λογοτεχνία – Γραμματισμός (language – literature – literacy): Γενικός Σκοπός και Στόχοι Διδασκαλίας	σελ. 64
2.10.2.	Ειδικοί Στόχοι	σελ. 65
2.10.3.	Περιεχόμενο Διδασκαλίας	σελ. 66
2.10.4.	Διδακτική Μεθοδολογία	σελ. 68
2.10.5.	Διδακτικό Υλικό	σελ. 68
2.10.6.	Αξιολόγηση	σελ. 69
2.11	Σύγκριση των Α.Π. στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος με ΤΠΕ σε Ελλάδα – Φινλανδία – Αγγλία – Αυστραλία.	σελ. 70
2.11.1.	Πρόγραμμα Σπουδών	σελ. 70
2.11.2.	Μέσα Διδακτικά (ΤΠΕ)	σελ. 73
2.11.3.	Συγκριτικός Πίνακας των χωρών για τη διδασκαλία της Γλώσσας στο Γυμνάσιο με ΤΠΕ	σελ. 75
2.11.4.	PISA	σελ. 76
2.12.	Επιμόρφωση φιλολόγων εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση	σελ. 77
2.13.	Οι στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση.	σελ. 79

Κεφάλαιο 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		σελ. 82
3.1.	Ο σκοπός της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα	σελ. 82
3.2.	Η περιγραφή της έρευνας. Η διασφάλιση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας	σελ. 83
3.3.	Το δείγμα της έρευνας	σελ. 84
3.4.	Το Ερωτηματολόγιο	σελ. 86
3.5.	Η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων - Ζητήματα εγκυρότητας και αξιοπιστίας	σελ. 87
Κεφάλαιο 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		σελ. 90
4.1	Περιγραφή των στατιστικών αναλύσεων για κάθε ερευνητική υπόθεση	σελ. 90
4.1.1	Μέρος 2 του Ερωτηματολογίου: «Προσωπικοί Παράγοντες»	σελ. 90
4.1.2	Μέρος 3 του Ερωτηματολογίου: συλλογή πληροφοριών σχετικά με ανεξάρτητες μεταβλητές.	σελ. 91
4.1.3.	Μέρος 4 του Ερωτηματολογίου	σελ. 95
4.2.	Παρουσίαση των στατιστικών αποτελεσμάτων	σελ. 96
Κεφάλαιο 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ		σελ.108
5.1.	Εισαγωγή	σελ.108
5.2.	Συμπεράσματα Βιβλιογραφικής Επισκόπησης	σελ.108
5.3.	Συμπεράσματα Ανάλυσης Ερωτηματολογίου	σελ.109
5.4.	Τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με άλλες παρόμοιες μελέτες	σελ.111
5.5.	Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	σελ.113
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		σελ.115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		σελ.133
Παράρτημα 1		σελ.133
Παράρτημα 2		σελ.139
Παράρτημα 3		σελ.156

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας Διαγραμμάτων		
Σχήμα 3.1.	Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς την Ηλικία	σελ. 84
Σχήμα 3.2.	Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς τα χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση	σελ. 85
Σχήμα 3.3	Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς την επιμόρφωση στις ΤΠΕ	σελ. 85
Σχήμα 4.1	Παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη Γλώσσα	σελ. 95

Πίνακες περιγραφής των στατιστικών αναλύσεων για κάθε ερευνητική υπόθεση		
Πίνακας 4.1.	Προσωπική χρήση των ΤΠΕ	σελ. 90
Πίνακας 4.2.	Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προετοιμασία του εκπαιδευτικού στο μάθημα της Γλώσσας	σελ. 91
Πίνακας 4.3.	Χρήση εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας με ενεργό συμμετοχή των μαθητών	σελ. 92
Πίνακας 4.4.	Χρησιμότητα εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας για τους μαθητές.	σελ. 93
Πίνακας 4.5.	Χρησιμότητα εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας για τους μαθητές.	σελ. 94
Πίνακας 4.6.	Τεχνική υποδομή, χρόνος, αντιλαμβανόμενη ευκολία χρήσης των ΤΠΕ στην τάξη, αντιλαμβανόμενη επιμορφωτική επάρκεια του εκπαιδευτικού στις ΤΠΕ.	σελ. 94

Πίνακες Συχνότητων		
Πίνακας Κατανομής 4.1	Φύλο	σελ. 96
Πίνακας Κ. 4.2	Ηλικία	σελ. 96
Πίνακας Κ. 4.3	Χρόνια Υπηρεσίας στην εκπαίδευση	σελ. 97
Πίνακας Κ. 4.4	Επιμόρφωση στις ΤΠΕ	σελ. 98
Πίνακας Κ. 4.5	Χρήση Word για προσωπικούς λόγους	σελ. 99
Πίνακας Κ. 4.6	Χρήση excel για προσωπικούς λόγους	σελ. 99
Πίνακας Κ. 4.7.	Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους	σελ.100
Πίνακας Κ. 4.8.	Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους	σελ.101
Πίνακας Κ. 4.9.	Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους	σελ.101
Πίνακας Κ. 4.10	Χρήση Wikis για προσωπικούς λόγους	σελ.102
Πίνακας Κ. 4.11	Χρήση Googledocs για προετοιμασία εκπαιδευτικού	σελ.102
Πίνακας Κ. 4.12	Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους	σελ.103
Πίνακας Κ. 4.13	Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους	σελ.104
Πίνακας Κ. 4.14	Χρήση word για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.15	Χρήση excel για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.16	Χρήση PowerPoint για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.17	Χρήση Internet για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.18	Χρήση blogs για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.19	Χρήση wikis για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.20	Χρήση GoogleDocs για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.21	Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προετοιμασία εκπ/κού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.22	Χρήση άλλου για προετοιμασία εκπαιδευτικού	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.23	Χρήση word στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.24	Χρήση excel στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ.4.25	Χρήση PowerPoint στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ.4.26	Χρήση Internet στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.27	Χρήση blogs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή	Παράρτημα2

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

	μαθητών	
Πίνακας Κ. 4.28	Χρήση wikis στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.29	Χρήση GoogleDocs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.30	Χρήση Κοινωνικών Δικτύων στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.31	Χρήση άλλου στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.32	Οι ΤΠΕ στη Γλώσσα βοηθούν τους μαθητές στη βελτίωση της έκφρασης.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.33	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση ορθογραφίας.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.34	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση σύνταξης.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.35	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον ορθογραφικό έλεγχο.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.36	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον συντακτικό έλεγχο.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.37	Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του προφορικού λόγου.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.38	Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του γραπτού λόγου.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.39	Απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.40	Κατάκτηση στρατηγικών κατανόησης γραπτών κειμένων ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.41	Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων με ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.42	Κατανόηση μικροδομής κειμένου με ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.43	Κατανόηση μακροδομής κειμένου με ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.44	Απόκτηση κριτικού γραμματισμού με ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.45	Ενεργοποίηση γλωσσικής νοημοσύνης με ΤΠΕ	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.46	Παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη Γλώσσα	Παράρτημα2

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Πίνακας Κ. 4.47	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την κριτική ικανότητα.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.48	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την ενεργητική μάθηση.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.49	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την συνεργατική μάθηση.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.50	Οι ΤΠΕ ενισχύουν τη δημιουργική γραφή.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.51	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.52	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.53	Δυσκολεύομαι στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στη Γλώσσα.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.54	Το ΠΣ δεν ενθαρρύνει τη χρήση ΤΠΕ στη Γλώσσα.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.55	Ο διδακτικός χρόνος της Γλώσσας δεν επαρκεί για ΤΠΕ στην τάξη.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.56	Η επιμόρφωσή μου είναι επαρκής για ΤΠΕ στην τάξη στη Γλώσσα.	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.57	Πίνακας Cronbach's Alpha if Item Deleted	Παράρτημα2
Πίνακας Κ. 4.58	Πίνακας Cronbach's Reliability Statistics	Παράρτημα2

Πίνακες Συχνοτήτων Crosstabulation	
(σε ηλεκτρονικό αρχείο excel στο Παράρτημα 3)	
Πίνακας 1	Φύλο – Επιμόρφωση στις ΤΠΕ
Πίνακας 2	Φύλο – Χρήση word για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 3	Φύλο - Χρήση excel για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 4	Φύλο - Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 5	Φύλο - Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 6	Φύλο - Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 7	Φύλο - Χρήση wikis για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 8	Φύλο - Χρήση GoogleDocs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 9	Φύλο - Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 10	Φύλο - Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Πίνακας 11	Ηλικία - Επιμόρφωση στις ΤΠΕ
Πίνακας 12	Ηλικία – Χρήση word για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 13	Ηλικία - Χρήση excel για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 14	Ηλικία - Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 15	Ηλικία - Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 16	Ηλικία - Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 17	Ηλικία - Χρήση wikis για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 18	Ηλικία - Χρήση GoogleDocs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 19	Ηλικία - Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 20	Ηλικία - χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 21	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση – Επιμόρφωση στις ΤΠΕ
Πίνακας 22	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση – Χρήση word για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 23	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση - Χρήση excel για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 24	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση - Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 25	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση- Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 26	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση - Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 27	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση - Χρήση wikis για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 28	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση - Χρήση GoogleDocs για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 29	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση - Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 30	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση - Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 31	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση – Δυσκολεύομαι στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στη Γλώσσα.
Πίνακας 32	Επιμόρφωση στις ΤΠΕ - Δυσκολεύομαι στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στη Γλώσσα.
Πίνακας 33	Ηλικία - Χρήση excel για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 34	Ηλικία-Χρήση PowerPoint για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 35	Ηλικία -Χρήση Internet για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 36	Ηλικία -Χρήση blogs για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 37	Ηλικία -Χρήση wikis για προετοιμασία εκπαιδευτικού

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Πίνακας 38	Ηλικία - Χρήση GoogleDocs για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 39	Ηλικία - Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προετοιμασία εκπ/κού
Πίνακας 40	Ηλικία - Χρήση άλλου για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 41	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση – Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους
Πίνακας 42	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση – Χρήση excel για προετοιμασία εκπαιδευτικού
Πίνακας 43	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση PowerPoint για προετοιμασία εκπαιδευτικού .
Πίνακας 44	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση Internet για προετοιμασία εκπαιδευτικού.
Πίνακας 45	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση blogs για προετοιμασία εκπαιδευτικού.
Πίνακας 46	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση wikis για προετοιμασία εκπαιδευτικού.
Πίνακας 47	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση GoogleDocs για προετοιμασία εκπαιδευτικού.
Πίνακας 48	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προετοιμασία εκπ/κού.
Πίνακας 49	Φύλο - χρήση word για προσωπικούς λόγους.
Πίνακας 50	Ηλικία - χρήση word για προσωπικούς λόγους.
Πίνακας 51	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπ/ση. - Χρήση word για προσωπικούς λόγους.
Πίνακας 52	Επιμόρφωση στις ΤΠΕ - Χρήση word για προσωπικούς λόγους.
Πίνακας 53	Φύλο - Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού.
Πίνακας 54	Ηλικία - Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού.
Πίνακας 55	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση. - Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού.
Πίνακας 56	Επιμόρφωση στις ΤΠΕ. - Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού.
Πίνακας 57	Φύλο - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 58	Ηλικία - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 59	Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών
Πίνακας 60	Επιμόρφωση στις ΤΠΕ - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Πίνακας 61	Χρήση word για προσωπικούς λόγους - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 62	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στη βελτίωση της έκφρασης. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 63	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση ορθογραφίας - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 64	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση σύνταξης. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 65	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον ορθογραφικό έλεγχο. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 66	Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 67	Οι ΤΠΕ βοηθούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων με ΤΠΕ - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 68	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την κριτική ικανότητα. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 69	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την ενεργητική μάθηση. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 70	Οι ΤΠΕ ενισχύουν την συνεργατική μάθηση. - Χρήση word με ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
Πίνακας 71	Χρήση word για προσωπικούς λόγους. - Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού.
Πίνακας 72	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού - Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στη βελτίωση της έκφρασης.
Πίνακας 73	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού - Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση ορθογραφίας.
Πίνακας 74	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση σύνταξης.
Πίνακας 75	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον ορθογραφικό έλεγχο.
Πίνακας 76	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον συντακτικό έλεγχο.
Πίνακας 77	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

	στον εμπλουτισμό του προφορικού λόγου.
Πίνακας 78	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του γραπτού λόγου.
Πίνακας 79	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην κατάκτηση στρατηγικών κατανόησης γραπτών κειμένων.
Πίνακας 80	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου.
Πίνακας 81	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων.
Πίνακας 82	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην κατανόηση της μικροδομής του κειμένου.
Πίνακας 83	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην κατανόηση της μακροδομής του κειμένου.
Πίνακας 84	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού. - Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού.
Πίνακας 85	Χρήση word για προετοιμασία του εκπαιδευτικού- Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην ενεργοποίηση της γλωσσικής νοημοσύνης.
Πίνακας 86	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. – Οι ΤΠΕ ενισχύουν την κριτική ικανότητα.
Πίνακας 87	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. - Οι ΤΠΕ ενισχύουν την ενεργητική μάθηση.
Πίνακας 88	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. - Οι ΤΠΕ ενισχύουν την συνεργατική μάθηση.
Πίνακας 89	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. - Οι ΤΠΕ ενισχύουν την δημιουργική γραφή.
Πίνακας 90	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. - Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού.
Πίνακας 91	Χρήση word με ενεργό συμμετοχή μαθητών. - Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού.

Κατάλογος Συντομογραφιών

ACARA	Australian Curriculum Assessment and Reporting Authority
BECTA	British Educational Communications and Technology Agency
CD-ROM	Compact Disc Read-Only Memory
NAPLAN	National Assessment Program – Literacy and Numeracy
KS	Key Stage
PISA	Program for International Student Assessment
αι.	αιώνας
Α.Π.	Αναλυτικά Προγράμματα
Α.Π.Σ	Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών
Δ.Ε.	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
Δ.Ε.Π.Π.Σ	Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών
Η/Υ	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
κ.α.:	και άλλα
MME	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ή Επικοινωνίας
μ. Χ.	μετά Χριστόν
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας
ΥΠ.ΠΑΙ.Θ.	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΦΕΚ	Φύλλα Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά τις αντιλήψεις των φιλολόγων Γυμνασίου σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος και τους παράγοντες που την επηρεάζουν. Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται μια σύντομη θεώρηση της σύγχρονης πραγματικότητας αναφορικά με τη θέση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αλλά και με τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο με τις ΤΠΕ. Επιπλέον, μελετάται το Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) για τη διδασκαλία της Γλώσσας στην Ελλάδα, την Αγγλία, τη Φινλανδία και την Αυστραλία αναφορικά με τη θέση των ΤΠΕ στα Π.Σ. αυτά στις τάξεις του Γυμνασίου.

Ακολουθεί το ερευνητικό μέρος κατά το οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτηματολόγια 87 φιλόλογοι, που υπηρέτησαν κατά τη σχολική χρονιά 2013 – 2014 σε 16 δημόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια αστικών περιοχών του νομού Κορινθίας. Από τα στοιχεία της έρευνας προέκυψε ότι οι φιλόλογοι που συμμετείχαν σε αυτήν χρησιμοποιούν την τεχνολογία στην τάξη κατ' ανάλογο τρόπο με τη χρήση της στην προσωπική τους ζωή. Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι οι φιλόλογοι αυτοί έχουν επιμορφωθεί στις ΤΠΕ σε βασικό επίπεδο, κατά πλειοψηφία, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζεται στην εφαρμογή των διδακτικών πρακτικών που επιδιώκουν να εφαρμόσουν στην εκπαιδευτική πράξη και στις τοποθετήσεις τους στο ζήτημα της συμβολής των ΤΠΕ στην ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων στους μαθητές, αναφορικά με τη σωστή χρήση της γλώσσας.

Τέλος, στην παρούσα έρευνα διατυπώθηκε η γνώμη των φιλολόγων ως προς τις δυσκολίες που εντοπίζονται κατά την εφαρμογή των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία του Γυμνασίου.

Abstract

The present thesis investigates the perceptions of Gymnasium's literatures (philologists) in association to the usage of Information and Communication Technologies (ICT) in teaching the Language course and the factors affecting it. The first part of the thesis includes a short analysis of modern reality in association to ICT's position, as well as with the teaching of Modern Greek Language to the Gymnasium. In addition, investigates the Studying Program (SP) of teaching Language in Greece, England, Finland and Australia and the position of ICT in these SPs for Gymnasium's classrooms.

Then the research part is following, in which 87 literature teachers, who served 16 public and private gymnasium sectors of urban areas of the Corinthian county, responded to questionnaires. The survey data indicates that the literatures (philologists), who participated in it, use the technology in classroom in a manner analogous to the usage of it in their personal lives. Also, the majority of them have the basic ICT training, which is reflected to the implementation of teaching practices. Literatures's (philologists's) target is to apply ICT in educational practice for the development of cognitive and metacognitive skills of the students regarding the correct usage of language.

Finally, the present research delivers the philological teachers's opinions regarding the difficulties identified in the application of ICT in the Gymnasium Language teaching.

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η σύγχρονη πραγματικότητα στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο

Τη σύγχρονη εκπαιδευτική διαδικασία στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό – Γυμνάσιο) καθόριζαν έως τώρα τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) κάθε γνωστικού αντικειμένου και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.), τα οποία σχεδιάστηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2001) βάσει των προβλεπόμενων από το Νόμο 1566/85. (Βέικου) Σε αυτά τα Προγράμματα επιχειρείται η οριζόντια διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων και υιοθετείται η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης με ενεργητικές και ολιστικές προσεγγίσεις, που εξασφαλίζουν τη διαμόρφωση γνώσεων και δεξιοτήτων με τη διάχυση θεμελιωδών διαθεματικών εννοιών στα σχολικά εγχειρίδια και την εκπόνηση διαθεματικών εργασιών. (Βέικου)

Με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Νέου Σχολείου (2011) στηρίζονται οι αρχές του *κριτικού γραμματισμού*, σύμφωνα με τις οποίες κάθε πολιτισμικό προϊόν (και στην περίπτωση μας η γλώσσα και η λογοτεχνία), προσεγγίζονται μαθησιακά ως ένα πολυεπίπεδο αποτέλεσμα ιδεολογικών, κοινωνικών και τεχνολογικών διεργασιών, οι οποίες στο πλαίσιο της παιδαγωγικής του κριτικού γραμματισμού είναι διερευνήσιμες και ερμηνεύσιμες. Επιπλέον, το Π.Σ. ενσωματώνει πλήρως τους στόχους του Ψηφιακού Σχολείου [ΨΣ] (<http://digitalschool.minedu.gov.gr/>), το οποίο στηρίζει την ανάπτυξη της ψηφιακής πλατφόρμας παροχής εκπαιδευτικού υλικού και βοήθειας σε μαθητή και εκπαιδευτικό και τα προγράμματα σπουδών με ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο (e-books) για όλες τις τάξεις και τα μαθήματα (<http://digitalschool.minedu.gov.gr/manuals/sxoleio.php>) και τα ενισχύει με στοχευμένες δράσεις, εξειδικευμένες για κάθε γλωσσικό μάθημα (Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011). Άλλωστε, στη σημερινή κοινωνία της πληροφορίας οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών και της Επικοινωνίας αποτελούν σημαντικό στοιχείο πολιτισμού και κουλτούρας του σύγχρονου κόσμου και δημιουργούν νέες απαιτήσεις και προκλήσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, εφόσον προσφέρουν νέους τρόπους μάθησης, πληροφόρησης, επικοινωνίας και εργασίας (Baron & Bruillard, 1996) ; (Henri & Lundgren-Cayrol, 2001) Για τους λόγους αυτούς η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

εκπαιδευτική διαδικασία, με έμφαση στην ηλεκτρονική μάθηση, θα πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο για τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.

1.2 Ο σκοπός της έρευνας και τα κριτήρια επιλογής του θέματος

Η συγκεκριμένη έρευνα υλοποιήθηκε με σκοπό να αξιολογήσει τον τρόπο, το βαθμό χρήσης, την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ, ιδιαιτέρως των εργαλείων του Ιστού 2.0 κατά τη διδασκαλία της Γλώσσας στο ελληνικό Γυμνάσιο, μέσα από τη διερεύνηση του τρόπου αξιοποίησης των ΤΠΕ, του βαθμού επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται στην τάξη από τους εκπαιδευτικούς, ως στελέχη της εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, η εμπλοκή της διεξάγουσας την έρευνα ως φιλόλογου στη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ιδιωτική και δημόσια, και ειδικά στο Γυμνάσιο, αποτέλεσε το βασικό έναυσμα για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος της ερευνητικής εργασίας. Το κριτήριο, όμως, για την οριστικοποίησή του ήταν ο προβληματισμός αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας, που προκύπτει από τη διαπίστωση ότι στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη εποχή η διδασκαλία του μαθήματος της Γλώσσας, ως όργανο επικοινωνίας, απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και αντιμετώπιση, προκειμένου να αποτελέσει η Γλώσσα μέσο προαγωγής της σκέψης, της γνώσης, της επιστήμης και, τελικά, της σύνδεσης των λαών.

1.3 Η σημασία της έρευνας

Αφορμή για τη διεξαγωγή της παρούσης έρευνας ήταν η ελλιπής ερευνητική προσπάθεια που σημειώνεται αναφορικά με τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο με ΤΠΕ στο Νέο Π.Σ. συγκριτικά με τα Π.Σ. και τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, που διακρίνονται για τις υψηλές επιδόσεις τους

στο γλωσσικό μάθημα με τη χρήση ΤΠΕ. Ειδικότερα, αν και έχουν γίνει πολυάριθμες μελέτες για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στο διδακτικό σχεδιασμό των γλωσσικών μαθημάτων, εκλείπουν οι αναφορές και οι συγκριτικές μελέτες με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα άλλων χωρών, που μπορούν να δώσουν απαντήσεις σε πολλά ζητούμενα της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας με βάση το Νέο Π.Σ. Γυμνασίου.

1.4 Συνοπτική περιγραφή της έρευνας

Η έρευνα, στην οποία η παρούσα εργασία αναφέρεται, διεξήχθη κατά τη σχολική χρονιά 2013 – 2014 με τη συμμετοχή 87 φιλόλογων, που υπηρέτησαν σε 16 διαφορετικά Γυμνάσια, δημόσια και ιδιωτικά, του νομού Κορινθίας τη συγκεκριμένη σχολική περίοδο. Λαμβάνοντας υπόψη προτεινόμενες μεθοδολογίες για την διεξαγωγή εσωτερικών ελέγχων και άλλα ερωτηματολόγια συντάχθηκε το συγκεκριμένο, που είχε σαν στόχο, μέσω ενός δομημένου και λεπτομερούς πλαισίου γενικών αρχών και κριτηρίων, να σχηματίσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με την αξιοποίηση και την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ στη διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στα Γυμνάσια του Νομού Κορινθίας. Οι αρχές αυτές ομαδοποιούνται στα τέσσερα μέρη του ερωτηματολογίου και αφορούν τον βαθμό επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, την υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων στο μάθημα της γλώσσας με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και την συμβολή των ΤΠΕ στην ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων με τη σωστή χρήση της γλώσσας. Τηρήθηκε η ανωνυμία των απαντήσεων, ως βασικό στοιχείο αξιοπιστίας και ειλικρινούς συμμετοχής των εκπαιδευτικών στην έρευνα. Επιπλέον, με σκοπό την εξασφάλιση υψηλού βαθμού εγκυρότητας και αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων της έρευνας, η συγκεκριμένη προσπάθεια υποστηρίχθηκε από εργαλεία ποσοτικής έρευνας, για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων της.

1.5 Η δομή της εργασίας

Η παρούσα εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια, με το ακόλουθο περιεχόμενο:

Το *πρώτο* κεφάλαιο περιλαμβάνει την Εισαγωγή, με λεπτομερή περιγραφή της έρευνας, οριοθέτηση του θέματος, του σκοπού, των κριτηρίων επιλογής του και της σημασίας διεξαγωγής της.

Στο *δεύτερο* κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη περιγραφή του θεωρητικού πλαισίου και η βιβλιογραφική επισκόπηση του πεδίου των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αλλά και στη διδασκαλία του Γλωσσικού μαθήματος, ειδικότερα.

Το *τρίτο* κεφάλαιο περιλαμβάνει το πλαίσιο, το σκοπό της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα, τη μεθοδολογία της έρευνας, την επεξεργασία και τα αποτελέσματά της, την περιγραφή των στατιστικών αναλύσεων για κάθε ερευνητική υπόθεση, την παρουσίαση των στατιστικών αποτελεσμάτων.

Το *τέταρτο* κεφάλαιο αναλύει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις, που προκύπτουν από την έρευνα.

Το *πέμπτο* κεφάλαιο διατυπώνει τα Συμπεράσματα και τις Προτάσεις, που προκύπτουν από την ερευνητική εργασία.

1.6 Τα σημαντικότερα αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνας

Από την υλοποίηση της έρευνας προκύπτει το συμπέρασμα ότι η Αυστραλία, η Φινλανδία και η Αγγλία έχουν υιοθετήσει πρωτοποριακές εκπαιδευτικές και διδακτικές πρακτικές, με εφαρμογή πολλών δράσεων ΤΠΕ στη διδασκαλία όχι μόνο της Γλώσσας, αλλά και όλων των μαθημάτων, που συνδέονται μεταξύ τους και αντιμετωπίζονται ως γλωσσικά, υπό την έννοια ότι προάγουν το λόγο, προφορικό και γραπτό.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Αντιθέτως, στην Ελλάδα το έως τώρα εξετασιοκεντρικό χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού συστήματος προσανατολίζει τους μαθητές στην επιτυχή διεκπεραίωση των εξεταστικών διαδικασιών απομακρύνοντάς τους από την ανάπτυξη ποικίλων δράσεων και πρωτοβουλιών με ΤΠΕ. Ωστόσο, στο Γυμνάσιο οι φιλόλογοι εκπαιδευτικοί κάνουν φιλότιμες προσπάθειες για την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική της Γλώσσας, επιμορφώνονται στις ΤΠΕ, τις χρησιμοποιούν στην προσωπική τους ζωή, τις εφαρμόζουν σε δραστηριότητες για την καλύτερη προετοιμασία τους στο μάθημα και σε δράσεις με συμμετοχή των μαθητών τους, αφού πιστεύουν ότι οι ΤΠΕ έχουν θετικές επιδράσεις στην ανάπτυξη νοητικών ικανοτήτων και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων στους μαθητές τους. Όμως, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εφαρμογή δραστηριοτήτων με ΤΠΕ λόγω ελλιπούς επιμόρφωσης και περιορισμένου διδακτικού χρόνου. Με το Νέο Π.Σ. εισάγεται η χρήση του διαδικτύου και των ΤΠΕ στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα, γεγονός που ανατρέπει το εκπαιδευτικό σκηνικό αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ, αυξάνει τις απαιτήσεις της μαθησιακής διαδικασίας για μια πρόσφορη και δημιουργική χρήση της τεχνολογίας και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών για τη γνώση του τρόπου σωστής αξιοποίησής τους. Συμπερασματικά, χρειάζεται ακόμη προσπάθεια εκ μέρους των εκπαιδευτικών και της Πολιτείας προκειμένου οι ΤΠΕ να γίνουν μέρος της καθημερινής διδακτικής πρακτικής προς όφελος των μαθητών.

Κεφάλαιο 2: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Εισαγωγή

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο η παρούσα μελέτη εντάσσεται. Ειδικότερα γίνεται αναφορά στη θέση που έχουν οι ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και στη χρήση των ΤΠΕ κατά τη γλωσσική διδασκαλία. Επιπλέον, γίνεται μια επισκόπηση των Π.Σ. για τη διδασκαλία της Γλώσσας στην Ελλάδα, την Αγγλία, τη Φινλανδία και την Αυστραλία εστιάζοντας στα σημεία όπου γίνεται λόγος για τη χρήση των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα, μαζί με μια μικρή συγκριτική μελέτη αυτών των Π.Σ. Τέλος αναφερόμαστε στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης των φιλολόγων στις ΤΠΕ Επιπέδου Β΄, που υλοποιείται στην Ελλάδα, σε μια προσπάθεια διεύρυνσης της χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση προς όφελος των μαθητών και εξετάζεται η γνώμη των εκπαιδευτικών και των φιλολόγων αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ, βάσει της βιβλιογραφίας.

2.2 Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Στη σύγχρονη εποχή της τεχνολογίας των πληροφοριών και της επιστημονικής εξέλιξης η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι επιβεβλημένη και απαραίτητη για πολλούς λόγους και κυρίως για τα εκπαιδευτικά οφέλη και τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας που προσφέρουν (Jonassen, 2000). Ο προβληματισμός για την ουσιαστική ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αποσκοπεί όχι απλά στη βελτίωση του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας, αλλά στην ουσιαστική αναμόρφωση του ευρύτερου παιδαγωγικού πλαισίου και της μαθησιακής διαδικασίας, εξαιτίας των νέου τύπου δεξιοτήτων, που πρέπει οι μαθητές να καλλιεργήσουν στη σύγχρονη εποχή (αναζήτηση, συλλογή, επεξεργασία και αξιολόγηση της ποιότητας των πληροφοριών που ευρέως διακινούνται στις ηλεκτρονικές πηγές, σύνθεση πληροφοριών για την αντιμετώπιση προβλημάτων, παράθεση συλλογισμών), αλλά και των νέων τρόπων επίλυσης προβλημάτων, που προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ και απαιτούν εκ

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

μέρους του μαθητή την ανάπτυξη δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου (π.χ. κριτική και συνθετική ικανότητα, συνδυαστική και δημιουργική σκέψη, αλληλεπίδραση, ενεργητική και διερευνητική μάθηση, δεξιότητες αξιολόγησης κ.α.) (Τζιμογιάννης, 2007, σσ. 334- 337). Η ανάπτυξη αυτών των νέου τύπου δεξιοτήτων που καλλιεργούνται στους μαθητές με τις ΤΠΕ καθιστά τις ΤΠΕ ως το κλειδί εγκαθίδρυσης των νέων τεχνολογικά ενισχυμένων περιβαλλόντων διδασκαλίας με επίκεντρο τους μαθητές (Watson, 2001).

Μία πληθώρα εκπαιδευτικών λογισμικών π.χ. περιβάλλοντα έκφρασης και σχεδίασης, γλώσσες προγραμματισμού, υπολογιστικά φύλλα, εκπαιδευτικά παιχνίδια, εφαρμογές πολυμέσων και υπερμέσων, εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας, προσομοιώσεις, εργαλεία εννοιολογικής χαρτογράφησης, εκπαιδευτική ρομποτική, εργαστήρια για την πειραματική διδασκαλία των φυσικών επιστημών βασισμένα σε Η/Υ, μπορούν να αξιοποιηθούν στην καθημερινή διδακτική πρακτική του σχολείου για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την καλλιέργεια της διερευνητικής και συνεργατικής μάθησης, τη γνωστική ανάπτυξη και ενεργητική συμμετοχή του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία. (Τζιμογιάννης, 2007, σσ. 343-352)

Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση παρουσιάζουν τρεις διαστάσεις, που πρέπει να έχει υπ' όψη του ο εκπαιδευτικός για την επιτυχή εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία: την *τεχνολογική διάσταση* (δεξιότητες χειρισμού αλλά και τεχνολογικές γνώσεις των Η/Υ), την *παιδαγωγική διάσταση* (δραστηριότητες ενεργητικής μάθησης, δραστηριότητες διερευνητικής και συνεργατικής μάθησης, δεξιότητες υψηλού επιπέδου, δημιουργικότητα και φαντασία) και την *κοινωνική διάσταση*, καθώς συνιστούν αντικείμενο αλλά και μέσο διδασκαλίας, γνωστικό αλλά και επαγγελματικό εργαλείο, μέσο έκφρασης και επικοινωνίας, στοιχείο έκφρασης της γενικότερης κουλτούρας της κοινωνίας. (Jimoyiannis, 2010) .

Οι τρεις αυτές διαστάσεις των ΤΠΕ διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο για την εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα, στο οποίο κυριαρχεί το πολλαπλό – ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, η αξιοποίηση του Διαδικτύου που ανοίγει την πόρτα του σχολείου στην ευρύτερη κοινωνία, ο συνδυασμός τυπικής και άτυπης μάθησης. *Το γεγονός αυτό καθιστά τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στην τάξη ως μια διαδικασία δύσκολη, που αφορά κυρίως τους εκπαιδευτικούς* (Jimoyiannis & Komis, 2007) για το αν - και κυρίως για το πώς - θα χρησιμοποιηθούν οι ΤΠΕ στην τάξη (Jimoyiannis & Komis, 2007), ενώ

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

η αποδοχή και η ενσωμάτωση των ΤΠΕ επηρεάζεται από αλληλένδετους παράγοντες που διαμορφώνουν το πλαίσιο στο οποίο δρουν οι εκπαιδευτικοί (Τζιμογιάννης & Σιορέντα, 2007) ; (Jimoyiannis&Komis, 2006).

Έρευνες που αφορούν τους παράγοντες, οι οποίοι διαμορφώνουν το πλαίσιο δράσης των εκπαιδευτικών, υλοποιούνται διαρκώς, καθώς το ζήτημα απασχολεί τους επιστήμονες, με σκοπό την αρτιότερη προετοιμασία των εκπαιδευτικών για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πρακτική (Jimoyiannis&Komis, 2006). Ένας μεγάλος αριθμός προγραμμάτων, που έχουν σχεδιασθεί και εφαρμόζονται στις χώρες της ΕΕ (eLearning 2004, Αυστραλία 2004) αποσκοπούν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών για την Παιδαγωγική εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία (Jimoyiannis&Komis, 2006). Πολλά από αυτά έχουν σχεδιασθεί για να βελτιώσουν το επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ και για να προωθήσουν μια θετική στάση των εκπαιδευτικών απέναντί τους, ως εργαλείο μάθησης και καθημερινής διδακτικής πρακτικής (Jimoyiannis&Komis, 2006).

Αν και οι έρευνες (Jimoyiannis & Komis, 2007) δείχνουν ότι η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση μπορεί να αυξήσει τα κίνητρα των μαθητών για την ενεργό συμμετοχή, τη συνεργασία και τη δια βίου μάθηση, την καλύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες, τη δημιουργική σκέψη και επικοινωνία (Jonassen, 2000); (Webb, 2005), στο (Jimoyiannis & Komis, 2007) τη μεταβολή μέσα στα διαδραστικά περιβάλλοντα μάθησης της διδασκαλίας από δασκαλοκεντρικής σε μαθητοκεντρικής (Jimoyiannis & Komis, 2007) , ωστόσο τα προγράμματα σπουδών που υιοθετούνται και οι διδακτικές προσεγγίσεις, που ακολουθούνται, παραμένουν αμετάβλητες και οι ΤΠΕ ανεπαρκώς ολοκληρωμένες στην τάξη (Cuban, 2001) στο (Jimoyiannis & Komis, 2007). Ο κυριότερος λόγος αποτυχίας στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί τις χρησιμοποιούν για δραστηριότητες χαμηλού επιπέδου και για διοικητικές υποθέσεις, παρά σαν εργαλείο μάθησης και στήριξης της ενεργητικής μάθησης των μαθητών (Jimoyiannis & Komis, 2007).

2.3 Οι ΤΠΕ και διδασκαλία της Γλώσσας

Το μάθημα της γλωσσικής διδασκαλίας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει α) γλωσσικά μαθήματα ή μαθήματα γλωσσικού γραμματισμού (Νέα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία) β) αρχαίες γλώσσες (Αρχαία Ελληνικά και Λατινικά) γ) Ιστορία. Η διδασκαλία των γλωσσικών αυτών μαθημάτων με αξιοποίηση των ΤΠΕ αποτελεί σημαντικό θέμα διερεύνησης από την επιστημονική κοινότητα, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης εποχής, σε σχέση με το παρελθόν, έχουν αλλάξει και οι απαιτήσεις σε επίπεδο πνευματικής καλλιέργειας και ανάπτυξης δεξιοτήτων του ατόμου έχουν αυξηθεί.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα περιήγησης (browser) γίνεται η καθολική διεπαφή σε μια σειρά από νέα εργαλεία γενιάς Web και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μέσα αποθήκευσης εφαρμογών. Επιπλέον, το Web έχει μετατραπεί από ένα χώρο όπου οι χρήστες ανακτούσαν παθητικά τις πληροφορίες, που παραδίδονταν από μια μικρή ομάδα εμπειρογνομόνων (Web 1.0), σε μια συμμετοχική ομάδα της πλατφόρμας Web 2.0, η οποία διευρύνει την επικοινωνία των χρηστών και επιτρέπει τη διανομή του περιεχομένου, την ανταλλαγή, τη συν-δημιουργία μέσω συμμετοχικών πρακτικών (Jimoyiannis & at al., 2013).

Αυτή η εξέλιξη έχει επηρεάσει όλη την εκπαιδευτική φιλοσοφία και πρακτική της σύγχρονης εποχής και αφορά και τον τρόπο διδακτικής προσέγγισης των φιλολογικών μαθημάτων και ειδικά της Γλώσσας. Η εκμάθηση της Γλώσσας άλλωστε αποτελεί την προσπάθεια για επίτευξη της επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων (Yang&Chen, 2007). Επειδή η αποτελεσματική διδασκαλία βασίζεται στην επικοινωνία, ο Στόχος Διδακτικής της Γλώσσας είναι ο ίδιος, δηλαδή να αναπτύξει την ικανότητα των ατόμων να επικοινωνούν σε καταστάσεις πραγματικού κόσμου (Adler, 2008). Ένας νέος γραμματισμός προκύπτει, λοιπόν, ο «τεχνολογικός ή ψηφιακός», που θεωρείται απαραίτητο να διαπερνά τα σύγχρονα προγράμματα σπουδών (Κουτσογιάννης, 2007 α) στο (Δράκου, 2014).

Για τη διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ στο Γλωσσικό μάθημα, προωθείται στις μέρες μας, στη θέση του Η/Υ που διδάσκει ο Η/Υ ως περιβάλλον εργασίας, στη θέση του μαθητή που μαθαίνει ο μαθητής και οι ομάδες μαθητών που αναζητούν, συγκρίνουν, ανακαλύπτουν, συνθέτουν, παρουσιάζουν (Κουτσογιάννης 2001α) στο

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

(Επιμόρφωση, 2014). Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα, ωστόσο, είναι δύσκολη υπόθεση (Επιμόρφωση, 2014, σ. 29).

Για τη γόνιμη αξιοποίηση των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα προσφέρεται όχι τόσο ο τυπικός όσο ο ημιτυπικός γραμματισμός, που διέπεται από τη χαλαρότερη ταξινόμηση. Ενδεικτικές τέτοιες περιπτώσεις είναι η «ευέλικτη ζώνη», η διαθεματικότητα, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η αγωγή υγείας κτλ. (Επιμόρφωση, 2014, p. 51), καθώς και οι άτυπες μορφές σχολικού γραμματισμού, που σχετίζονται με την ευρύτερη σχολική, την εξω-διδασκτική ζωή (π.χ. σχολικές γιορτές, μαθητικές κοινότητες, e-Twinning, έκδοση σχολικής εφημερίδας, ομάδες θεάτρου κ.α.) (Επιμόρφωση, 2014, σ. 52).

Τα εργαλεία του ιστού δεύτερης γενιάς (web 2.0), ως περιβάλλοντα γραμματισμού, οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες (wikis), οι ιστοσελίδες και τα ιστολόγια (weblogs/blogs), τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social networking), οι ψηφιακές πλατφόρμες, που φιλοξενούν λογισμικά και δραστηριότητες, αποτελούν ψηφιακές εφαρμογές διδασκαλίας και χρήσης της γλώσσας. Από τα εργαλεία αυτά οι μαθητές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν εκείνα που επιθυμούν για να επικοινωνήσουν, ώστε η επικοινωνία να αποτελέσει επικοινωνιακή πράξη (Χατζησαββίδης & Αλεξίου, 2012, p. 37).

2.4. Το Α.Π.Σ. της Γλώσσας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα

2.4.1. Εισαγωγικές πληροφορίες για το Δ. Ε. Π. Π. Σ. και Α. Π. Σ.

Οι βασικές αρχές και οι σκοποί της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης περιλαμβάνονται στο Ενιαίο Διαθεματικό Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και στα επιμέρους Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΦΕΚ 303B/13-03-2003). Στα Π.Σ. αυτά από τη μια δίνεται έμφαση στη

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

μετάδοση μεταγλωσσικών γνώσεων (λόγος του αναγνωριστικού γραμματισμού) και από την άλλη τίθεται ως βασικός στόχος της διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής η επικοινωνιακή - λειτουργική προσέγγιση της γλώσσας και η εξοικείωση των μαθητών με την ποικιλία των κειμενικών ειδών σε όσο το δυνατόν αυθεντικότερες περιστάσεις επικοινωνίας. *Πουθενά σε αυτά τα Π.Σ. δεν γίνεται αναφορά στην έννοια των πολυγραμματισμών, ενώ οι αναφορές στην κριτική επεξεργασία της γνώσης και των πληροφοριών, χωρίς να απουσιάζουν παντελώς, είναι σποραδικές και περιθωριακές* (Χατζησαββίδης & Αλεξίου, 2012, p. 31).

2.4.2. Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία: Άξονας Γλωσσική Διδασκαλία

(Δ. Ε. Π. Π. Σ. και Α. Π. Σ.): Γενικός Σκοπός

Όσον αφορά το μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο, σύμφωνα με το ΦΕΚ 303B/13-03-2003 και το ΦΕΚ 304B/13-03-2003 (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>), Γενικός Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι η κατάκτηση της γλώσσας ως βασικού οργάνου επικοινωνίας της γλωσσικής κοινότητας, στην οποία ανήκουν οι μαθητές. Η Νεοελληνική Γλώσσα διδάσκεται στην Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με Σκοπό οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή, ως πολίτες ελεύθεροι και κριτικά σκεπτόμενοι. Επιπροσθέτως, Σκοπός της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος είναι να μάθουν οι μαθητές να αναγνωρίζουν τα δομικά και γραμματικά στοιχεία της Νεοελληνικής Γλώσσας και να κατανοούν τις όποιες παρεκκλίσεις παρουσιάζονται σε αυτόν. Παράλληλα, είναι απαραίτητο να εκτιμηθεί από τους μαθητές η σημασία της γλώσσας ως φορέα έκφρασης και πολιτισμού κάθε λαού και ως μέσο αποτύπωσης των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των λαών.

Στη συνέχεια, το ΑΠΣ βασισμένο στους άξονες «ακοή της γλώσσας και κατανόηση, ομιλία, ανάγνωση της γλώσσας και κατανόηση, γραφή», παραθέτει Γενικούς Στόχους, δηλαδή γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες, που πρέπει να κατακτηθούν στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου.

2.4.3. Ειδικός Σκοπός

Οι Ειδικοί Σκοποί του γλωσσικού μαθήματος στο Γυμνάσιο (ΦΕΚ 303B/13-03-2003 και ΦΕΚ 304B/13-03-2003) (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>), αποβλέπουν στο να αντιληφθούν οι μαθητές τη σημασία του λόγου ώστε να μετέχουν στα κοινά ως ελεύθεροι δημοκρατικοί πολίτες και να εξελιχθούν σε άτομα με ολοκληρωμένη προσωπικότητα, αυτοπεποίθηση και δημιουργική σκέψη, να εκτιμήσουν τη γλώσσα ως βασικό φορέα της έκφρασης και του πολιτισμού κάθε λαού, αλλά και να επισημάνουν τη δομή και τις ιδιαιτερότητες της εθνικής τους γλώσσας.

Οι μαθητές, επίσης, θα μάθουν να αναγνωρίζουν τα δομικά και γραμματικά στοιχεία της Νεοελληνικής Γλώσσας στον λόγο, να αναγνωρίζουν και να αιτιολογούν τις επιδράσεις άλλων γλωσσών στη νεοελληνική γλώσσα. Θα αναγνωρίζουν τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της Νεοελληνικής Γλώσσας, θα εξοικειωθούν με τη συστηματικότερη χρήση των λεξικών και με τους χώρους των βιβλιοθηκών, από όπου μπορούν να αντλούν πληροφορίες. Θα μπορούν, επίσης, να συγκεντρώνουν στοιχεία από διάφορες πηγές, γραπτές ή προφορικές, να τις επεξεργάζονται σε πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας και να συνθέτουν μια εργασία στην οποία να εκφράζουν τις δικές τους απόψεις και ιδέες. *Θα εξοικειωθούν, τέλος, με την τεχνολογία της πληροφορικής, ώστε να μπορούν να διαβάζουν και να γράφουν κείμενα μέσω των Η/Υ και να επικοινωνούν μέσω αυτών ως πομποί ή δέκτες* (ΑΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο, σελ. 48, ΦΕΚ 303B/13-03-2003 και ΦΕΚ 304B/13-03-2003).

2.4.4. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Όπως αναφέρεται στο ελληνικό ΑΠΣ (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>) για το Γυμνάσιο η διδακτέα ύλη καλύπτει τη γλώσσα σε επίπεδο φωνολογίας, μορφολογίας, σύνταξης, λεξιλογίου, οργάνωσης του λόγου και όλα τα είδη του λόγου προφορικού και γραπτού σε όλους τους τρόπους εκφοράς του (λόγος αφηγηματικός και

περιγραφικός, κριτικός, διάλογος, επιχειρηματολογία). Ειδικότερα, το μάθημα της γλωσσικής διδασκαλίας αναπτύσσεται γύρω από τους άξονες ακοή – κατανόηση, ομιλία, ανάγνωση – κατανόηση, γραφή. Στον άξονα της ακοής – κατανόησης το γνωστικό περιεχόμενο αφορά τους κώδικες της προφορικής επικοινωνίας κ.α. Στον άξονα της ομιλίας εξετάζονται οι κώδικες της προφορικής επικοινωνίας. Το ίδιο ακριβώς γνωστικό περιεχόμενο απαντάται και στους άξονες της ανάγνωσης - κατανόησης και γραφής των κειμένων.

2.4.5. Διδακτική Μεθοδολογία

Στο Γυμνάσιο η γλωσσική διδασκαλία αποσκοπεί, μέσω της κειμενοκεντρικής προσέγγισης (ΑΠΣ της ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο, σελ. 61, ΦΕΚ 303B/13-03-2003 και ΦΕΚ 304B/13-03-2003), στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων γραφής και ανάγνωσης αλλά και της επικοινωνιακής ικανότητας. Το γλωσσικό μάθημα διδάσκεται βάσει τριών αξόνων: (α) τη συνειδητοποίηση των δομών και λειτουργιών της γλώσσας και τη διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμό του λόγου, (β) τη δημιουργική ικανότητα και την ικανότητα πρόσληψης κειμένων, μέσα από τη διερεύνηση της συνοχής και συνεκτικότητας του κειμένου, (γ) την κατανόηση, επεξεργασία, παραγωγή λόγου, γραπτού και προφορικού. Η διδασκαλία της γλώσσας διέπεται από τις αρχές της επικοινωνιακής προσέγγισης, της κειμενολογίας, της διαθεματικότητας και της εξατομικευμένης διδασκαλίας, σε συγκεκριμένο, κάθε φορά, επικοινωνιακό και διαθεματικό πλαίσιο.

Το ΑΠΣ (σελ.60-61) (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>) για τη γλωσσική διδασκαλία στο Γυμνάσιο περιλαμβάνει ορισμένα διαθεματικά σχέδια εργασίας, που αναζητούν τις προεκτάσεις τους και σε άλλες επιστήμες, ενώ συνδέονται με την Τέχνη, την Τεχνολογία, τον Πολιτισμό, την Επικοινωνία. Τέλος, η εξατομικευμένη διδασκαλία, συμβάλλει στην αντιμετώπιση προβλημάτων για μαθητές Γυμνασίου, που δυσκολεύονται στην παραγωγή γραπτού λόγου.

2.4.6. Διδακτικό Υλικό

Στο ελληνικό Α.Π.Σ (σελ. 63) (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>), σχετικά με το Διδακτικό Υλικό που χρησιμοποιείται για τη γλωσσική διδασκαλία στο Γυμνάσιο, προβλέπεται το *Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας για σχολική χρήση (και σε ηλεκτρονική μορφή), Εικονογραφημένο λεξικό για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Εποπτικό υλικό όπως Βιντεοταινίες για την Ιστορία και για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας, Ψηφιακοί δίσκοι δεδομένης μνήμης (cd-rom) για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως μητρικής και ως δεύτερης γλώσσας.*

2.4.7. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση στο ελληνικό Π.Σ. λειτουργεί ως μέσο ανατροφοδότησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ελέγχου των μαθησιακών ελλείψεων και διαπίστωσης του βαθμού επίτευξης των στόχων. Διακρίνονται τρεις μορφές αξιολόγησης: η αρχική, η διαμορφωτική και η τελική. Η αξιολόγηση υλοποιείται με διάφορες τεχνικές και διατυπώνεται με τη μορφή του βαθμού αριθμητικά ή περιγραφικά. Αποσκοπεί στο να αποτελέσει μέσο κινητοποίησης της ενεργητικότητας και του ενδιαφέροντος για μάθηση και έρευνα εκ μέρους των μαθητών καθώς και στη γλωσσική ανάπτυξη και στην αυτοαξιολόγηση του μαθητή. Αξιολογούνται όλοι οι τομείς του λόγου (ακοή, ομιλία, ανάγνωση, γραφή) καθώς και η παρουσία του μαθητή στις περιστάσεις επικοινωνίας (ως πομπός ή δέκτης) στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.

2.5. Το Α.Π.Σ. της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα: Γενικός Σκοπός

(<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>)

Γενικούς Σκοπούς της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας αποτελούν η μορφωτική επάρκεια των μαθητών, η επικοινωνιακή ικανότητά τους, η συναισθηματική ανάπτυξή τους, η καλλιέργεια εθνικών, οικουμενικών και διαπολιτισμικών αξιών, η ανάπτυξη της ευαισθησίας και της προσωπικής εμπειρίας τους, η ενεργητική αξιοποίηση της γνώσης και η ανάπτυξη των αισθητικών αντιλήψεών τους, η βιωματική συμμετοχή, η καλλιέργεια της φαντασίας, της γλώσσας, η ανάπτυξη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων και αξιολογικής ικανότητας των έργων, η αναγνώριση της ποιότητας του λόγου, μέσα από την γνώση και την αξιοποίηση των στοιχείων ιστορίας και θεωρίας της λογοτεχνίας, προκειμένου να φανεί η της λογοτεχνία ως αγαθό μόρφωσης, ανθρωπιστικής παιδείας και δημοκρατικής εκπαίδευσης, αλλά και ως μέσο ανάδειξης της ιδιαιτερότητας του ελληνικού λόγου και πολιτισμού.

Οι Γενικοί Στόχοι περιγράφουν τις δεξιότητες, γνώσεις, στάσεις και αξίες, που επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές με το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

2.5.1. Ειδικός Σκοπός

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>) οι Ειδικοί Σκοποί του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, περιγράφουν ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών, που πρέπει να αποκτηθούν από τους μαθητές. Συγκεκριμένα, οι μαθητές θα μάθουν να αντιμετωπίζουν το λογοτεχνικό έργο ως έργο τέχνης στενά συνδεδεμένο με την εποχή του, διατυπωμένο με γλώσσα μεταφορική – συμβολική. Επιπλέον, οι μαθητές καλούνται να συμμετάσχουν συναισθηματικά στην ανάλυση των λογοτεχνικών κειμένων και να ερμηνεύσουν δημιουργικά το περιεχόμενό τους αναπτύσσοντας τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες.

2.5.2. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Στο μάθημα της λογοτεχνίας το περιεχόμενο διδασκαλίας (<http://www.pi-schools.gr/programs/depss>) μπορεί να ομαδοποιηθεί σε ευρύτερους κύκλους, όπως το θέμα των κειμένων, τα ιστορικά στοιχεία και η περίοδος σύνθεσης του κειμένου, τα μορφικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά του κειμένου και του λογοτεχνικού είδους στο οποίο ανήκει. Περιεχόμενο του μαθήματος αποτελούν επιλεγμένα κείμενα λογοτεχνικά, δημοτικά, λόγια, συγγραφέων ή ποιητών παλαιότερων, νεότερων ή σύγχρονων, ολόκληρα ή αποσπάσματά τους, που ανήκουν στην ποίηση, το θέατρο, το δοκίμιο, την πεζογραφία, τη λαογραφία και τα παραμύθια. Τα κείμενα αυτά εντάσσονται σε μεγάλες θεματικές ενότητες και αφορούν τη φύση, την κοινωνική ζωή, την παράδοση, τις ανθρώπινες αξίες, την εθνική συνείδηση, την ιστορική συνέχεια, τα σύγχρονα προβλήματα της εποχής ή ομαδοποιούνται γραμματολογικά βάσει της ιστορικής περιόδου και του είδους στο οποίο ανήκουν.

2.5.3. Διδακτική Μεθοδολογία

Η διδασκαλία της λογοτεχνίας δεν είναι αυστηρά προκαθορισμένη, ως προς την οργάνωσή της, συνδέεται όμως πάντα με τους διδακτικούς στόχους και τους τρόπους αξιολόγησης. Η μεθοδική διδασκαλία της Λογοτεχνίας, με σκοπό την ανάπτυξη μηχανισμών πρόσληψης από το μαθητή αλλά και στην αισθητική απόλαυση του κειμένου ως μια πνευματική περιπέτεια, μπορεί να αναδείξει την αξία της λογοτεχνίας στο σχολείο. Η ερμηνευτική μέθοδος διδασκαλίας αποσκοπεί στην ανάδειξη της συνάφειας των μερών με το όλο και στην ερμηνεία εξωκειμενικών στοιχείων. Επιπλέον, η διαθεματική προσέγγιση μπορεί να συμβάλλει στην σύνδεση νοημάτων και γνώσεων από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, αλλά και η διερευνητική μάθηση, με τον εκπαιδευτικό σε ρόλο συντονιστή της σχολικής εργασίας, μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν το κείμενο σε επίπεδο αξιών αλλά και να το απολαύσουν αισθητικά.

Η διδασκαλία ξεκινά με την πρώτη ανάγνωση του κειμένου ή με μικρή εισαγωγή σε αυτό. Για την καλύτερη απόδοση του κειμένου χρήσιμες μπορούν να φανούν κασέτες όπου συγγραφείς ή ηθοποιοί διαβάζουν έργα τους. Όποια κι αν είναι, πάντως, η εκκίνηση, η πρώτη ανάγνωση παράγει μια αρχική εντύπωση, μια γενική σύλληψη του κειμένου, μερικές φορές ικανοποιητική, τις περισσότερες ασαφή. Γι' αυτό την πρώτη ανάγνωση ακολουθεί η ερμηνευτική προσέγγιση, δηλαδή η ανάλυση και επανασύνθεση του έργου σ' ένα νέο, πιο κατανοητό αισθητικό όλον (Α.Π.Σ. για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία, σελ. 75). Με την ερμηνευτική διαδικασία, τη διαθεματική προσέγγιση, με ερωτήσεις που κλιμακωτά προτρέπουν το μαθητή να παρατηρήσει τη μορφή, τη δομή, τις λέξεις, τα νοήματα του κειμένου, τις σημασίες, τις ερμηνευτικές εκδοχές, οι μαθητές ενθαρρύνονται να διατυπώνουν τη γνώμη τους. Ακολουθεί η συλλογική ανάγνωση και «συνάντηση του μαθητή με το κείμενο».

2.5.4. Διδακτικό Υλικό

Διδακτικό υλικό του μαθήματος αποτελεί το σχολικό εγχειρίδιο μαθητή και εκπαιδευτικού για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία στο Γυμνάσιο, Α', Β', Γ' τάξη.

2.5.5. Αξιολόγηση

Στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας οι μαθητές αξιολογούνται με κριτήριο όχι το περιεχόμενο της άποψής τους για κάποιο θέμα αλλά με βάση την ικανότητα να τεκμηριώνουν με σαφήνεια τις προσωπικές τους θέσεις. Επιπλέον, ο έλεγχος των γνώσεων και η εφαρμογή τους με ανάλυση ή σύνθεση στοιχείων, ο βαθμός κατανόησης του περιεχομένου και της τεχνικής του κειμένου, ο βαθμός πρόσληψης των ερεθισμάτων του κειμένου και ανταπόκρισης σε αυτά, η ικανότητα εκτίμησης, οργάνωσης και χαρακτηρισμού των απόψεων και των στάσεων των προσώπων, αποτελούν κριτήρια αξιολόγησης του μαθητή. Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου, ελεύθερης ανάπτυξης, σύντομης απάντησης, διαθεματικές – δημιουργικές εργασίες, σύζευξης ή κατανόησης, εφαρμογής γνώσεων ή συγκέντρωσης στοιχείων, αξιολόγησής

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

τους και σύνθεσης σύντομου σχολίου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση του μαθητή.

2.6. Το Νέο Π.Σ. της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι ΤΠΕ στην Ελλάδα: Εισαγωγικές πληροφορίες για το Νέο Π.Σ.

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Σπουδών (1999, 2003), τείνει να αντικατασταθεί από ένα νεότερο. Πρόκειται για το «Νέο ΠΣ» του ελληνικού ψηφιακού Νέου σχολείου, που προάγει την ευρυζωνικότητα, την ηλεκτρονική και ψηφιακή αναβάθμιση των σχολικών μονάδων και δικτύων, τη δημιουργία ηλεκτρονικής πύλης πληροφόρησης ανοιχτής για κάθε εκπαιδευτικό, μαθητή και γονιό με τη λειτουργία ασύμβατων ψηφιακών εφαρμογών, όπως e-school, survey, e-data κ.α., την ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου και ρόλου δασκάλων και καθηγητών με επιμορφώσεις και σεμινάρια, την ανάπτυξη ψηφιακής εκπαιδευτικής βιβλιοθήκης και ψηφιακών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων, που ανοίγουν τις πύλες του ελληνικού σχολείου πέρα από τα στενά του όρια. Το «Νέο ΠΣ» χειρίζεται τις ΤΠΕ ως μέσο ψηφιακού γραμματισμού και προώθησης της αριστείας, της δημιουργικότητας και καινοτομίας, με ψηφιακό εκπαιδευτικό χαρακτήρα και περιεχόμενο σε όλα τα μαθήματα. (Από το Σήμερα στο Νέο Σχολείο με Πρώτα το Μαθητή, <http://www.minedu.gov.gr/neo-sxoleio-main.html?showall=&start=1>).

Ταυτόχρονα και μέσα στις τάξεις και για όλες τις ώρες μπορεί να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό στο έργο του η ανάπτυξη της τεχνολογίας, και ειδικότερα της γλωσσικής τεχνολογίας με τα εργαλεία που προσφέρει, καθώς επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να οργανώσει μια διαφοροποιημένη διδασκαλία που να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αναγκών. Πέρα από τους ευρέως πλέον διαδεδομένους επεξεργαστές κειμένων και τα συστήματα ορθογραφικής διόρθωσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης εργαλεία ταυτοποίησης των γραμματικών τύπων, επινοητές λέξεων, συστήματα αναγνώρισης και σύνθεσης προφορικού λόγου καθώς και ένα πλήθος γλωσσικών πόρων (μέθοδοι εκμάθησης της γλώσσας, λεξικά και σώματα κειμένων) που βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή και

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

παρέχουν πολλές δυνατότητες αναζήτησης, ανάκτησης της πληροφορίας και διαδραστικής αλληλεπίδρασης (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ. 6).

Επιπλέον, το Π.Σ. βρίσκεται σε πλήρη αρμονία και σύγκλιση στόχων με το Ψηφιακό Σχολείο [ΨΣ] (<http://digitalschool.minedu.gov.gr/>), το οποίο είναι βασικό συστατικό του οράματος του Νέου Σχολείου. Η ανάπτυξη ψηφιακής πλατφόρμας παροχής εκπαιδευτικού υλικού και βοήθειας σε μαθητή και εκπαιδευτικό αποτελεί έναν από τους πέντε πυλώνες δράσης του ΨΣ, ο οποίος βρίσκεται σε διαρκή ανάπτυξη και εξέλιξη. Το Π.Σ. ενσωματώνει πλήρως τους στόχους του πυλώνα αυτού για «πλούσιο, διαδραστικό και αντιστοιχισμένο με τα προγράμματα σπουδών ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο (e-books για όλες τις τάξεις και τα μαθήματα)»

(<http://digitalschool.minedu.gov.gr/manuals/sxoleio.php>) και τους ενισχύει με στοχευμένες δράσεις, εξειδικευμένες για κάθε γλωσσικό μάθημα (Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ. 6).

2.6.1. Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία: άξονας Νεοελληνική Γλώσσα - Γενικός Σκοπός του Νέου Π.Σ.

(Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.7)

Σχετικά με τους Σκοπούς και τους Στόχους στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής γλώσσας και Λογοτεχνίας του Γυμνασίου αναφέρεται ότι η διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας θα ακολουθήσει την παραδοσιακή μεθοδολογία για την καλλιέργεια στους μαθητές του γλωσσικού γραμματισμού, ενώ, ταυτόχρονα, θα αναπτύξει καινοτόμες δράσεις στους μαθητές, μέσα από τον ψηφιακό γραμματισμό και την ανάδειξη ιδεών, όπως τη διαφορετικότητα, τη δημιουργικότητα, την ισότητα και δημοκρατία, τη διαπολιτισμικότητα, την αγάπη για τη φύση και τον άνθρωπο, προκειμένου οι μαθητές, ως μελλοντικοί πολίτες, να χειρίζονται το λόγο και την

υπολογιστική τεχνολογία και να πρεσβεύουν αξίες και ιδανικά πανανθρώπινα, που υπερασπίζουν την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και της φύσης και προάγουν την ειρήνη στον πλανήτη.

Ειδικότερα, ως προς τη χρήση των ΤΠΕ στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών αναφέρεται ότι επιδιώκεται οι μαθητές: *«Να κατανοήσουν ότι ο λόγος των κειμένων που αναδύονται μέσα από τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των πολυμέσων είναι λόγος που διαφέρει ως προς τα χαρακτηριστικά του από τον καθημερινό προφορικό και γραπτό λόγο, ώστε να είναι σε θέση να τον αναγνωρίζουν, να τον αξιολογούν και να τον χρησιμοποιούν. Να κατανοήσουν ότι εκτός από τα προφορικά και γραπτά κείμενα υφίστανται και υβριδικά κειμενικά είδη, τα οποία χρησιμοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις καθημερινής επικοινωνίας κυρίως μέσω των ΤΠΕ, ώστε να είναι σε θέση να τα αναγνωρίζουν ως τέτοια και να τα χρησιμοποιούν σε αναγνωρίσιμες επικοινωνιακές περιστάσεις και σε επικοινωνιακές περιστάσεις που αναδύονται. Να κατανοήσουν ότι ο υψηλός βαθμός συνθετότητας είναι χαρακτηριστικό πλέον σε κάθε τομέα της κοινωνίας, άρα και στην εκπαίδευση. Να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ μέσω των αλληλεπιδραστικών περιβαλλόντων που προσφέρουν, τους δίνουν τη δυνατότητα να γίνουν κοινωνοί και μέτοχοι στο σύγχρονο κόσμο. Να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τα εργαλεία του ιστού δεύτερης γενιάς (web.2.0) ως μια πρακτική του ψηφιακού γραμματισμού, η οποία συνδυάζει τη λεκτική με την οπτική παράμετρο. Να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία web 2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της ΝΕ. Οι νέοι μαθητές και μαθήτριες που ανήκουν στη γενιά του διαδικτύου και έχουν εξοικειωθεί με αλληλεπιδραστικά μέσα, να μεταφέρουν τις δεξιότητες αυτές στη μάθηση. Να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επιλέγουν το εργαλείο web2.0 που αυτοί επιθυμούν για να επικοινωνήσουν κι έτσι η γλωσσική διδασκαλία να αποτελέσει μια επικοινωνιακή πράξη. Οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες (wikis), οι ιστοσελίδες/τα ιστολόγια (weblogs/blogs), τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social networking), οι ψηφιακές πλατφόρμες που φιλοξενούν λογισμικά και δραστηριότητες αποτελούν μια ψηφιακή εφαρμογή χρήσης και διδασκαλίας της γλώσσας. Να κατανοήσουν στην κατεύθυνση ενός πολυτροπικού γραμματισμού τη σχέση οπτικού και λεκτικού γραμματισμού. Να κατανοήσουν ότι τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας διαδραματίζουν το ρόλο μεταφοράς και μετάδοσης μηνυμάτων, ώστε να είναι σε θέση να προσλαμβάνουν τα νοήματα ως προϊόντα διαμεσολάβησης. Να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ αποτελούν φορείς γνώσης και*

πληροφόρησης, ώστε να προσπαθήσουν να πλοηγούνται σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές και να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής λόγου με τη βοήθεια εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας (εργαλεία επικοινωνίας, συνεργασίας, κοινωνικής δικτύωσης, μάθηση μέσω διαδικτύου κτλ.)» (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.9-10).

2.6.2. Ειδικός Σκοπός

Οι μαθητές, ειδικότερα, επιδιώκεται να εξοικειωθούν στη χρήση της πρότυπης ΝΕ σε γραμματικό, συντακτικό και μορφολογικό επίπεδο, ώστε να την αναγνωρίζουν και να την χρησιμοποιούν κατά την παραγωγή κειμένων, να κωδικοποιούν και να αποκωδικοποιούν προφορικά και γραπτά μηνύματα, να κατανοούν τις γλωσσικές αποκλίσεις για λόγους ιστορικούς, κοινωνικούς, πολιτισμικούς, οικονομικούς κ.α., να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να αποκτήσουν δεξιότητες, οι οποίες θα τους βοηθούν κατά την επικοινωνιακή διαδικασία αλλά και κατά τη μελέτη όλων των γνωστικών αντικειμένων του σχολείου, να αναγνωρίζουν και να αξιολογούν τις αποκλίσεις του λόγου των πολυμεσικών κειμένων συγκριτικά με τον προφορικό και γραπτό λόγο της καθημερινότητας, να εξοικειωθούν με τις πολυποίκιλες δυνατότητες που τους προσφέρουν οι ΤΠΕ ως εργαλείο γλωσσικής καλλιέργειας, κριτικής και γνωστικής ανάπτυξης.

Επιπλέον, επιδιώκεται οι μαθητές να κατανοήσουν τη συνεργατική και δημιουργική φύση της παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, τη συνθετική και αναλυτική φύση της παραγωγής και της ανάγνωσης του κειμένου, αλλά και να εξοικειωθούν στη χρήση των εργαλείων web2.0, προκειμένου να επικοινωνούν, να εντοπίζουν δηλώσεις και υποδηλώσεις νοηματικές. Επιδιώκεται οι μαθητές να κατανοήσουν το γεγονός ότι οι ΤΠΕ είναι μέσα προώθησης της επικοινωνίας, της πληροφόρησης, της συνεργασίας, της κοινωνικής δικτύωσης, της γνώσης και της μάθησης. Κεντρικός Στόχος του Π.Σ. για τη γλώσσα αποτελεί η αυτονόμηση του μαθητή κατά τη μαθησιακή διαδικασία και η επίτευξη της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, λόγω των διαφορετικών γλωσσικών και επικοινωνιακών ικανοτήτων, της

γλωσσικής ποικιλίας, των ενδιαφερόντων και αναγκών κάθε μαθητή, σε επίπεδο διδακτικού σχεδιασμού και εκπαιδευτικής πράξης.

2.6.3. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Στο Νέο Π.Σ. επιλέγονται κείμενα υβριδικά, ψηφιακά και πολυτροπικά, που ευνοούν την ανάπτυξη στρατηγικών για την κατανόηση των γλωσσικών πληροφοριών του κειμένου καθώς και την κριτική ανάγνωση και τη διαμόρφωση της γνώσης του μαθητή για τον κόσμο. Κείμενα κάθε είδους σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή μελετώνται κατά τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος. *Η επιλογή του Π.Σ. να χρησιμοποιούνται ποικίλα πολυτροπικά κείμενα, συνεχούς και ασυνεχούς λόγου, ώστε να εξοικειώνονται οι μαθητές και οι μαθήτριες με τις στρατηγικές και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση των πληροφοριών, που μεταφέρει η γλώσσα αλλά και οι άλλοι σημειωτικοί τρόποι που συνυπάρχουν στα σύγχρονα κείμενα, θα επιτρέψει τη δημιουργία πιο αποτελεσματικών κριτικών αναγνωστών* (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.11).

Σε επίπεδο Περιεχομένου καλλιεργούνται οι γλωσσικές και οι κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών. Κείμενα προφορικά και γραπτά προσεγγίζονται με τρόπο ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν πως τα είδη των κειμένων, ο τρόπος γραφής και προφοράς τους, οι επιλογές των ομιλητών ή συγγραφέων σε επίπεδο λεξιλογίου, συντακτικού, γραμματικής κλπ. αποτελούν δείκτες ιδεολογιών, ταυτοτήτων και συμπεριφορών αλλά και ότι η παραγωγή και σύνθεση προφορικού και γραπτού λόγου είναι διαδικασίες δημιουργικές και συνεργατικές.

Το περιεχόμενο στο μάθημα της διδασκαλίας της ΝΕ είναι από τη φύση του ευρύτατο, γιατί εκ των πραγμάτων περιλαμβάνει δυνάμει όλα τα προφορικά, γραπτά, υβριδικά, ψηφιακά και πολυτροπικά κείμενα που έχουν παραχθεί ή πρόκειται να παραχθούν όχι μόνο εκτός σχολικού χώρου αλλά και εντός σχολικού χώρου και όχι μόνο από πολίτες που συμμετέχουν σε ποικίλες τοπικές, ψηφιακές και άλλες εξωσχολικές κειμενικές κοινότητες αλλά και από άτομα που συμμετέχουν στη σχολική κειμενική κοινότητα και στην περιορισμένη κοινότητα της τάξης των μαθητών και μαθητριών, όπου διεξάγεται η

διδασκαλία (από τη μια διδάσκοντες και διδάσκουσες και από την άλλη μαθητές και μαθήτριες). Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η έμφαση στο περιεχόμενο του μαθήματος δίνεται σε δύο τομείς: α) γενικά στον τομέα των κειμένων (προφορικών, γραπτών, ψηφιακών, υβριδικών, πολυτροπικών) και β) στον τομέα των κειμένων που αναφέρονται στο σύστημα της γλώσσας (Γραμματική σε όλα τα επίπεδα: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη, Σημασιολογία, Λεξιλόγιο, Πραγματολογία καθώς και Λεξικά) (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.11).

Στον τομέα των κειμένων περιλαμβάνεται γενικά σωρεία κειμένων, χρηστικών και λογοτεχνικών, τα οποία ανήκουν σε διάφορα κειμενικά είδη και περιλαμβάνουν διάφορους κειμενικούς τύπους και γλωσσικές λειτουργίες. Ορισμένα από αυτά τα κείμενα είναι τα εξής: ... αρχικές σελίδες ιστότοπων, ... ηλεκτρονικά μηνύματα ... και άλλα (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.11 -12).

Στον τομέα των κειμένων, που αναφέρονται στο σύστημα της Γλώσσας, περιλαμβάνονται κείμενα που αφορούν όλα τα τεχνικά και λιγότερο τεχνικά θέματα, που περιέχει ένα βιβλίο Γραμματικής και ένα Λεξικό, όπως ορολογία (φθόγγος, στίξη, επιτονισμός, επίθετο, ρήμα, πρόθεση, υποκείμενο, ρηματικό σύνολο, λαϊκό λεξιλόγιο, ύφος, κείμενο, πρόταση, κειμενικό είδος, επίπεδο ύφους κτλ.), κλιτικά παραδείγματα, μορφοσυντακτικοί κανόνες, κανόνες ορθογραφίας, διαφορές προφορικού - Γραπτού - υβριδικού λόγου (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.12).

2.6.4. Διδακτική Μεθοδολογία

Το νέο Π.Σ. διαπνέεται από ποικίλες απόψεις και θεωρίες γλωσσικού και παιδαγωγικού χαρακτήρα, με σκοπό ο μαθητής να αναπτύξει τις δεξιότητες κατανόησης, παραγωγής και ανάπτυξης προφορικού και γραπτού λόγου. Κατά τη γλωσσική διδασκαλία ο μαθητής καλείται να συνθέσει κείμενα προφορικά ή γραπτά (έντυπα και ηλεκτρονικά), με ιδέες και στοιχεία βασισμένα στις προσωπικές του εμπειρίες ή από άντληση πηγών, στα πλαίσια σχεδίων δράσης (projects), που

συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στη βελτίωση γνώσεων. Οι πηγές, που εξετάζονται, προσεγγίζονται προσεκτικά ώστε να αναδειχθούν όλες οι πλευρές του νοήματός τους. Ταυτόχρονα, ο εκπαιδευτικός στη διδασκαλία του λαμβάνει υπ' όψη του τις ατομικές διαφορές και αποκλίσεις του κάθε μαθητή, ώστε με κατάλληλα ερεθίσματα, να τον βοηθήσει να αναπτύξει τη λογική, συναισθηματική, γλωσσική και διαπροσωπική νοημοσύνη.

Παράλληλα, κατά τη μαθησιακή διαδικασία λαμβάνεται από τους εκπαιδευτικούς υπ' όψη η γλωσσική ποικιλότητα των μαθητών της τάξης, που αντιπαραβάλλεται με στοιχεία της πρότυπης γλώσσας και ευαισθητοποιεί τα παιδιά στη διαφορετικότητα των επικοινωνιακών περιστάσεων. Το μοντέλο της «γνωσιακής μαθητείας», με τη συνεργασία εκπαιδευτικού και μαθητών, μέσα από ερωτήσεις, διευκρινίσεις για τη λύση αποριών και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου, την περίληψη, μπορεί να αναπτυχθεί κατά την παραγωγή και κατανόηση του γραπτού και προφορικού λόγου, ώστε ο εκπαιδευτικός να παρακολουθεί την πορεία σύνθεσης κειμένων από τους μαθητές, ενώ αυτοί να αξιοποιούν τις γνώσεις τους για τη δόμηση και αποδόμηση των κειμένων.

Πιο συγκεκριμένα, η μεθοδολογία στηρίζεται στις εξής αρχές:

- Αξιοποιούνται στη διδασκαλία στοιχεία από την εμπειρία των μαθητών και των μαθητριών.
- Τα θέματα με τα οποία ασχολείται η τάξη προέρχονται από διάφορες πηγές έντυπου, ηλεκτρονικού και προφορικού λόγου που παράγεται σε ποικίλες επικοινωνιακές συνθήκες. Το υλικό αυτό, εφόσον είναι κατάλληλο για διδασκαλία, προσκομίζεται στην τάξη είτε από τον/την εκπαιδευτικό είτε από τους μαθητές και τις μαθήτριες... (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.16).
- Όσον αφορά τη διαδικασία επαναδιατύπωσης συνεχούς προφορικού λόγου, αυτή μπορεί να γίνει σε κάποιες περιπτώσεις με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας, που μπορεί να συμβάλει στο να εντοπιστούν τα σημεία εκείνα όπου ο λόγος παρουσιάζει κάποιες επικοινωνιακές δυσχέρειες (εκφράσεις που μπορούν να παραπέμπουν σε διαφορετικά νοήματα, ασάφειες κτλ.) και γίνεται με συμμετοχή όλων των μαθητών και μαθητριών προσπάθεια βελτίωσης της επικοινωνιακής του αποτελεσματικότητας (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.18).

2.6.5. Διδακτικό Υλικό

Το σχολικό βιβλίο «Νεοελληνική Γλώσσα» για την Α', Β', Γ' Γυμνασίου, καθώς και ποικίλα κείμενα γραπτά και προφορικά, μαγνητοφωνημένα ή βιντεοσκοπημένα, πολυτροπικά και μονοτροπικά, υβριδικά, ψηφιακά, συνεχούς και ασυνεχούς λόγου, που επιλέγονται από τον εκπαιδευτικό ή το μαθητή, το βιβλίο της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, τα λεξικά σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, μπορούν να αποτελέσουν πλούσιο υλικό για την προαγωγή της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος σε ευχάριστη και ενδιαφέρουσα διαδικασία.

2.6.6. Αξιολόγηση

Στο νέο Π.Σ. η αξιολόγηση αφορά κάθε παράμετρο της εκπαίδευσης και μπορεί να διεξαχθεί σε διάφορες φάσεις. Ως αρχική ή διαγνωστική βοηθά τον εκπαιδευτικό να διαπιστώσει το γνωστικό επίπεδο της γλώσσας των μαθητών του, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, ορισμένες δεξιότητες και κλίσεις τους. Στη διάρκεια των μαθημάτων εφαρμόζεται η διαμορφωτική αξιολόγηση, που αποσκοπεί στον έλεγχο της προόδου και της εξελικτικής πορείας του μαθητή και το βαθμό επίτευξης των στόχων της γλωσσικής διδασκαλίας. Ακολουθεί η τελική αξιολόγηση για την εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν τη συνολική πορεία του μαθητή στην καλλιέργεια της γλώσσας και το βαθμό επίτευξης των στόχων διδασκαλίας και των παιδαγωγικών στόχων. Η αξιολογική διαδικασία δεν αποσκοπεί στον έλεγχο των γνώσεων του μαθητή αλλά στον έλεγχο της αποτελεσματικής χρήσης τους σε νέες καταστάσεις (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, Σελ.19).

Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης αποτελούν το portfolio (φάκελος αυτοαξιολόγησης των μαθητών για τη γλώσσα), η συστηματική παρατήρηση (οι εκπαιδευτικοί συλλέγουν στοιχεία για τις γνώσεις, δεξιότητες και τα προβλήματα των μαθητών στην εκμάθηση της γλώσσας), η αξιολόγηση με σχέδια εργασίας (ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί την πορεία μάθησης και αξιολογεί τους μαθητές σε

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

πραγματικές συνθήκες), η αυτοαξιολόγηση (οι μαθητές αξιολογούν την μαθησιακή τους πορεία και εντοπίζουν τις αδυναμίες τους) και η ετεροαξιολόγηση (οι συμμαθητές αξιολογούνται μεταξύ τους) (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.12).

2.7. Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία - άξονας Νεοελληνική Λογοτεχνία (Νέο Π.Σ.): Γενικός Σκοπός

(<http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>)

Η ανάπτυξη των γνώσεων σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου αλλά και της επικοινωνιακής, συναισθηματικής και κριτικής ικανότητας του μαθητή, η διεύρυνση της προσωπικής εμπειρίας και ευαισθησίας του μαθητή σχετικά με τις αξίες της δημοκρατίας, του διαλόγου, της ισότητας, του σεβασμού στο διαφορετικό, της διαπολιτισμικής συνείδησης, ο εθισμός των μαθητών στην ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων, η ανάπτυξη της αισθητικής αντίληψης, η καλλιέργεια της φαντασίας, της γλώσσας, των καλλιτεχνικών δεξιοτήτων αποτελούν τους γενικούς σκοπούς του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

2.7.1. Ειδικός Σκοπός

Οι ειδικοί σκοποί της Νεοελληνικής λογοτεχνίας σχετίζονται με την κατανόηση και αποδοχή από τους μαθητές της σχετικότητας και πολλαπλότητας των ερμηνευτικών αναλύσεων και της κριτικής στάσης απέναντί τους, την αποτελεσματική διερεύνηση των συντελεστών και παραγόντων πρόσληψης και παραγωγής λογοτεχνικών κειμένων, τον εντοπισμό των αξιών που υπάρχουν στα λογοτεχνικά κείμενα, την εξοικείωση με τα διαφορετικά λογοτεχνικά είδη.

Δεξιότητες που επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές με τη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων είναι η διαμόρφωση προσωπικής γνώμης και στάσης απέναντι στα κείμενα, η τεκμηριωμένη αξιολόγηση της γνώμης των άλλων, η εξοικείωση με τον τρόπο έκφρασης των λογοτεχνών και με τα είδη ανάγνωσης των κειμένων, η αναγνώριση των πολιτισμικών στοιχείων του κειμένου και των τεχνικών της λογοτεχνίας, η διάκριση της λογοτεχνίας από την ιστορία, η αφήγηση με εικόνα και λόγο.

2.7.2. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Κείμενα από τη γραπτή και την προφορική λογοτεχνία με θέμα τη σχολική ζωή, τους εφήβους, τη στάση απέναντι σε κείμενα ποιητικά, το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση, το θέατρο, τη σάτιρα και το χιούμορ, η ετερότητα στη λογοτεχνία, το άτομο και η κοινωνία, συνθέτουν το Περιεχόμενο του γνωστικού αντικείμενου της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, βάσει του Νέου Προγράμματος Σπουδών.

2.7.3. Διδακτική Μεθοδολογία

Επίκεντρο της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας αποτελεί ο μαθητής με όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά (κοινωνική προέλευση, μορφωτικό επίπεδο, θρησκευτική και εθνική ταυτότητα, φύλο κ.α.) που τον συνοδεύουν και τον διαφοροποιούν από τους άλλους γύρω του. Δύο παιδαγωγικές μέθοδοι προτείνονται για την καλύτερη μεθοδολογική προσέγγιση της λογοτεχνίας: η διδασκαλία σε ομάδες και η μέθοδος project, που είναι μαθητοκεντρικές και ευνοούν την ενεργητική μάθηση, την κινητοποίηση και συμμετοχή όλων των μαθητών, την ομαδικότητα, τη συνεργασία, την ανάδειξη των ενδιαφερόντων και της ελεύθερης έκφρασης των μαθητών, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.

Η διδασκαλία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας προτείνεται να υλοποιείται με διδακτικές ενότητες, τρεις για κάθε τάξη, κάθε μία εκ των οποίων είναι σχεδιασμένη ως project.

2.7.4. Διδακτική Μεθοδολογία και ΤΠΕ

Στο νέο Π.Σ., αναφορικά με τη μέθοδο διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, υποστηρίζεται ότι *«Η διδασκαλία της λογοτεχνίας, σε σχέση με τη διδασκαλία άλλων γνωστικών αντικειμένων, ακόμη και της γλώσσας, χαρακτηρίζεται από σθεναρή αντίσταση στην ενσωμάτωση της καινοτομίας και της χρήσης των ΤΠΕ. Οι λόγοι είναι πολλοί: Για μεγάλο χρονικό διάστημα η διδασκαλία της λογοτεχνίας στην εκπαίδευση κατανοούνταν ως μύηση σε μια υψηλή τέχνη του πνεύματος που καμιά σχέση δεν μπορεί να έχει με τον κόσμο της τεχνολογίας, ο οποίος αντιμετωπιζόταν, στο πλαίσιο μιας άγονης αντιπαράθεσης τέχνης και τεχνολογίας, ως τεχνοκρατικός, χρηστικός, με προσωρινή αξία, που δε συγκρίνεται με την αιώνια αξία των κλασικών κειμένων και των έργων τέχνης. Ο οποιοσδήποτε εκσυγχρονισμός του μαθήματος προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης και δημιουργικής χρήσης των ΤΠΕ θα πρέπει να ξεκινήσει από έναν αναπροσδιορισμό των σκοπών και των μεθόδων της διδασκαλίας της λογοτεχνίας»* (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.28).

«Σε ένα σύγχρονο, ψηφιακό σχολείο, οι ΤΠΕ θα μπορούσαν να βοηθήσουν, ... στην ανανέωση όλων των σημείων της διδακτικής διαδικασίας. ...Συγκεκριμένα έχουν προταθεί στην βιβλιογραφία η αξιοποίηση καταρχήν του επεξεργαστή για την παραγωγή πρωτότυπων κειμένων από τους μαθητές («δημιουργική γραφή»), των πολυμέσων για την κατασκευή από τους μαθητές πολυτροπικών λογοτεχνικών κειμένων, η μεταγραφή ενός λογοτεχνικού κειμένου σε υπερκείμενο καθώς και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ασύγχρονης επικοινωνίας και των ιστολογίων για την ευκολότερη συνεργασία των μαθητών, τη σύνταξη από κοινού κειμένων και τη διαπραγμάτευση του νοήματος» (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.29).

2.7.5. Διδακτικό Υλικό

Το Π.Σ. αν και δεν απαξιώνει τα εν χρήσει σχολικά ανθολόγια λογοτεχνικών κειμένων, συνιστά τη χρήση μιας ποικιλίας κειμένων, ακόμα και ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων, κόμικς, τραγουδιών, κινηματογραφικών ταινιών κ.α. και την ενσωμάτωση και δημιουργική χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. *«Το παρόν Π.Σ. χωρίς να απαξιώνει τα εν χρήσει σχολικά ανθολόγια λογοτεχνικών κειμένων, δεν τα θεωρεί αποκλειστικό εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας ούτε προτείνει τη συγγραφή νέων. Αντίθετα, συνιστά τη χρήση μιας ποικιλίας κειμένων, κάποια από τα οποία μπορεί να προέρχονται από τα σχολικά ανθολόγια, μαζί με ολόκληρα λογοτεχνικά βιβλία αλλά και άλλα είδη «κειμένων» τα οποία, ευρισκόμενα στις παρυφές της λογοτεχνίας, κτίζουν ένα γόνιμο διάλογο μαζί της, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να ελκύσουν τους νεαρούς αναγνώστες και να τους ασκήσουν σε νέους γραμματισμούς (visual, media, Computer literacy) όπως κόμικς, κινηματογραφικές ταινίες, τραγούδια»* (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.24).

«Τα τελευταία χρόνια, δύο εξελίξεις σχετικά με τη λογοτεχνία και τις ΤΠΕ μονοπωλούν τη συζήτηση: τα e-Books και η κυβερνολογοτεχνία ή υπερλογοτεχνία (cyberliterature ή hyperliterature). ...Τα ηλεκτρονικά βιβλία είναι η ηλεκτρονική μεταφορά (ψηφιοποιημένη λογοτεχνία) αυτούσιων λογοτεχνικών βιβλίων, παλαιότερων ή σύγχρονων, τα οποία είναι διαθέσιμα για αγορά μέσω του διαδικτύου και τα οποία διαβάζονται στον υπολογιστή ή από τις συσκευές ψηφιακής ανάγνωσης. Στην ελληνική αγορά διατίθενται κάποια ηλεκτρονικά λογοτεχνικά βιβλία, αλλά οι τίτλοι είναι πολύ περιορισμένοι. ... Στο επιστημονικό πεδίο γίνεται πολύς λόγος για... την εμφάνιση ενός νέου είδους, της κυβερνολογοτεχνίας ή υπερλογοτεχνίας. Πρόκειται για τη λογοτεχνία εκείνη που παράγεται από την αρχή σε ηλεκτρονικό περιβάλλον, κατά την ανάγνωσή της υποστηρίζεται από ειδικά λογισμικά και δε μπορεί να παρουσιαστεί σε έντυπη μορφή» (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.28 - 29).

2.7.6. Αξιολόγηση

Στο μάθημα της λογοτεχνίας η αξιολόγηση, ως παιδαγωγική διαδικασία, αποσκοπεί στην αξιολόγηση της πορείας και της εξέλιξης των μαθητών από την έναρξη της διδασκαλίας. Αξιολογούνται οι δεξιότητες που απέκτησαν οι μαθητές και όχι οι γενικότερες γνώσεις τους, δηλαδή οι ατομικές ή ομαδικές εργασίες τους ως προς τον προφορικό ή γραπτό τους λόγο, η συμμετοχή τους στο μάθημα και η συμβολή τους στην ολοκλήρωση της εργασίας, ανάλογα με το είδος της εργασίας που τους ανατέθηκε.

2.8. Το Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Αγγλία: Εισαγωγικές πληροφορίες

Τα διδακτικά αντικείμενα που αναφέρονται στο Key Stage 3 (ηλικίες 11-14 ετών) της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζονται στο διαδικτυακό Εθνικό Πρόγραμμα (Πόλκας, 2011, σ. 65). *Μεταξύ των υποχρεωτικών μαθημάτων περιλαμβάνονται και οι ΤΠΕ* (Πόλκας, 2011, σ. 66).

Για το Key Stage 4 οι *ΤΠΕ* είναι από τα διδακτικά αντικείμενα, τα οποία εξετάζονται διαθεματικά (Πόλκας, 2011, σ. 66). Το γλωσσικό μάθημα είναι υποχρεωτικό και στα δύο Key Stage, αλλά η ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων αποτελεί διαθεματικό στόχο και οι *ΤΠΕ* εντάσσονται ως αυτόνομο διδακτικό αντικείμενο και παράλληλα αποτελούν και έναν διαθεματικό στόχ. (Αντωνοπούλου, 2011, σ. 13).

Επιπλέον, με «το εργαλείο σύγκρισης των μαθημάτων (subject comparison tool), ο αναγνώστης συγκρίνει κάποιο μάθημα με κάποιο άλλο. (Πόλκας, 2011, σ. 66). Το τεύχος αυτό είναι σημαντικό διότι περιέχει οδηγίες για την αξιοποίηση των *ΤΠΕ* στα μαθήματα του Εθνικού Προγράμματος και ειδικότερες συστάσεις για την ένταξή τους στο μάθημα. Στα περιεχόμενά του διευκρινίζεται ο όρος «ικανότητα στη χρήση των *ΤΠΕ/ ICT capability*», με την επισήμανση ότι τα ψηφιακά εργαλεία δεν καθορίζουν την εξέλιξη του μαθήματος (Πόλκας, 2011, σ. 68), αλλά πρέπει να καθορίζονται για να υποστηρίζουν τους στόχους και τη διδασκαλία του μαθήματος. Η χρήση των *ΤΠΕ* στα μαθήματα παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την ικανότητά τους στις *ΤΠΕ* για να υποστηρίζουν τη διδασκαλία του μαθήματος, εμπλοκή σε υψηλού επιπέδου διανοητικές δεξιότητες, ενίσχυση της ικανότητάς τους στα *ΤΠΕ* μέσα σε ένα ευρύ πεδίο διδακτικών αντικειμένων, που αποτελεί δείκτη για την πρόοδο της γνώσης και των γενικότερων δεξιοτήτων τους (Πόλκας, 2011, σ. 69).

Για την ολοκληρωμένη προσέγγιση των *ΤΠΕ* στο Πρόγραμμα Σπουδών επισημαίνεται ότι «η αποτελεσματικότητά τους είναι εξαιρετικά σύνθετο ζήτημα και συνδέεται με τις στρατηγικές διαχείρισης, συνεργασίας και τις γενικότερες πολιτικές, που εφαρμόζονται στα σχολεία. Στο τεύχος *Key Stage 3 National Strategy ICT across the curriculum, ICT in history*, <https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/DfES%200192%20200 MIG1121.pdf> καθορίζονται και οι τέσσερις θεματικές περιοχές στις οποίες πρέπει να

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

εστιάζεται η γνώση, η κατάκτηση των δεξιοτήτων και η λειτουργία των ΤΠΕ από τους μαθητές στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος: α) ανακάλυψη πραγμάτων από τους μαθητές, β) ανάπτυξη και εφαρμογή ιδεών, γ) ανταλλαγή και διαμοίραση πληροφοριών, δ) αναθεώρηση, τροποποίηση και αξιολόγηση της δουλειάς τους όσο αυτή προοδεύει, με τη χρήση δεδομένων και πληροφοριακών πηγών, με την αναζήτηση και επιλογή, την προσαρμογή υλικού στους στόχους του μαθήματος, την αναθεώρηση υλικού και την παρουσίαση της πληροφορίας (Πόλκας, 2011, σ. 70).

2.8.1. Άξονας Γλώσσα – Λογοτεχνία - Θεατρική Αγωγή: Γενικός Σκοπός

Το Εθνικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Αγγλίας (English Programmes of study: National curriculum in England, September 2013) (<https://www.gov.uk/government/collections/national-curriculum>) απευθύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες μαθητών και στοχεύει στη διαμόρφωση ενός πολίτη που θα διακρίνεται για την ικανότητά του να μαθαίνει με *H/Y*, να επεξεργάζεται και να αξιολογεί πληροφορίες, να συμμετέχει στα κοινά, να ελέγχει τον εαυτό του, να αυτονομείται στη μαθησιακή διαδικασία αλλά και να συνεργάζεται, να έχει αυτοπεποίθηση, υπευθυνότητα, υγεία και να επιδιώκει την ασφάλεια, την πρόοδο, την ολοκληρωμένη ζωή (Αντωνοπούλου, 2011).

Στο Εθνικό Πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος (The National Framework and the Purposes of the National Curriculum) (<http://curriculum.qcda.gov.uk/key-stages-1-and-2/aims-values-and-purposes/purposes/index.aspx>) ως προς τη διδασκαλία των μαθημάτων αναφέρεται ως *αυτόνομη και υποχρεωτική η διδασκαλία του μαθήματος των ΤΠΕ ως μέσων παιδαγωγικών αλλά και ως πρακτικών γραμματισμού (σελ.50)*, ενώ στη *διευκρινιστική σύσταση των γενικών σκοπών του Προγράμματος αναφέρεται το ακόλουθο σχήμα*, όπου φαίνεται ότι συνδέεται το κάθε μάθημα με τις ΤΠΕ (Πόλκας, 2011, σ. 51):

Γενικά προαπαιτούμενα της διδασκαλίας		
Ένταξη όλων των μαθητών	↔	Χρήση των ΤΠΕ
↓	↔	↓
Χρήση της γλώσσας	↔	Υγεία & ασφάλεια
↓	↔	↓
Διανοητική & ηθική ανάπτυξη	↔	Προαπαιτούμενα μαθημάτων

Στο αγγλικό ΠΣ διατυπώνονται οι στόχοι για όλα τα μαθήματα εκτός από αγγλικά, μαθηματικά, φυσικές επιστήμες του βασικού σταδίου 4, που αναδιαμορφώνονται. Στο βασικό στάδιο 3 (English Programme of study for key stage 3 and attainment targets, www.qca.org.uk/curriculum), (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335116/Master_final_national_curriculum_220714.pdf)

διατυπώνονται οι γενικοί σκοποί διδασκαλίας των μαθημάτων, που αποβλέπουν στην ενσωμάτωση όλων των μαθητών στην γλωσσική κοινότητα της χώρας, την εξοικείωση εκπαιδευτικών και μαθητών στη *χρήση των ΤΠΕ κατά τη γλωσσική διδασκαλία*, τη χρήση της γλώσσας σε όλες τις περιστάσεις επικοινωνίας, την προάσπιση της υγείας και της ασφάλειας των μαθητών, την πνευματική, ηθική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη της μαθητικής κοινότητας και την ουσιαστική ανταπόκρισή της στις απαιτήσεις των μαθημάτων. (Αντωνοπούλου, 2011)

Στα Key Stage 3 και Key Stage 4 (National curriculum in England: English programmes of study: English Programme of study for key stage 3) η στοχοθεσία κάθε διδακτικού αντικειμένου δίνει έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων λειτουργικών και προσωπικών και προβάλλονται τέσσερις βασικές διαδικασίες, ως ουσιαστικό αντικείμενο της γλωσσικής διδασκαλίας: ομιλία, ακρόαση, ανάγνωση και γραφή (Αντωνοπούλου, 2011) (http://national_strategies.standards.dcsf.gov.uk/node/110234, 23/2/2011).

2.8.2. Ειδικός Σκοπός

Βάσει του αγγλικού εθνικού προγράμματος (National curriculum in England: English programmes of study: English Programme of study for key stage 3) για όλα τα μαθήματα του KS 3 και 4 (εκτός από αγγλικά, μαθηματικά, φυσικές επιστήμες του βασικού σταδίου 4) δίδονται στους εκπαιδευτικούς πληροφορίες για ολόκληρο το ΠΣ, τους σκοπούς και τους στόχους του. Σχετικά με τους σκοπούς το ΠΣ αναφέρει ότι κάθε σχολείο πρέπει να έχει ένα δικό του ΠΣ που να προωθεί την πνευματική, ηθική, πολιτιστική, διανοητική και φυσική ανάπτυξη των μαθητών στο σχολείο και στην κοινωνία.

Ειδικότερα για τα Αγγλικά, οι δάσκαλοι πρέπει να σχεδιάζουν εντατική δουλειά για τους μαθητές των οποίων οι γνώσεις είναι ανώτερες από το προσδοκώμενο επίπεδο, είτε να σχεδιάζουν μαθήματα για τους μαθητές οι οποίοι προέρχονται από μη ευνοούμενο περιβάλλον ή είναι χαμηλότερου επιπέδου από το προσδοκώμενο. Επιπροσθέτως, για την ομάδα των μαθητών, που έχει ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και ίσως και αναπηρία, τα μαθήματα πρέπει να σχεδιάζονται για να επιβεβαιώσουν ότι δεν υπάρχουν διαχωριστικά μεταξύ των ατόμων. Επιπλέον, οι δάσκαλοι πρέπει να υπολογίζουν τις ανάγκες και των μαθητών, που δεν έχουν ως μητρική γλώσσα την αγγλική, προκειμένου να σχεδιάσουν ευκαιρίες διδασκαλίας για να τους βοηθήσουν να αναπτύξουν την Αγγλική.

Η ευφράδεια και η ακρίβεια στην επικοινωνία, γραπτή και προφορική, είναι επιδίωξη για όλους τους μαθητές. Ειδικότερα, οι μαθητές πρέπει να διαβάζουν με ευφράδεια και να ενθαρρύνονται να διαβάζουν για ευχαρίστηση. Επιπλέον, τα σχολεία οφείλουν να εξασφαλίσουν ευκολίες πρόσβασης σε βιβλιοθήκες και να θέσουν προσδοκίες για την ανάγνωση στο σπίτι. Οι μαθητές, επίσης, πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες για να συνθέτουν αφηγήσεις, εξηγήσεις, περιγραφές, συγκρίσεις, περιλήψεις με ακρίβεια, κάνοντας σωστή χρήση της γραμματικής. Η ανάπτυξη του λεξιλογίου είναι επίσης ένα ζητούμενο. Επιδίωξη, τέλος, είναι η εισαγωγή των μαθητών στη μαθηματική και επιστημονική γλώσσα, που συναντάται στα σχολικά κείμενα και στις ερωτήσεις των εξετάσεων. Παράλληλα, οι μαθητές πρέπει να ενοποιήσουν τη γνώση τους για τη γραμματική και για το λεξιλόγιο, αξιοποιώντας το λεξιλόγιο που απέκτησαν στα KS1 και KS2, αλλά και χρησιμοποιώντας το νέο λεξιλόγιο, που προκύπτει από την ανάγνωση, την ακρόαση, τη γραφή και την ομιλία.

Βασική επιδίωξη, επίσης, αποτελεί για τους εκπαιδευτικούς η καλλιέργεια της ομιλούμενης Αγγλικής γλώσσας, προκειμένου οι μαθητές να μάθουν να ομιλούν με αποτελεσματικότητα την επίσημη και την ανεπίσημη αγγλική. Επιπλέον, στο Key Stage 3 οι μαθητές προσδοκείται να διαβάζουν ολόκληρα βιβλία, μικρές ιστορίες, θεατρικά έργα από μεγάλη ποικιλία ιστορικών περιόδων, συγγραφέων κλπ., ποίηση, πεζό λόγο, δράμα, παγκόσμια λογοτεχνία αποσκοπώντας στη μάθηση, την ευχαρίστηση, την πληροφόρηση (ενημέρωση), την ικανοποίηση της περιέργειας ή του ενδιαφέροντος. Οι μαθητές, επιπλέον, θα διδαχθούν την κριτική ανάγνωση και θα μάθουν πώς να ελέγχουν την ομιλία και τη γραφή, πώς να δομούν τις προτάσεις, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν το λεξιλόγιο.

Σχετικά με τη γραφή οι μαθητές θα διδαχθούν πώς να γράφουν με ακρίβεια, ευφράδεια, αποτελεσματικότητα και σαφήνεια μια μεγάλη ποικιλία κειμένων, να οργανώνουν το υλικό και να υποστηρίζουν ιδέες και επιχειρήματα με κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια, αλλά και να προσέχουν την ακρίβεια της γραμματικής, των σημείων στίξης και της προφοράς (National curriculum in England: English programmes of study: English Programme of study for key stage 3).

2.8.3. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Οι μαθητές πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις για τη γραμματική και τις γλωσσικές τεχνικές (π.χ. τεχνικές πειθούς γλωσσικές ή λογοτεχνικές, ρητορικοί μηχανισμοί), που οδηγούν στην πλήρη γνώση της γλώσσας, δηλαδή στη μεταγλώσσα, ώστε να επιτυγχάνεται εύκολα η αποκωδικοποίηση του νοήματος, η κατανόηση των προθέσεων του συγγραφέα και η ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο διαμορφώνεται το νόημα.

*Παράλληλα, η γνώση της χρήσης των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία και η μελέτη νέων ψηφιακών κειμένων με βάση την υπάρχουσα γλωσσική γραμματική και ταυτόχρονα με βάση τη «γραμματική της πολυτροπικότητας» (πχ. τοποθέτηση κειμένου, γραμματοσειρά, μέγεθος γραμμάτων, έντονα / πλάγια γράμματα, τοποθέτηση κειμένου στη σελίδα, τίτλοι, υπότιτλοι, επεξηγήσεις κ.α.) οδηγούν στην επίγνωση της νέας κειμενικής πραγματικότητας, κατά την οποία τα ψηφιακά κείμενα είναι «πολυεπίπεδα» και «πολυτροπικά» ταυτόχρονα. Επιπλέον, οι μαθητές μαθαίνουν να παρατηρούν πώς οι διάφορες γλωσσικές επιλογές και οι κειμενικές συμβάσεις, που έχουν τα νέα ψηφιακά και πολυτροπικά κείμενα, επηρεάζουν το νόημα του κειμένου και την ανταπόκριση του αναγνώστη σε αυτό. Αποκτούν δεξιότητες νέου γραμματισμού καθώς ασχολούνται με τη διερεύνηση ψηφιακών πηγών και τελικά αποκτούν την ικανότητα της ίδιας της μάθησης (*learn how to learn*) (Αντωνοπούλου, 2011, σ. 5).*

Στο αγγλικό ΠΣ δεν δίνονται κατευθύνσεις για το θεματικό περιεχόμενο του γλωσσικού μαθήματος. Όλα, ωστόσο, τα κείμενα που προτείνονται περιέχουν γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, στάσεις, πεποιθήσεις για την κοινωνική και ατομική ζωή. Γεγονός είναι ότι αφήνεται η ευχέρεια στον εκπαιδευτικό να επιλέξει τα θέματα που θα

πραγματευθεί, ώστε η διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος να προσελκύει την προσοχή και την αγάπη των μαθητών.

2.8.4. Διδακτική Μεθοδολογία

Η γλώσσα εξετάζεται ανάλογα με το είδος στο οποίο βρίσκεται, δηλαδή την περιγραφή, αφήγηση, ιστορία, ποίηση, θέατρο και πρόκειται να αναγνωσθεί, να συνταχθεί σε γραπτό λόγο ή να εκφωνηθεί σε ακροατήριο. Επιπλέον, η γλώσσα αντιμετωπίζεται ως «σημειωτικός πόρος», δηλαδή η γλώσσα συντίθεται με σκοπό τη δημιουργία νοήματος σε πολυτροπικά κείμενα, που συνδυάζουν γραπτό, προφορικό και οπτικό τρόπο επικοινωνίας, καθώς περιλαμβάνουν συνδυασμό λέξεων, εικόνων (π.χ. εφημερίδα, περιοδικό), βίντεο, ήχου (π.χ. CD-ROM, ιστοσελίδα, ηλεκτρονικά κείμενα, ταινίες, πολυμεσικές παρουσιάσεις). Οι ΤΠΕ αποτελούν, επίσης, μέσο πρακτικής γραμματισμού, που περιγράφουν μια νέα κειμενική πραγματικότητα, στην οποία η χρήση της «οθόνης» είναι απαραίτητη και αποτελεί ταυτόχρονα μέσο γραφής και ανάγνωσης, αφού με αυτήν δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να γράφει πολυτροπικά κείμενα και να διαμορφώνει τη γραμματοσειρά, το μέγεθος και τη μορφή των γραμμάτων σε έντονα ή πλάγια και να χρησιμοποιεί υπερσυνδέσμους όταν διαβάζει πολυεπίπεδα κείμενα, που βοηθούν τον αναγνώστη να αλληλεπιδρά με το περιεχόμενο του κειμένου (Αντωνοπούλου, 2011).

Με τη χρήση, επίσης, των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα ο σχολικός χωροχρόνος επεκτείνεται και οι μαθητές αποκτούν επαφή με άλλα σχολεία ή ομάδες, παρακολουθούν ή οργανώνουν οι ίδιοι το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης ή την υλοποίηση μιας συνέντευξης, αλλά και εθίζονται στη χρήση των ΤΠΕ για επικοινωνία (π.χ. σε ιστολόγια, wikis, forum επικοινωνίας και συζήτησης) ή στη δημοσίευση εργασιών. Ο μαθητής λειτουργεί κριτικά, ως σκεπτόμενο και εγγράμματο υποκείμενο και αποκτά όχι μόνο δεξιότητες νέου γραμματισμού (π.χ. εντοπισμός πληροφοριών, καταγραφή, επεξεργασία, σύνθεση) αλλά αναλαμβάνει και ενεργητικό ρόλο, ως υποκείμενο της δράσης, στις διάφορες διδακτικές πρακτικές του ΠΣ, όπως είναι οι πρακτικές κριτικής ανάγνωσης (π.χ. σύγκριση, αντιπαράθεση, σύνθεση, κρίση). Απώτερος στόχος της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι η απόκτηση δεξιοτήτων από τους μαθητές για την εκμετάλλευση των ΝΤ, ως πηγής πληροφοριών, και η επίγνωση της

διαδικασίας που ακολουθείται κατά την ηλεκτρονική διερεύνηση των πηγών (Αντωνοπούλου, 2011).

2.8.5. Διδακτικό Υλικό

Στο αγγλικό ΠΣ δεν διαφαίνεται η χρήση συγκεκριμένων σχολικών βιβλίων. Αντί να προτείνονται διδακτικά εγχειρίδια από το Υπουργείο Παιδείας, κάθε σχολική μονάδα χρησιμοποιεί δικά της εγχειρίδια, που προέρχονται από εμπορικούς εκδοτικούς οίκους.

Πολύ έντονη είναι η παρουσία των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία, καθώς έχουν πολύπλευρο ρόλο: ως παιδαγωγικά μέσα, ως μέσα γραμματισμού, ως μέσα διδασκαλίας και επικοινωνίας. Ειδικός φορέας για την προώθηση των ΝΤ στην εκπαίδευση της Αγγλίας είναι ο BECTA (British Educational Communications and Technology Agency), που αναλαμβάνει την προώθηση και εφαρμογή των πολυμεσικών δραστηριοτήτων σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα.

Ειδικότερα, οι ΤΠΕ λειτουργούν ως παιδαγωγικά μέσα, αφού ενισχύουν τις πρακτικές του κλασσικού γραμματισμού με τα διάφορα προγράμματα που περιέχουν (π.χ. πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένων) και είτε διευκολύνουν τη γραφή ως διαδικασία είτε επιτρέπουν το σχολιασμό ενός κειμένου ή την αιτιολόγηση των γλωσσικών επιλογών του συγγραφέα, με την εύκολη επεξεργασία κειμένου, την ευελιξία του και τη δυνατότητά του για συνεχείς αλλαγές. Επιπλέον, οι ΤΠΕ αποτελούν και μέσα γραμματισμού, που διευκολύνουν τη μελέτη των ψηφιακών και των πολυτροπικών κειμένων. Οι ΤΠΕ είναι, επιπροσθέτως, μέσα διδασκαλίας, με τα οποία το γνωστικό αντικείμενο της γλωσσικής διδασκαλίας συνδέεται διαθεματικά και με άλλα γνωστικά αντικείμενα. Ειδικότερα στο Key Stage 3 προωθείται η καλλιέργεια της γνώσης και σε τεχνικά ζητήματα και τεχνικές, που αφορούν τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Ο ενεργός ρόλος των νέων τεχνολογιών φαίνεται και από το γεγονός ότι λειτουργούν ως μέσα επικοινωνίας με τον εξωσχολικό κόσμο, καθώς με τις ΤΠΕ, επεκτείνεται ο σχολικός χωροχρόνος (Αντωνοπούλου, 2011, σ. 49).

2.8.6. Αξιολόγηση

Στο Εθνικό Πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος (The National Framework and the Purposes of the National Curriculum) (<http://curriculum.qcda.gov.uk/key-stages-1-and-2/aims-values-and-purposes/purposes/index.aspx>) ως προς την αξιολόγηση *εξέχει η αξιοποίηση των ΤΠΕ* (Πόλκας, 2011, σ. 51).

Το Πρόγραμμα σπουδών της Αγγλίας προβλέπει τρόπους αξιολόγησης για όλα τα διδακτικά αντικείμενα. Γενικά η αξιολόγηση γίνεται με τη χρήση 8 επιπέδων δεξιοτήτων σε κάθε διδακτικό αντικείμενο. Ο μαθητής, ανάλογα με τις επιδόσεις του, ανεβαίνει επίπεδο μέσα στα χρόνια των σπουδών του, ένα επίπεδο κάθε δύο έτη. Η χρήση των επιπέδων στο αξιολογικό σύστημα της Αγγλίας θεωρείται πιο ακριβής σε σχέση με τη βαθμολογική, ενώ συμβάλλει και στην έλλειψη του φαινομένου της βαθμοθηρίας.

Στο Key Stage 4 η αξιολόγηση είναι εξωτερική και υλοποιείται με βάση το φορέα των εξετάσεων, ενώ στο Key Stage 3 (7^ο - 8^ο έτος) η αξιολόγηση είναι εσωτερική, ενδοσχολική και συνεχής και αφορά όλα τα μαθήματα, ενώ ο μαθητής θα πρέπει, αξιολογικά, να βρίσκεται μεταξύ 5ου και 6ου επιπέδου. Η αξιολόγηση είναι, επιπλέον, συνεχόμενη, έχει ως επίκεντρό της το μαθητή και τις εκπαιδευτικές του ανάγκες και ωθεί τους μαθητές στην αυτοαξιολόγηση και στην αξιολόγηση του τρόπου να μαθαίνουν. Παράλληλα, μέσω της αξιολόγησης ο εκπαιδευτικός λαμβάνει ανατροφοδότηση προκειμένου να αντιμετωπίσει προβλήματα και να αναδείξει τις προσωπικές ικανότητες των μαθητών του. Αποτέλεσμα της όλης αξιολογικής διαδικασίας είναι ότι οι μαθητές αποκτούν την επικοινωνιακή ικανότητα, αναπτύσσουν δεξιότητες νέου γραμματισμού, τεχνικές γνώσεις και *κριτική αντιμετώπιση στη χρήση των ΤΠΕ* (Αντωνοπούλου, 2011, σ. 67).

Συμπερασματικά, *οι ΤΠΕ στο Π.Σ. της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αγγλία, αντιμετωπίζονται ως φορέας αλλαγής της κοινωνικής και κειμενικής πραγματικότητας, με την κριτική τους αντιμετώπιση να θεωρείται απαραίτητη. Το γλωσσικό μάθημα συσχετίζεται άμεσα με τις ΤΠΕ: η ικανότητα κριτικής ανάγνωσης είναι απαραίτητη και στην αναζήτηση ηλεκτρονικών πηγών. Οι δεξιότητες που αναπτύσσονται στο μάθημα των ΤΠΕ αφορούν δεξιότητες νέου γραμματισμού* (Αντωνοπούλου, 2011, σ. 74).

2.9. Το Π.Σ. της Κατώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για το γλωσσικό μάθημα στη Φινλανδία: Εισαγωγικές πληροφορίες

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Φινλανδίας αποτελεί αντικείμενο μελέτης από ποικίλες επιστημονικές κοινότητες, καθώς σημειώνει υψηλές επιδόσεις στις αξιολογήσεις του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), που παρακολουθεί την ποσοτική και ποιοτική πορεία και πρόοδο πολλών εκπαιδευτικών συστημάτων διεθνώς.

Το ΠΣ αποτυπώνει την επίσημη εθνική πολιτική εκπαιδευτική γραμμή της χώρας, την οποία οι σχολικές μονάδες προσαρμόζουν στις ανάγκες της σχολικής τους κοινότητας (Παυλίδου, 2011). *Από το ΠΣ προτείνεται η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα ως μέσων διδασκαλίας και πρακτικής γραμματισμού* (Παυλίδου, 2011, σ. 4).

2.9.1. Άξονας Γλώσσα - Λογοτεχνία:

Γενικός Σκοπός και Στόχοι Διδασκαλίας

Στο Π.Σ. της φινλανδικής, της επίσημης μητρικής γλώσσας, βάσει της οποίας αναπτύσσονται τα Π.Σ. των άλλων γλωσσών (<http://www.oph.fi/english>) (Παυλίδου, 2011), αναφέρεται ότι βασικός Σκοπός της διδασκαλίας στη μητρική γλώσσα και λογοτεχνία είναι το ενδιαφέρον των μαθητών για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και την αλληλεπίδραση μεταξύ των ομιλητών. Επιπλέον, η διδασκαλία, αποσκοπεί να προσφέρει ευκαιρίες διαφοροποιημένης επικοινωνίας, ανάγνωσης και γραφής, με τις οποίες ο μαθητής χτίζει την ταυτότητά του και αποκτά αυτοεκτίμηση. Αντικείμενο της γλωσσικής διδασκαλίας είναι ο μαθητής να γίνει ενεργητικά και ηθικά υπεύθυνος επικοινωνίας και σωστός αναγνώστης, ώστε να συμμετέχει στην κοινωνία και να την επηρεάζει. Η μητρική γλώσσα και λογοτεχνία διδάσκεται με σκοπό οι μαθητές να μάθουν τις έννοιες, με τις οποίες θα προσεγγίσουν τον κόσμο και τη σκέψη του με

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

όρους γλωσσολογικούς. Δεν θα αποκτήσουν, απλά, μέσα ανάλυσης της πραγματικότητας, αλλά δυνατότητες να βγουν από την πραγματικότητα, να οικοδομήσουν νέους κόσμους και να συνδέσουν τα πράγματα σε νέα πλαίσια.

http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf

2.9.2. Ειδικός Σκοπός

http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf

Από την 6^η έως την 9^η τάξη (grades 6-9) της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) η διδασκαλία στη μητρική γλώσσα και λογοτεχνία έχει ως Ειδικό Σκοπό τη διεύρυνση των δεξιοτήτων του μαθητή, ώστε αυτός να γίνει πιο ενσυνείδητος για τον εαυτό του και για το αντικείμενο της γλώσσας.

Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ερμηνεία και χρήση ποικίλων κειμένων, η πρακτική και ενεργητική ανάγνωση και ακρόαση, η καλλιέργεια των γνώσεων για τους τύπους και τα είδη των κειμένων. Επιδιώκεται, επίσης οι μαθητές να γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν τη γλώσσα, όταν μιλούν και γράφουν, να ενθαρρύνονται να αναπτύξουν και να τεκμηριώσουν τις απόψεις τους και να σχολιάζουν εποικοδομητικά τις γνώμες των άλλων. Παράλληλα, οι μαθητές θα αποκτήσουν μια βαθύτερη σχέση με τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό. *Επιπλέον επιδιώκεται οι μαθητές να είναι σε θέση να επιλέγουν και να αξιολογούν κριτικά διαφορετικές πηγές πληροφόρησης, την αξιοπιστία, χρησιμότητα και τις προθέσεις των πληροφοριών και να γνωρίζουν πώς να κάνουν χρήση των πληροφοριών και της τεχνολογίας των επικοινωνιών* http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf (National core curriculum for upper secondary schools 2003, Mother Tongue and Literature, Finnish as the mother tongue, σελ. 35).

Στους στόχους του μαθήματος αναφέρεται ότι *οι μαθητές θα πρέπει να εθιστούν στην παιδεία μέσω των ΤΠΕ, η οποία θα τους επιτρέψει να αναλύουν και να ερμηνεύουν διάφορα κείμενα, που δημοσιεύονται μέσω των ΤΠΕ, και να αξιολογούν κριτικά τις πληροφορίες, που αφορούν το υπόβαθρο, τις λειτουργίες τους και τις επιπτώσεις τους στα άτομα και την κοινωνία* (National core curriculum for upper secondary schools 2003, Mother Tongue and Literature, Finnish as the mother tongue, σελ. 37).

2.9.3. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Στο Περιεχόμενο του γλωσσικού μαθήματος περιλαμβάνονται: α) οι βασικοί παράγοντες που καθοδηγούν την ερμηνεία και την παραγωγή των κειμένων, όπως η λειτουργία, ο δέκτης - παραλήπτης, το είδος και ο τύπος του κειμένου, β) οι επιπτώσεις της επικοινωνίας στο κείμενο, γ) η εδραίωση της σύλληψης των κειμένων, γραπτών και προφορικών, κειμένων για τα μέσα ενημέρωσης, ηλεκτρονικά και γραφικά κείμενα, πραγματικά και λογοτεχνικά κείμενα, δημόσια και ιδιωτικά κείμενα, δ) παρατήρηση και πρακτική στη γλώσσα και το περιεχόμενο σε διαφορετικά είδη κειμένων: ευκρίνεια, σαφήνεια και συνοχή, ε) περίληψη και σχολιασμός των κειμένων στ) εκτίμηση των ιδίων ως προς τις δεξιότητες επικοινωνίας, τις γνώσεις, τις στάσεις και τα κίνητρα του καθενός από την προοπτική των σπουδών ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στ) δεξιότητες αλληλεπίδρασης σε ομάδες

http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf

(National core curriculum for upper secondary schools 2003, Mother Tongue and Literature, Finnish as the mother tongue, σελ. 36).

Το Περιεχόμενο του γλωσσικού μαθήματος βρίθεται από αξίες, απόψεις, γνώσεις, αντιλήψεις και στάσεις ζωής, τις οποίες, οι μαθητές πρέπει να εφοδιαστούν ως πολίτες του μέλλοντος. Για το λόγο αυτό το ΠΣ δεν καθορίζει συγκεκριμένες διδακτικές ενότητες που να περιέχουν τις προβλεπόμενες γνώσεις, αλλά προτείνει διαθεματικά σχέδια εργασιών, τα οποία, στο πλαίσιο όλων των διδακτικών αντικειμένων, θα βοηθήσουν το μαθητή να διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες, να καλλιεργήσει την κριτική του σκέψη, τη φαντασία, τη δημιουργικότητά του και να αναπτύξει το αίσθημα της κοινωνικής συνεργασίας και αλληλεγγύης (Παυλίδου, 2011).

2.9.4. Διδακτική Μεθοδολογία

Στη Φινλανδία δεν προτείνεται συγκεκριμένη διδακτική μεθοδολογία καθώς η διδακτική μεθοδολογία καθορίζεται από εκπαιδευτικούς και μαθητές, σύμφωνα με τις εκάστοτε εκπαιδευτικές ανάγκες. Αντί των τρόπων διδασκαλίας παρατίθενται οι γενικές αρχές θεώρησης της μάθησης και οι γενικοί σκοποί της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

οποία επιλέγεται η κατάλληλη διδακτική μεθοδολογία από τους εκπαιδευτικούς και το απαραίτητο διδακτικό υλικό. Επίσης, πέραν των υποχρεωτικών υπάρχουν και προαιρετικά μαθήματα, τα οποία επιλέγει ο εκάστοτε μαθητής ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και με τις εκπαιδευτικές του ανάγκες (Θεσμός του Μαθησιακού Σχεδίου) (Παυλίδου, 2011).

2.9.5. Διδακτικό Υλικό

Επιλέγεται από τους εκπαιδευτικούς η κατάλληλη διδακτική μεθοδολογία και το απαραίτητο διδακτικό υλικό, ανάλογα με τις δυνατότητες της εκάστοτε σχολικής μονάδας και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού σε αυτές. Γλώσσα και Λογοτεχνία αποτελούν ενιαίο διδακτικό αντικείμενο, που απευθύνεται σε όλους τους μαθητές, ανάλογα με την μητρική τους γλώσσα. Επιπροσθέτως, τα σχολικά εγχειρίδια δεν είναι κοινά για όλους τους μαθητές. Εκδίδονται από ιδιωτικούς οίκους και, αφού τα εγκρίνει το Υπουργείο Παιδείας, τα επιλέγει η εκάστοτε σχολική κοινότητα και ο δάσκαλος, που καθορίζουν και τον τρόπο χρησιμοποίησής τους.

Όσον αφορά γενικά τη χρήση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως μέσα διδασκαλίας και ως μέσα ψηφιακού γραμματισμού. Οι ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα θα συμβάλλουν στην απόκτηση δεξιοτήτων από τους μαθητές (πχ. ταχεία ανάγνωση και αναζήτηση πληροφοριών, γραφή κειμένων σε ψηφιακή μορφή κ.α.) (Παυλίδου, 2011).

2.9.6. Αξιολόγηση

Στη Φινλανδία η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας αν και το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι εξετασιοκεντρικό. Εκτός από τη βαθμολογία χρησιμοποιείται η περιγραφική αξιολόγηση. Οι αξιολογικές διαδικασίες είναι ατομοκεντρικές, βασισμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε μαθητή, και διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: τη Σταδιακή Αξιολόγηση και την Τελική Αξιολόγηση (Παυλίδου, 2011).

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Η Αξιολόγηση στα μαθήματα της μητρικής γλώσσας και λογοτεχνίας πρέπει να επικεντρωθεί ποικιλοτρόπως σε διαφορετικές περιοχές του υποκειμένου. Η βάση για την αξιολόγηση είναι ότι οι μαθητές έχουν επίγνωση των στόχων και του περιεχόμενου των μαθημάτων, επιτρέποντάς τους, έτσι, να παρακολουθούν την πρόοδό τους. Η αναλυτική βαθμολογία θα επηρεαστεί από τις γραπτές και προφορικές εισηγήσεις και από την ενεργό συμμετοχή, τη ρύθμιση των προσωπικών στόχων και τη γνώμη τόσο των άλλων μαθητών όσο και του δασκάλου. Είναι σημαντικές οι δεξιότητες ανάπτυξης της προφορικής επικοινωνίας και της γραφής των μαθητών, καθώς και οι δεξιότητες αυτο-αξιολόγησής τους, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να οικοδομήσουν μια θετική, αλλά ρεαλιστική εικόνα του εαυτού τους, ως ομιλητές, ως αναγνώστες και ως συγγραφείς (National core curriculum for upper secondary schools 2003, Mother Tongue and Literature, Finnish as the mother tongue, σελ. 35)

http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf.

2.10. Το Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Αυστραλία: Εισαγωγικές πληροφορίες για το αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα.

(<http://www.acara.edu.au/default.asp>)(<http://www.studyinaustralia.gov.au/global/australian-education/education-system/course-credits>)

Στην Αυστραλία από το 2008 εφαρμόζεται ένα ενιαίο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών σε όλη τη χώρα. Φορέας δημιουργίας ΠΣ για όλα τα διδακτικά αντικείμενα από το νηπιαγωγείο έως το 12ο έτος σπουδών, ελέγχου εφαρμογής και αξιολόγησής τους είναι το ACARA (Australian Curriculum Assessment and Reporting Authority), (<http://www.acara.edu.au/default.asp>), που έχει αναπτύξει το αυστραλιανό ΠΣ.

Το νέο Curriculum, που εφαρμόζεται από το 2008, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός πολίτη που θα ανταποκρίνεται στις αλλαγές, που συντελούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Χαρακτηριστικό του αποτελούν οι επιδιώξεις του για την απόκτηση, μέσα από πολλές διαθεματικές δραστηριότητες, γενικών δεξιοτήτων από τους μαθητές (αναγνωστική ικανότητα, αρίθμηση, *ικανότητα πληροφόρησης και επικοινωνίας μέσω της Τεχνολογίας*, προσωπική και κοινωνική ικανότητα, ανάπτυξη της κριτικής και της δημιουργικής σκέψης, ηθική και διαπολιτισμική ανάπτυξη) (Αντωνοπούλου Σ. , 2011, σ. 10).

2.10.1. Άξονας Γλώσσα - Λογοτεχνία – Γραμματισμός (language – literature – literacy): Γενικός Σκοπός και Στόχοι Διδασκαλίας

Το ΠΣ αποσκοπεί στην ανάπτυξη της αναλυτικής, δημιουργικής, κριτικής σκέψης και επικοινωνιακής δεξιότητας των μαθητών, αλλά και στην ενασχόληση των μαθητών με κείμενα από το παρελθόν και από την καθημερινότητα της αυστραλιανής κοινωνίας και άλλων λαών, καθώς και με όλους τους τύπους κειμένων, *πολυμεσικών και λογοτεχνικών*. Μαθαίνουν, επίσης, βάσει του Π.Σ., να μιλούν και να γράφουν, με ευφράδεια, κείμενα ποικίλου περιεχομένου, να δημιουργούν *οπτικά και ψηφιακά*

κείμενα αλλά και να καλλιεργούν τις δεξιότητές τους για προφορική επικοινωνία, μέσω του διαλόγου, του ντιμπέιτ, της συζήτησης και της διαφωνίας.

Επιπροσθέτως, στο εν λόγω ΠΣ γίνεται λεπτομερής αναφορά στις γενικές ικανότητες, που επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές με τα Αγγλικά. Πρόκειται για τη γνώση γραφής και ανάγνωσης – αρίθμησης, *την ικανότητα χειρισμού της πληροφορικής και επικοινωνιακής τεχνολογίας*, την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, την προσωπική και κοινωνική ικανότητα, την ηθική και διαπολιτισμική κατανόηση. Ειδικότερα, στο μάθημα της αγγλικής γλώσσας επιδιώκονται επτά γενικές ικανότητες:

- ✓ Γραμματισμός: *ακρόαση, ομιλία, προβολή, ανάγνωση, γραφή, σύνθεση προφορικών, γραπτών, οπτικών, ψηφιακών κειμένων*, χρήση και τροποποίηση της γλώσσας για διαφορετικούς σκοπούς σε μια σειρά από περιβάλλοντα για την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων χρήσης της γλώσσας.
- ✓ Μαθηματικές γνώσεις
- ✓ *ικανότητα χρήσης της τεχνολογίας και των πληροφοριών (ΤΠΕ): οι μαθητές ερμηνεύουν, αναλύουν, τροποποιούν και δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, αλλά και πραγματοποιούν έρευνα και συνεργάζονται και επικοινωνούν ηλεκτρονικά μεταξύ τους.*
- ✓ κριτική και δημιουργική σκέψη
- ✓ προσωπική και κοινωνική ικανότητα: οι μαθητές κατανοούν τον εαυτό τους και τους άλλους, διαχειρίζονται τις σχέσεις, τα συναισθήματά τους, αναπτύσσουν σχέσεις συνεργασίας και αλληλεπίδρασης με άλλους σε δύσκολες ομάδες ή καταστάσεις.
- ✓ ηθική ανάπτυξη
- ✓ διαπολιτισμική αγωγή (General Capabilities in the Australian Curriculum, Acara, 2013).

2.10.2. Ειδικοί Στόχοι

Στο 7^ο – 8^ο - 9^ο και 10^ο έτος (12 - 15 ετών) της Κατώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, οι μαθητές να επικοινωνούν με τους συνομηλίκους, τους δασκάλους, ομάδες ή μέλη κοινοτήτων κατά πρόσωπο ή σε

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

διαδικτυακά περιβάλλοντα. Να αποκτούν εμπειρίες σε οικεία και σε μη οικεία κείμενα, που σχετίζονται με το σχολικό πρόγραμμα σπουδών, την τοπική κοινότητα και το τοπικό και παγκόσμιο συγκείμενο. Να ερμηνεύσουν, να δημιουργήσουν, να αξιολογήσουν, να συζητήσουν και να εκτελέσουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών κειμένων, στα οποία ο πρωταρχικός σκοπός είναι η αισθητική, καθώς και κείμενα που έχουν σχεδιαστεί για να ενημερώσουν και να πείσουν. Αυτά περιλαμβάνουν διάφορα είδη κειμενικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των εφημερίδων, φιλμ και ψηφιακά κείμενα, φαντασία, ποίηση, θεατρικές παραστάσεις και πολυτροπικά κείμενα, με θέματα και ζητήματα που αφορούν τα επίπεδα της αφαίρεσης, της συνθετικής σκέψης και διακειμενικές αναφορές. Οι μαθητές επιδιώκεται να αναπτύξουν κριτική κατανόηση των σύγχρονων μέσων μαζικής ενημέρωσης, καθώς και τις διαφορές μεταξύ των κειμένων των μέσων ενημέρωσης
(<http://www.australiancurriculum.edu.au/Browse?a=E&y=7&y=8&y=9&y=10&c=3&layout=2&browseLayout=2>).

Στο ΠΣ ξεχωριστή θέση έχουν οι στόχοι που αφορούν τις ΤΠΕ, που χρησιμοποιούνται ευρέως στην αυστραλιανή εκπαίδευση και αποβλέπουν στην αλλαγή της μάθησης, στον εμπλουτισμό του μαθησιακού περιβάλλοντος και όχι στην μάθηση τεχνικών ιδιοτήτων των Η/Υ. Τρεις διαστάσεις του πεδίου των ΤΠΕ προβάλλονται στο ΠΣ: η χρήση των ΤΠΕ με σκοπό την οπτικοποίηση της μάθησης και την απόκτηση γνώσεων για την μελέτη οπτικών και πολυτροπικών κειμένων, η χρήση των ΤΠΕ για δημιουργική δράση (π.χ. λύσεις σε προβλήματα, πληροφοριακά προϊόντα, επεξεργασία πληροφοριών και δεδομένων, διαχείριση αρχείων) αλλά και η χρήση των ΤΠΕ για επικοινωνία (Αντωνοπούλου Σ. , 2011).

2.10.3. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Σχετικά με το Περιεχόμενο Διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος στην κατώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση το αυστραλιανό ΠΣ έχει οργανωθεί σε τρία νήματα (strands), που υποστηρίζουν την διανοητική ανάπτυξη των μαθητών και την χρήση της επίσημης αγγλικής αυστραλιανής γλώσσας. Πρόκειται για:

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

- ✓ Τη γλώσσα (language): γνώση της αγγλικής γλώσσας (ποικιλία και μεταβολή της γλώσσας, η γλώσσα ως μέσο διεπίδρασης, δομή και οργάνωση των κειμένων, έκφραση και ανάπτυξη ιδεών, γνώση γραφής και προφοράς).
- ✓ Τη λογοτεχνία (literature): κατανόηση, εκτίμηση, ανταπόκριση, ανάλυση και δημιουργία λογοτεχνίας (λογοτεχνία και περιεχόμενο, ανταπόκριση στη λογοτεχνία, εξέταση της λογοτεχνίας, δημιουργία λογοτεχνίας).
- ✓ Το γραμματισμό (literacy): διεύρυνση της χρήσης της αγγλικής γλώσσας (περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων, διεπίδραση με άλλους, ερμηνεία, ανάλυση και αξιολόγηση, δημιουργία κειμένων).

Αυτά τα τρία νήματα περιλαμβάνουν τέσσερα μαθήματα: Αγγλικά - Βασικά Αγγλικά - Λογοτεχνία – Αγγλική ως μια Επιπρόσθετη Γλώσσα ή Διάλεκτος με κοινά χαρακτηριστικά τη συνεχή ανάπτυξη της γνώσης και τις δεξιότητες ακοής – ομιλίας – ανάγνωσης – θέασης - γραφής. Κάθε ένα από τα τέσσερα μαθήματα δίνει έμφαση σε διαφορετικές όψεις της γνωστικής περιοχής των Αγγλικών. Σε όλα τα μαθήματα δάσκαλοι και μαθητές επιλέγουν από μια ευρεία σειρά ολοκληρωμένα κείμενα ή αποσπάσματα.

Αξιοπρόσεκτο είναι ότι στο πρόγραμμα σπουδών το μάθημα των Αγγλικών δομείται σε ενότητες. Στην Ενότητα 1 οι μαθητές εξερευνούν πώς τα κείμενα έχουν μορφοποιηθεί ανάλογα με το σκοπό τους, το κοινό στο οποίο απευθύνονται και το περιεχόμενο γύρω από το μιλούν. Στην Ενότητα 2 οι μαθητές παρατηρούν την αλληλεπίδραση της φαντασίας και της πειθούς στα κείμενα, παρουσιάζουν τη δική τους ανάλυση και εξετάζουν το αποτέλεσμα των επιλογών ύφους και τους τρόπους, με τους οποίους αυτές οι επιλογές επηρεάζουν το ακροατήριο. Στην Ενότητα 3 οι μαθητές αναλύουν τις σχέσεις γλώσσας, στυλ και περιεχομένου καθώς και τις συμβάσεις του ρυθμού στα λογοτεχνικά και μη λογοτεχνικά κείμενα και πώς αυτές βοηθούν στην ερμηνεία. Τέλος, στην τέταρτη Ενότητα, οι μαθητές με μελέτη των προσωπικών τους κειμένων, εξερευνούν τις σχέσεις μεταξύ περιεχομένου - δομής και σκοπού του κειμένου <http://www.australiancurriculum.edu.au>.

2.10.4. Διδακτική Μεθοδολογία

Χαρακτηριστικές είναι οι γνώσεις για τον κόσμο, που προωθούνται στους μαθητές μέσα από διαθεματικούς άξονες (πχ. Αυστραλία – Ασία, ιθαγενείς πληθυσμοί, αειφόρος ανάπτυξη, παγκόσμιος κόσμος, οικονομία της γνώσης) και από την ιστορική εξέταση κόσμου, που αλλάζει μέσω των ΤΠΕ. Ως προς τις δραστηριότητες αξίζει να παρατηρήσουμε τα σχέδια εργασίας (projects), τα οποία αναπτύσσονται με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο (συνεργασία σε εικονική ομάδα μέσω Η/Υ ή ομαδική γνώση στην τάξη) και τη διαθεματική μάθηση (ιστορική εξέταση του κόσμου με τις αλλαγές που επιφέρουν οι ΤΠΕ, σχολική βιβλιοθήκη ή χρήση των ΤΠΕ για την ανακάλυψη της γνώσης). Τέλος, αναπτύσσεται συνεργασία μεταξύ των μαθητών, που αποκτούν ρόλο πρωταγωνιστικό, ενώ οι εκπαιδευτικοί περιορίζονται στο ρόλο του οργανωτή και καθοδηγητή (Αντωνοπούλου Σ. , 2011).

2.10.5. Διδακτικό Υλικό

Στο αυστραλιανό ΠΣ για την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν προβλέπεται για κάθε διδακτικό αντικείμενο σε κάθε τάξη ένα ορισμένο διδακτικό εγχειρίδιο, αλλά περισσότερα, που δεν αποτελούν έκδοση του Υπουργείου Παιδείας, αλλά οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τα εγχειρίδια που θα χρησιμοποιούν οι μαθητές τους κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, με τη συνεργασία σχολείων και πανεπιστημίων.

Για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας (Γλώσσα, Λογοτεχνία, Γραμματισμός) τα κείμενα που χρησιμοποιούνται μπορεί να είναι γραπτά, προφορικά, πολυτροπικά, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Τα πολυτροπικά κείμενα συνδυάζουν τη γλώσσα με άλλα μέσα επικοινωνίας, όπως οπτικές εικόνες, ηχητικό περιβάλλον, προφορικό λόγο και προωθούν τη γνώση σχετικά με τη ανθρώπινη εμπειρία και με την αισθητική αξία του λόγου. Επιπλέον, είναι κυρίαρχη η παρουσία των ΤΠΕ, ως πηγή πληροφοριών και ως μέσο ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων γραφής και ανάγνωσης, αξιοποίησης των πηγών, οπτικοποίησης της σκέψης (Αντωνοπούλου Σ. , 2011).

2.10.6. Αξιολόγηση

Στο αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα η αξιολόγηση είναι έντονη και διαρκής, ωστόσο δεν καθιστά το εκπαιδευτικό σύστημα μονότονα εξετασιοκεντρικό. Διακρίνεται στην εξωτερική και στην ενδοσχολική αξιολόγηση. Η εξωτερική αξιολόγηση υλοποιείται στο 7^ο και 9^ο σχολικό έτος σε εθνικό επίπεδο, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Αξιολόγησης NAPLAN (Γραμματισμός και Αριθμητισμός) (<http://www.nap.edu.au/naplan/naplan.html>).

Η ενδοσχολική αξιολόγηση γίνεται στα πλαίσια της σχολικής τάξης και έχει ως ρόλο την ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους, αλλά και των μαθητών για την πορεία προόδου τους, τη θέση των μαθησιακών τους στόχων και την επίγνωση των κριτηρίων που απαιτούνται για την εκπλήρωση των στόχων τους. Οι εκπαιδευτικοί διατυπώνουν συμπεράσματα για την πρόοδο των μαθητών αλλά και οι μαθητές για την επίτευξη της μάθησης <http://www.australiancurriculum.edu.au> .

2.11. Σύγκριση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στην Υποχρεωτική Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος με ΤΠΕ σε Ελλάδα – Αγγλία – Φινλανδία – Αυστραλία.

Στις χώρες του ΟΟΣΑ η εκπαιδευτική διαδικασία απασχολεί τις κυβερνήσεις των κρατών, που αποσκοπούν στην όσο το δυνατόν αρτιότερη επιστημονική κατάρτιση των μαθητών και στην ισότιμη, δίκαιη και ανθρώπινη διαχείρισή τους στα πλαίσια της σχολικής εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα, επιδιώκουν τη συνεχή ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών με σεμινάρια και ενημερωτικό υλικό, προς βελτίωση του εκπαιδευτικού τους έργου. Παράλληλα, διάφορα προγράμματα π.χ. PISA, αποβλέπουν σε μια γενική αποτίμηση των εκπαιδευτικών δεδομένων και καταστάσεων, προσώπων και δράσεων τους στα σχολεία, προκειμένου να γίνουν συγκρίσεις, εκτιμήσεις και βελτιώσεις στα εκπαιδευτικά προγράμματα των κρατών. Ειδικότερα, οι συγκριτικές μελέτες του τρόπου διδασκαλίας της γλώσσας σε χώρες της Ευρώπης, συνδυαστικά με τις ΤΠΕ, παρουσιάζουν ενδιαφέρον, ως πηγές πληροφόρησης και εξαγωγής συμπερασμάτων από τους ειδικούς ερευνητές, αναφορικά με την εκπαιδευτική και παιδαγωγική πορεία των λαών και τα επίπεδα γνώσης και κατοχής της γλώσσας.

2.11.1. Πρόγραμμα Σπουδών

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι συγκεντρωτικό, διότι η ευθύνη της εκπαίδευσης, του σχεδιασμού και της υλοποίησης του ΠΣ ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας. Το ελληνικό Π.Σ. (ΦΕΚ 303/13-3-2003) (http://www.pi-schools.gr/lessons/english/aps_agg.php) είναι συντηρητικό και εξετασιοκεντρικό, αφού στηρίζεται σε συνεχείς εξετάσεις και προωθεί τον ανταγωνισμό, την αποστήθιση και τη διάκριση των άριστων μαθητών.

Το Νέο Π.Σ., αντίθετα, είναι λιγότερο συντηρητικό και εξετασιοκεντρικό, είναι περισσότερο καινοτόμο και *εμπλουτισμένο με νέες μεθόδους αξιοποίησης των ΤΠΕ*, μαθητοκεντρικό, διότι προάγει τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, την ενεργό συμμετοχή, την αυτενέργεια του μαθητή μέσω της χρήσης συγκεκριμένων στρατηγικών, αλλά στοχεύει και στην καλλιέργεια των γλωσσικών και των κοινωνικών δεξιοτήτων του, μέσα από την διερευνητική μάθηση, την αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση, τη χρήση ΤΠΕ και την εφαρμογή ομαδοσυνεργατικών ερευνητικών εργασιών με θέματα ανοιχτά προς την κοινωνία και τον κόσμο. Οι αδύνατοι και συνεσταλμένοι μαθητές ενισχύονται με κίνητρα για μάθηση και ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων, ενώ οι αλλόγλωσσοι με κατάλληλο διδακτικό υλικό, ωθούνται στη σταδιακή εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας και στην ανάλυση και διόρθωση λαθών. *Τέλος, το πιλοτικό σχολείο, μέσω των ΤΠΕ, επισκέπτεται σχολεία άλλων χωρών, μουσεία, βιβλιοθήκες και χώρους γραμμάτων και τεχνών, ταξιδεύοντας έξω από τα στενά γεωγραφικά και γλωσσικά του όρια.*

Το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί, όπως και το ελληνικό, να χαρακτηριστεί ως συγκεντρωτικό, καθώς τείνει να μειώσει την κατανομή διοικητικών ευθυνών από τις τοπικές αρχές και αφαιρείται η παιδαγωγική ελευθερία από τους εκπαιδευτικούς μέσω του ενιαίου αναλυτικού Π.Σ., που προβλέπει τεστ για τη μαθητική επίδοση σε συγκεκριμένες ηλικίες, και εξετασιοκεντρικό.

Το ΑΠΣ για το μάθημα της Γλώσσας στο στάδιο 3 (Γυμνάσιο) αποσκοπεί στην ανάπτυξη της σωστής επικοινωνιακής δεξιότητας από τους μαθητές και στην απόκτηση γνώσεων σε όλους τους τομείς. Η Γλώσσα αποτελεί μάθημα με σπουδαιότητα και περιλαμβάνει το αντικείμενο της Γλωσσικής διδασκαλίας, τη Λογοτεχνία και τη Θεατρική Αγωγή, ενώ *σημαντική είναι η θέση των ΤΠΕ στην καθημερινή διδακτική πρακτική.*

Στη Φινλανδία, η εκπαίδευση των μαθητών για την ορθή χρήση της Γλώσσας στηρίζεται στη γενικότερη φιλοσοφία του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, που προωθεί την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την καλλιέργεια της κριτικής, της συνθετικής και αναλυτικής ικανότητας και της εκμάθησης του τρόπου να μαθαίνει κανείς με δικές του προσπάθειες. Το γεγονός ότι η χώρα αυτή επενδύει στην εκπαίδευση του λαού της διαφαίνεται από το ότι επιδιώκεται οι μαθητές να αγαπήσουν τη μάθηση και να εθιστούν στη διαδικασία αυτή, ώστε να συνεχίσουν να μαθαίνουν μόνοι τους, μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, που, ενώ είναι συγκεντρωτικό, λόγω του κεντρικά

καθορισμένου αναλυτικού προγράμματος, παροπλίζεται σταδιακά με την ανάπτυξη προγραμμάτων σε τοπικό σχολικό επίπεδο.

Στο γλωσσικό μάθημα, αντίθετα με την Ελλάδα, χρησιμοποιούνται πολλαπλά εγχειρίδια και ποικίλες πηγές κειμένων, οι ΤΠΕ έχουν κυρίαρχο ρόλο, το λεξικό και άλλα εγχειρίδια χρησιμοποιούνται από τους μαθητές ακόμα και κατά τη διάρκεια του διαγωνίσματος, οι βιβλιοθήκες και οι αίθουσες υπολογιστών με έξυπνο σχεδιασμό προσελκύουν τους μαθητές σε δραστηριότητες, ενώ η αξιολόγηση δεν περιορίζεται σε τεστ και διαγωνίσματα, αλλά αποτιμά τη γενικότερη συμμετοχή και πρόοδο των μαθητών. Πρόκειται για ένα Π.Σ. που προωθεί την ανάπτυξη δεξιοτήτων και όχι την απόκτηση γνώσεων, καθώς υπηρετεί την άποψη ότι οι μαθητές είναι ανοιχτοί στον διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο μας όταν οπλίζονται με δεξιότητες και όχι με γνώσεις, που διαρκώς διαφοροποιούνται.

Στην Αυστραλία, αν και το Υπουργείο Παιδείας εποπτεύει την εκπαιδευτική διαδικασία και την εκπόνηση Π.Σ., η ευθύνη για τη ρύθμιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανήκει σε κάθε πολιτεία. Ιδιαιτερότητα του αυστραλιανού ΠΣ αποτελεί το γεγονός ότι όλα τα διδακτικά αντικείμενα, που περιλαμβάνονται στο Π.Σ. όλων των βαθμίδων είναι τα Αγγλικά, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες, Ιστορία και Γεωγραφία, τα οποία συνδέονται όλα μεταξύ τους και απαιτούν ανάπτυξη γραμματισμού, γι' αυτό όχι μόνο συνδέονται με το γλωσσικό μάθημα αλλά και αντιμετωπίζονται ως γλωσσικά.

Το γλωσσικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται με βάση την πολυγλωσσία του πληθυσμού, κάτι που θυμίζει τη Φινλανδία, και επικεντρώνεται στις πιο ομιλούμενες γλώσσες. Δεν προβάλλει διδακτέα ύλη, αλλά συγκεκριμένες δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές, δεν χρησιμοποιεί ένα σχολικό εγχειρίδιο αλλά συγγράμματα, που χρηματοδοτούν ιδιώτες, βάση των αναγκών και των ενδιαφερόντων των μαθητών σε κάθε τάξη, όπως και στη Φινλανδία.

Το γλωσσικό μάθημα, επίσης, συνδέεται με στόχους άλλων διδακτικών αντικειμένων, ενώ οι Ν.Τ. αποτελούν μέρος των γενικών δεξιοτήτων και ενσωματώνονται λειτουργικά σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα. Οι Γενικοί Σκοποί επικεντρώνονται στην ανάπτυξη της δημιουργικής και κριτικής σκέψης και της επικοινωνιακή δεξιότητας των μαθητών με κείμενα από τον αυστραλιανό και από άλλους πολιτισμούς, συμπεριλαμβανομένων των οπτικών και ψηφιακών κειμένων. Πρόκειται για στόχους μαθησιακούς, που αποβλέπουν στον εμπλουτισμό του μαθησιακού περιβάλλοντος με τη χρήση των ΤΠΕ και όχι στην μάθηση τεχνικών ιδιοτήτων των Η/Υ. Τρεις διαστάσεις του πεδίου των ΤΠΕ προβάλλονται: χρήση των ΤΠΕ με σκοπό την οπτικοποίηση της μάθησης, την απόκτηση

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

γνώσεων για την ανάλυση οπτικών και πολυτροπικών κειμένων και δημιουργική δράση (π.χ. αναδιαμόρφωση των κειμένων με λογισμικά επεξεργασίας κειμένων, επεξεργασία πληροφοριών και δεδομένων) και επικοινωνία.

2.11.2. Μέσα Διδακτικά (ΤΠΕ)

Στο ελληνικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ) (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>) οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται μόνο ως εποπτικά μέσα διδασκαλίας, για την προβολή ταινιών με διδακτικό περιεχόμενο, μουσικής ή κειμένων σε φύλλα παρουσιάσεων. Στο Νέο ΠΣ η χρήση των ΤΠΕ είναι συστηματική, καθώς οι νέες τεχνολογίες δεν αποτελούν μόνο μέσο γλωσσικού αλλά και ψηφιακού γραμματισμού και ανάπτυξης πολλαπλών δεξιοτήτων στους μαθητές. Για το λόγο αυτό προάγεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ και η χρήση του διαδικτύου και των τεχνολογιών σε όλα τα σχολεία με νέες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Στο αγγλικό Πρόγραμμα σπουδών έντονη είναι η παρουσία των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία, ως παιδαγωγικά μέσα, ως μέσα γραμματισμού, ως μέσα διδασκαλίας και επικοινωνίας. Ειδικότερα στο Key Stage 3 προωθείται η καλλιέργεια της γνώσης και σε τεχνικά ζητήματα που αφορούν τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών και την εφαρμογή των πολυμεσικών δραστηριοτήτων σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα. Το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα επενδύει ιδιαίτερα στις ΝΤ και στον ψηφιακό γραμματισμό, τον οποίο θεωρεί ως απαραίτητο εφόδιο για την πορεία των μαθητών στον εξωσχολικό κόσμο και για την εμπλοκή τους στη σημερινή κοινωνία. Τέλος, η αξιολόγηση, μέσω των ΤΠΕ, συμβάλλει στην επέκταση του χώρου και του χρόνου διδασκαλίας πέραν του σχολείου.

Στη Φινλανδία επίσης οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ευρέως ως μέσα διδασκαλίας και ως μέσα ψηφιακού γραμματισμού. Κατά τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων οι μαθητές θα εξοικειωθούν με τη χρήση των ΤΠΕ στη γραφή ψηφιακών κειμένων, στην ταχεία ανάγνωση και αναζήτηση πληροφοριών σε ιστοσελίδες και σε άλλες ηλεκτρονικές πηγές και στη σύνθεσή τους σε κείμενο, στην αποθήκευση, επεξεργασία και κατανόηση λεκτικών, οπτικών και ακουστικών εικόνων.

Στην Αυστραλία οι ΤΠΕ έχουν ξεχωριστή θέση, ως πηγή πληροφοριών και ως μέσο ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων γραφής και κριτικής ανάγνωσης των πηγών, οπτικοποίησης και οργάνωσης της σκέψης, δημιουργίας σχεδιαγραμμάτων των κειμένων, που αποβλέπουν στη δημιουργική δράση, την απόκτηση γνώσεων για την ανάλυση και

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

μελέτη οπτικών και πολυτροπικών κειμένων, στον εμπλουτισμό του μαθησιακού περιβάλλοντος και όχι στη μάθηση τεχνικών ιδιοτήτων των Η/Υ. Πολλά κείμενα είναι πολυτροπικά, δίνεται έμφαση στην εικόνα, αφού η γλώσσα συνδέεται με το λόγο των πολυγραμματισμών και οι ΤΠΕ αντιμετωπίζονται ως νέο μέσο πρακτικής γραμματισμού (ψηφιακού) στα ψηφιακά - διαδικτυακά κείμενα. Τέλος, οι ΤΠΕ εμφανίζονται ως μέσο προφορικού γραμματισμού και ως μέσο γραφής με τα λογισμικά επεξεργασίας κειμένων, δηλαδή δίνεται έμφαση στις κειμενικές ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τα ψηφιακά κείμενα, πέραν της πολυτροπικότητας.

2.11.3. Συγκριτικός Πίνακας των χωρών για τη διδασκαλία της Γλώσσας στο Γυμνάσιο με ΤΠΕ

Διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος στο Γυμνάσιο με ΤΠΕ σε Ελλάδα, Φινλανδία, Αγγλία, Αυστραλία						
χώρες	Εκπαιδευτικό σύστημα	ΠΣ	Σκοποί- Στόχοι	Περιεχόμενο	Διδακτικό υλικό	Αξιολόγηση
ΕΛΛΑΔΑ	Συγκεντρωτικό, συντηρητικό, εξετασιοκεντρικό	Φιλόδοξο Δ.Ε.Π.Π.Σ. & Α.Π.Σ.	ηθικοπνευματική ανάπτυξη, έμφαση στη γνώση, Διαθεματικότητα, ομαδοσυνεργατική μέθοδος	έμφαση στο γραπτό λόγο	Σχολικά εγχειρίδια	ΤΠΕ εξετασιοκεντρισμός
ΕΛΛΑΔΑ	Συγκεντρωτικό καινοτόμο Νέο ΠΣ	σύγχρονο Ψηφιακός γραμματισμός, ευρζωνικότητα, Μαθητοκεντρισμός	Πρωτοποριακοί, φιλόδοξοι	ΤΠΕ για τη διδασκαλία της γλώσσας	Σχολικά εγχειρίδια ΤΠΕ	Διαρκής με σκοπό τον έλεγχο χρήσης της γνώσης, αυτοαξιολόγηση
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	διαθεματικό αποκεντρωτικό υψηλές επιδόσεις στις αξιολογήσεις ΟΟΣΑ	Εθνικό Κεντρικό ΠΣ που προσαρμόζεται από κάθε σχολική μονάδα	Καινοτόμοι στόχοι, μαθητής ενεργητικά-ηθικά υπεύθυνος επικοινωνίας ώστε να εμπλέκεται στον πολιτισμό και στην κοινωνία, να την επηρεάζει	όχι διδακτέα ύλη αλλά ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω διαθεματικών εργασιών	Διαθεματικότητα, Κειμενοκεντρική, επικοινωνιακή & κριτική προσέγγιση, γλωσσοδιδακτικές αντιλήψεις, ομαδοσυνεργατική μέθοδος, σχέδια εργασίας	Ευέλικτη, με αποφυγή πολλών εξετάσεων ενεργό ρόλο μαθητών και εκπαιδευτικών
ΑΓΓΛΙΑ	συγκεντρωτικό, εξετασιοκεντρικό, υψηλές επιδόσεις στις αξιολογήσεις ΟΟΣΑ	Υποχρεωτικό για όλα τα σχολεία Εθνικό Πρόγραμμα Σπουδών με δυνατότητες επιλογών &	γνωστική – ηθική – πνευματική – διανοητική – κοινωνική ανάπτυξη παιδιού, προετοιμασία για τον αυριανό διεκδικητικό πολίτη	Διαθεματικότητα, μάθηση με τις ΤΠΕ, ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλία της γλώσσας με ισόρροπη ανάπτυξη προφορικού και γραπτού λόγου, θεατρικός λόγος	σχολικά εγχειρίδια που επιλέγονται από τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές, ΤΠΕ, διαδίκτυο ενδοσχολική, χρήση επιπέδων	
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	αποκεντρωτικό υψηλές επιδόσεις στις αξιολογήσεις ΟΟΣΑ	Σύνδεση των διδακτικών αντικειμένων με το γλωσσικό μάθημα, ανάπτυξη γραμματισμού, διαθεματικό, ΤΠΕ σε κάθε διδακτικό αντικείμενο	έμφαση στη γνώση, στις γενικές δεξιότητες - ικανότητες -	διαθεματική μάθηση με τις ΤΠΕ, αποκλειστική, διανεμημένη, συνδυασμένη μάθηση	Ευχέρεια στον εκπαιδευτικό να επιλέξει το διδακτικό υλικό, ΤΠΕ, διαδίκτυο Πολλαπλό βιβλίο, έμφαση στην εικόνα μέσω των ΤΠΕ	Εξωτερική σε εθνικό επίπεδο, ενδοσχολική, συνεχής, συνολική, διαμορφωτική, όχι εξετασιοκεντρισμός

2.11.4. PISA

Το PISA αξιολογεί τις γνώσεις και δεξιότητες των μαθητών και τη δυνατότητα αξιοποίησής τους σε Μαθηματικά, Κατανόηση Κειμένου και Φυσικές Επιστήμες και καταγράφει τους παράγοντες εκείνους που διαμορφώνουν την επίδοση των μαθητών στα μαθήματα αυτά. Η έρευνα διεξάγεται από το 2000 κάθε τρία χρόνια στις χώρες του ΟΟΣΑ και σε κάποιες συνεργαζόμενες χώρες, συγκεντρώνοντας παγκόσμιο ενδιαφέρον, καθώς οι 65 χώρες, που συμμετέχουν, παράγουν τα 9/10 της παγκόσμιας οικονομίας. Υλοποιείται με γραπτό τεστ και ερωτηματολόγιο προς μαθητές και διευθυντές σχολείων και περιλαμβάνει ερωτήσεις αξιολόγησης των δεξιοτήτων των μαθητών, ενώ εξετάζονται τρία πεδία μάθησης: η Κατανόηση Κειμένου, τα Μαθηματικά και οι Φυσικές Επιστήμες. Σχετικά με την Κατανόηση Κειμένου αξιολογείται η ικανότητα του μαθητή να κατανοεί, να αξιολογεί και να χρησιμοποιεί τις γραπτές πληροφορίες προκειμένου να παράγει γραπτά κείμενα για δημόσια, προσωπική, επαγγελματική ή εκπαιδευτική χρήση (Διεθνές Πρόγραμμα του ΟΟΣΑ για την αξιολόγηση των μαθητών, <http://www.iep.edu.gr/pisa/index.php/faqs/21-p1ap>).

Η Ελλάδα στις αξιολογήσεις του PISA του 2012 κατέλαβε την 42η θέση μεταξύ 65 χωρών. Η αξιολόγηση PISA του 2012 έδωσε στην Αγγλία την 23η θέση στη Γλώσσα, δηλαδή πολύ πάνω από το Μ.Ο., ενώ η Φινλανδία βρέθηκε στη 12η θέση μεταξύ 65 χωρών. Τέλος, οι διεθνείς αξιολογήσεις όπως αυτή του PISA, κατατάσσουν τους αυστραλούς μαθητές ανάμεσα στους καλύτερους του κόσμου, εφοδιασμένους με γνώσεις και δεξιότητες στις ΤΠΕ, που εφαρμόζονται σε όλα τα αντικείμενα.

«Η βελτίωση της επίδοσης των Ελλήνων μαθητών και μαθητριών σε διεθνείς διαγωνισμούς (π.χ. PISA) δεν αποτελεί ουσιώδη άξονα της οργάνωσης του Π.Σ. ούτε βασικό στόχο του. Ωστόσο, η χαμηλή συγκριτικά με άλλες χώρες, ταξινόμηση των ελληνίδων μαθητριών και ιδιαίτερα των ελλήνων μαθητών σε δραστηριότητες κατανόησης κειμένων δημιουργεί σοβαρούς προβληματισμούς. Όπως διαπιστώνεται από σχετικές έρευνες, η αποτυχία οφείλεται σε τρεις κυρίως παράγοντες: στο είδος των κειμένων, στους τύπους της ανάγνωσης και στην αναγνώριση του σκοπού για τον οποίο συντάχθηκε ένα κείμενο. Η γλωσσική εκπαίδευση στην Ελλάδα στηρίχτηκε για χρόνια στη διδασκαλία κυρίως λογοτεχνικών κειμένων η οποία γινόταν με τρόπο ολιστικό και

με αδιευκρίνιστο συχνά σκοπό. Επίσης, η ενασχόληση κυρίως με μετασχηματιστικού τύπου ασκήσεις δεν επέτρεπε την κατανόηση της λειτουργικής διάστασης της γραμματικής όπως και την κατανόηση και παραγωγή αυθεντικών κειμένων. *Η επιλογή του Π.Σ. να χρησιμοποιούνται ποικίλα πολυτροπικά κείμενα, συνεχούς και ασυνεχούς λόγου, ώστε να εξοικειώνονται οι μαθητές και οι μαθήτριες με τις στρατηγικές και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση των πληροφοριών που μεταφέρει η γλώσσα αλλά και οι άλλοι σημειωτικοί τρόποι που συνυπάρχουν στα σύγχρονα κείμενα θα επιτρέψει τη δημιουργία πιο αποτελεσματικών κριτικών αναγνωστών* (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, 2011, σελ.11)».

2.12. Επιμόρφωση φιλολόγων εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Από το 2007 στα πλαίσια του Πιλοτικού Σχολείου υλοποιείται σε όλη τη χώρα η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων, ανάμεσά τους και των Φιλολόγων καθηγητών, στη χρήση των ΤΠΕ κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Πρόκειται για μια πολύ οργανωμένη και αξιόλογη προσπάθεια, που έχει πολλά να προσφέρει στον Έλληνα εκπαιδευτικό, ο οποίος καλείται να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας, με ήθος, υπευθυνότητα, άρτια επιστημονική, παιδαγωγική και τεχνολογική κατάρτιση, δημιουργικότητα, έμπνευση και φαντασία.

Ειδικότερα για τους Φιλολόγους η Επιμόρφωση στο Β' Επίπεδο κρίνεται απαιτητική ως διαδικασία καθώς προϋποθέτει τον ελεύθερο χρόνο, την προσοχή και την ιδιαίτερη προσπάθεια των εκπαιδευτικών προκειμένου να ανταποκριθούν στα μηνύματα, στις καινοτόμες ιδέες και δράσεις που προτείνονται από τους επιμορφωτές, με σκοπό αυτές να εφαρμοσθούν στην εκπαιδευτική πράξη. Οι εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με δυσκολίες εφαρμογής προγραμμάτων και εφαρμογών άγνωστων σε αυτούς ή με προεκτάσεις δράσεων, τις οποίες ποτέ δεν φαντάζονταν ότι υπάρχουν ή ότι μπορούν να υλοποιηθούν. Επιπλέον, συχνά, οφείλουν να αλλάξουν την όλη παιδαγωγική και διδακτική τους φιλοσοφία, καθώς διέπονται από δασκαλοκεντρικές

διαθέσεις με παθητικό ρόλο των μαθητών, προσκόλληση στη διδακτέα ύλη και στις μηχανιστικού τύπου ασκήσεις και εφαρμογές μέσω υπολογιστή, που όχι μόνο δεν προάγουν το εκπαιδευτικό και διδακτικό τους έργο, αλλά αναζωογονούν με ηλεκτρονική μορφή, απαρχαιωμένες συνήθειες και αντιλήψεις, ξεπερασμένα διδακτικά και παιδαγωγικά πρότυπα, που, δυστυχώς, συχνά, αναβιώνουν στην ελληνική εκπαίδευση.

Η Επιμόρφωση Β΄ Επιπέδου προσφέρει στους Φιλολόγους γνώσεις σχετικά με τη θεωρία αλλά και την εφαρμογή στη διδακτική πράξη τρόπων αξιοποίησης των ΤΠΕ. Η αξιοποίηση του Διαδραστικού Πίνακα, του web 2.0 και πολλών αξιόλογων εκπαιδευτικών λογισμικών (π.χ. ηλεκτρονικά λεξικά, σώματα κειμένων, συμφραστικοί πίνακες λέξεων, wikis κ.α.), ως μέσα διδασκαλίας αλλά και ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, γίνεται με τρόπο μεθοδικό και συστηματικό, που αποσκοπεί στην εμπλοκή των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στα πλαίσια της Επιμόρφωσης οι φιλόλογοι μελετούν τη θεωρία, αλλά και εκπαιδευτικά σενάρια και παραδείγματα με κριτικές των επιμορφωτών σε αυτά, προκειμένου να αντιληφθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τέτοιων εφαρμογών, ενώ, ταυτόχρονα καλούνται στη φάση της πιστοποίησης των γνώσεών τους να σχεδιάσουν σενάρια διδασκαλίας με τη χρήση των ΤΠΕ.

Το ελληνικό ΠΣ για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων δεν βοηθά ιδιαίτερα την εφαρμογή από το φιλόλογο εκπαιδευτικό των καινοτόμων δράσεων, που συναντά στις επιμορφώσεις, καθώς είναι συγκεκριμένος ο χρόνος διδασκαλίας της κάθε διδακτικής ενότητας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, γεγονός που περιορίζει τον εκπαιδευτικό χρονικά. Ωστόσο, στο Γυμνάσιο, ανάσα αποτελούν οι ώρες διδασκαλίας με project, όπου ο φιλόλογος αποκτά περισσότερη ελευθερία εφαρμογής και χρήσης των ΤΠΕ, ενώ, αντιθέτως, στο Λύκειο με τον καθαρά εξετασιοκεντρικό προσανατολισμό των πανελλαδικών εξετάσεων, τέτοιου είδους εγχειρήματα σπανίζουν. Πολλά σχολεία, ωστόσο, κυρίως ιδιωτικά ή Πειραματικά Γυμνάσια και Λύκεια, στην ελεύθερη ζώνη μαθημάτων με την εφαρμογή project, παρουσιάζουν αξιόλογες δράσεις, τις οποίες επεκτείνουν και πέρα από το σχολικό χωροχρόνο τους.

Τα σχολικά εγχειρίδια στο Γυμνάσιο, αντιθέτως από το σχολικό ΠΣ, είναι περισσότερο προσανατολισμένα στην εφαρμογή των ΤΠΕ και δίνουν πολλά ερεθίσματα στους μαθητές να αξιοποιήσουν τα τεχνολογικά μέσα διδασκαλίας προς όφελός τους. Αντίθετα ο Οδηγός Διδασκαλίας των Φιλολογικών μαθημάτων, υστερεί στο να καθοδηγήσει ή να εμπνεύσει τον εκπαιδευτικό προς την εφαρμογή καινοτόμων

δράσεων με ΤΠΕ, με αποτέλεσμα να καθίσταται απαραίτητη η επιμόρφωσή του σε Β' Επίπεδο για τις ΤΠΕ. Παραμένει, όμως, το ερώτημα αν και αυτή η προσπάθεια, λόγω της συγκεκριμένης χρονικής διάρκειάς της, επαρκεί ή όχι για τη ριζική αναδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής και διδακτικής προσπάθειας των φιλολόγων, προς την κατεύθυνση της ορθής χρήσης των ΤΠΕ για το καλό των μαθητών ή είναι απαραίτητη η διαρκής προσπάθεια του καθηγητή προς αυτή την κατεύθυνση.

Για τη ριζική αναδιοργάνωση της διδασκαλίας των φιλολογικών μαθημάτων με ΤΠΕ και με τρόπο που να προωθεί τη δημιουργικότητα, τη δραστηριότητα, την αυτενέργεια και το ενδιαφέρον για μάθηση από τους μαθητές, μακριά από μηχανιστικού τύπου τρόπους αναζήτησης της γνώσης και δασκαλοκεντρικό προσανατολισμό, χρειάζεται βελτίωση ή αναδιαμόρφωση του προγράμματος σπουδών, ώστε η γνώση να ξεφεύγει από το ένα μοναδικό σχολικό εγχειρίδιο και από το ασφυκτικό χωροχρονικό περιβάλλον του σχολείου και να επεκτείνεται στην καθημερινή ζωή και δράση του μαθητή στο κοινωνικό του περιβάλλον, προκειμένου η διαθεματική δράση, η βιωματικότητα και η ανάπτυξη πρωτοβουλιών να ενσωματωθούν ως πρακτικές, μέσα από την τεχνολογία, στην εκπαίδευση.

2.13. Οι στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η προσεκτική μελέτη της βιβλιογραφίας που αναφέρεται στις απόψεις και στις στάσεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται, τα εκπαιδευτικά συστήματα σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκονται σε μεγάλη πίεση για τη χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να διδάξουν στους μαθητές τους τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται με κατεύθυνση την κοινωνία της γνώσης στον 21^ο αι. (Jimoyiannis A. , 2008). Ταυτόχρονα, η ταχεία διάδοση του Διαδικτύου, ως πιθανή πλατφόρμα διανομής πληροφοριών, παρέχει ένα σημαντικό κίνητρο για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προκειμένου να αναπτύξουν προγράμματα e-learning, τόσο μέσω on-line όσο και μέσω μικτών προσεγγίσεων (Harasim, 2000), στο (Jimoyiannis&Gravani&Karagiorgi, 2011) ενώ το E-learning

είναι σήμερα κοινώς αποδεκτό, όχι μόνο ως μια δημοφιλής εναλλακτική λύση στην παραδοσιακή πρόσωπο-με-πρόσωπο εκπαίδευση, αλλά επίσης και ως ένα εργαλείο για τη δια βίου μάθηση.

Η επιτακτική ανάγκη για την εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, εγείρει προβληματισμούς αναφορικά με τα προσόντα, τις ικανότητες και τα εφόδια, που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να τις αξιοποιήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι εκπαιδευτικοί όχι μόνο πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις νέες δυνατότητες μάθησης, που προσφέρονται από τις ΤΠΕ, αλλά επίσης πρέπει να είναι σε θέση να βοηθήσουν τα παιδιά να μάθουν με τις ΤΠΕ, μέσω της ενεργού συμμετοχής τους σε κατάλληλες δραστηριότητες (Jimoyiannis&Komis, 2006). Έχει σημασία να κατανοήσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για την τεχνολογία στη διδασκαλία και τη μάθηση, προκειμένου να βελτιωθεί η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην υπηρεσία των προγραμμάτων κατάρτισης με στόχο την προετοιμασία τους για την αποτελεσματική εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδασκαλία τους (Jimoyiannis&Komis, 2006).

Οι καθηγητές, σε γενικές γραμμές, συμφωνούν ότι οι υπολογιστές αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο για την ανάπτυξη των μαθητών σε γνώσεις και δεξιότητες ΤΠΕ (Jimoyiannis&Komis, 2006) στο (Jimoyiannis A. , 2008). Στις περισσότερες περιπτώσεις, αντιλαμβάνονται τις ΤΠΕ ως νέα περιοχή (αντικείμενο) στα σχολεία και όχι ως νέο τρόπο διδασκαλίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών (Loveless, 2003), (Williams et al, 2000), στο (Jimoyiannis A. , 2008). Φαίνεται ότι, ακόμη και αν οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν το σημασία της εισαγωγής των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, τείνουν να είναι λιγότερο θετικοί για την εκτεταμένη χρήση τους στην τάξη και πολύ λιγότερο πεπεισμένοι για τις δυνατότητές τους στη βελτίωση της διδασκαλίας (Jimoyiannis A. , 2008).

Σε μια έρευνα που διεξήχθη στα ελληνικά σχολεία εντοπίστηκαν τρεις ομάδες δασκάλων, αναφορικά με τις απόψεις και τις πεποιθήσεις τους απέναντι στις ΤΠΕ: οι θετικοί προς τις ΤΠΕ, οι αρνητικοί και οι ουδέτεροι ή αναποφάσιστοι, που ταλαντεύονται μεταξύ θετικών και αρνητικών πεποιθήσεων (Jimoyiannis & Komis, 2007) στο (Jimoyiannis A. , 2008). Επιπλέον, στην ίδια έρευνα, οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι έχουν θετική στάση προς τις ΤΠΕ, αλλά δεν θεωρούν ότι έχουν τα προσόντα για την αποτελεσματική ενσωμάτωσή τους στη διδασκαλία (Ropp, 1999) στο (Jimoyiannis A. , 2008). Γενικότερα, οι καθηγητές της ελληνικής γλώσσας, της

ιστορίας και των κοινωνικών μελετών είναι αρνητικοί για τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Jimoyiannis A. , 2008).

Σε άλλη έρευνα, που διεξήχθη στην περιοχή των Ιωαννίνων οι εκπαιδευτικοί, κατά πλειοψηφία, είχαν πολύ θετική γνώμη για τις ΤΠΕ, ως προς τη σημασία της εκπαίδευσής τους στις ΤΠΕ, το γενικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση, την εφαρμογή των εργαλείων των ΤΠΕ στη διαδικασία της διδασκαλίας (Jimoyiannis&Komis, 2006). Ωστόσο, ένας σημαντικός αριθμός από τους καθηγητές τείνουν να είναι επιφυλακτικοί ή ανασφαλείς σχετικά με την εφαρμογή των ΤΠΕ στην πρακτική διδασκαλία τους, αφού αναζητούν πιο πειστικούς λόγους για τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, νιώθουν ανασφαλείς ως προς την επιτυχή έκβαση της επιμόρφωσής τους και φοβούνται ότι όλοι οι μαθητές είναι πιο εξειδικευμένοι στις ΤΠΕ από αυτούς (Jimoyiannis&Komis, 2006).

Και σε αυτή την έρευνα οι φιλόλογοι είναι πιο συντηρητικοί και επιφυλακτικοί σχετικά με τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση, σε αντίθεση με τους καθηγητές της οικονομίας και της τεχνολογίας, οι οποίοι φαίνεται να χρησιμοποιούν εργαλεία των ΤΠΕ στο πλαίσιο διδασκαλίας τους.

Κεφάλαιο 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1. Ο σκοπός της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα

Με σκοπό την κατανόηση του τρόπου, του βαθμού χρήσης αλλά και της αποτελεσματικότητας των ΤΠΕ κατά τη διδασκαλία της γλώσσας στο ελληνικό Γυμνάσιο, χρειάζεται να διερευνηθεί ο τρόπος αξιοποίησης των ΤΠΕ, ο βαθμός επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στην τάξη από τους εκπαιδευτικούς, ως στελέχη της εκπαίδευσης. Στην προσπάθεια να συγκεντρώσει πληροφορίες για τη χρήση των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία του Γυμνασίου η παρούσα μελέτη χρησιμοποίησε ένα Ερωτηματολόγιο προς διερεύνηση των τάσεων που έχουν οι φιλόλογοι στα Γυμνάσια του Ν. Κορινθίας, αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική του γλωσσικού μαθήματος.

Οι κύριοι στόχοι της παρούσας έρευνας ήταν:

- 1) Να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από τους φιλόλογους για προσωπικούς λόγους.
- 2) Να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από τους φιλόλογους για την προετοιμασία τους στο μάθημα της Γλώσσας.
- 3) Να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από τους φιλόλογους για την υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων στο μάθημα της Γλώσσας με τη συμμετοχή των μαθητών τους.
- 4) Να διερευνηθεί η τοποθέτηση των φιλόλογων σχετικά με τη συμβολή των ΤΠΕ στην ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων στους μαθητές αναφορικά με τη σωστή χρήση της γλώσσας.

Τα ερευνητικά ερωτήματα στα οποία η παρούσα έρευνα επιχείρησε να απαντήσει ήταν:

- 1) Ποιοι παράγοντες καθορίζουν κατά τη γνώμη των φιλόλογων τη χρήση ΤΠΕ στη διδακτική της γλώσσας στο Γυμνάσιο;

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

- i. Δημογραφικοί: ηλικία – φύλο – χρόνια υπηρεσίας – επιμορφώσεις – χρήση του Η/Υ στο σπίτι.
  - ii. Υποκειμενικοί: προσδοκίες – πεποιθήσεις.
- 2) Ποια εργαλεία χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της γλώσσας με ΤΠΕ για προετοιμασία τους στο μάθημα;
  - 3) Ποια εργαλεία χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της γλώσσας με ΤΠΕ με τη συμμετοχή των μαθητών τους;
  - 4) Ποιες δραστηριότητες εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της γλώσσας με ΤΠΕ;
  - 5) Ποια η γνώμη των εκπαιδευτικών ως προς τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στη διδακτική της Γλώσσας;
  - 6) Ποια η γνώμη των εκπαιδευτικών ως προς τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στην ενίσχυση των μαθητών;
  - 7) Ποια η γνώμη των φιλολόγων ως προς τις δυσκολίες που εντοπίζονται κατά την εφαρμογή των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία του Γυμνασίου;

3.2. Η περιγραφή της έρευνας.

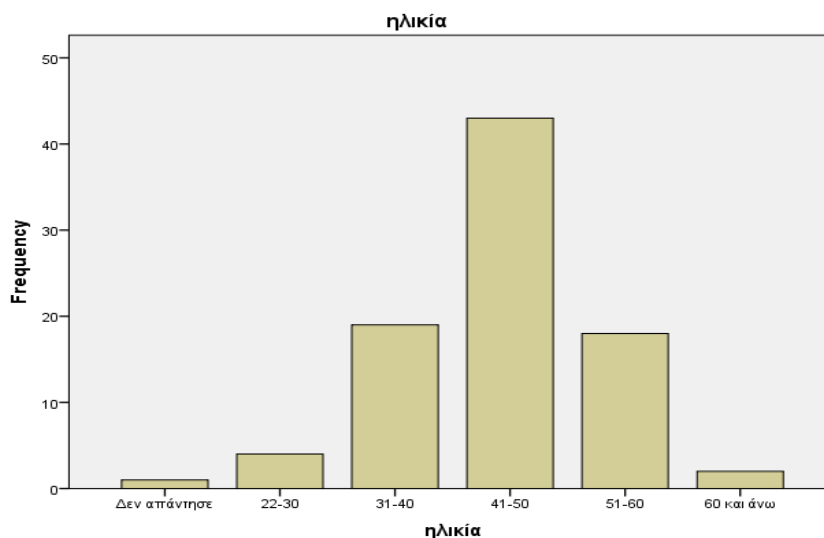
Η διασφάλιση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας.

Προκειμένου να επιτευχθεί η συλλογή των δεδομένων της έρευνας έγινε πρώτα αποτύπωση και προσδιορισμός της υπάρχουσας κατάστασης σε κάθε μία από τις επιλεγείσες σχολικές μονάδες καθώς και του τρόπου συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς. Στη συνέχεια διερευνήθηκε το ζήτημα της χρήσης Η/Υ στις συγκεκριμένες σχολικές μονάδες, στο φυσικό, δηλαδή, περιβάλλον της εκπαίδευσης, μέσα από τη δειγματοληπτική αναζήτηση στοιχείων, με καθαρά διερευνητικό χαρακτήρα και με τη χρήση ερωτηματολογίου, που με την εύκολη και άμεση διανομή, καθώς και με την ομοιότροπη μορφή απαντήσεων σε ίδιο αριθμό ερωτήσεων, που προσφέρει, δίνει τη δυνατότητα για ταυτόχρονη αναζήτηση στοιχείων σε μεγάλη μάζα ανθρώπων. Επιπλέον, η συγκεκριμένη προσπάθεια υποστηρίχθηκε από εργαλεία ποσοτικής έρευνας, με σκοπό την εξασφάλιση υψηλού βαθμού εγκυρότητας και αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Επιπροσθέτως, η εύκολη πρόσβαση στο πεδίο της έρευνας λόγω της εκπαιδευτικής ιδιότητας της ερευνήτριας, η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τους συμμετέχοντες στην έρευνα φιλολόγους, το γνώρισμα της μορφωτικής καλλιέργειας, που διέπει τον συμμετέχοντα στην έρευνα εκπαιδευτικό πληθυσμό, η προσεκτική διατύπωση των ερωτημάτων, η τήρηση της ανωνυμίας των απαντήσεων, σε συνδυασμό με μία μικρή πιλοτική φάση επεξεργασίας των ερωτηματολογίων για την αποφυγή παρανοήσεων ή αβεβαιοτήτων, εξασφάλισε στην έρευνα εγκυρότητα και αξιοπιστία.

3.3. Το δείγμα της έρευνας

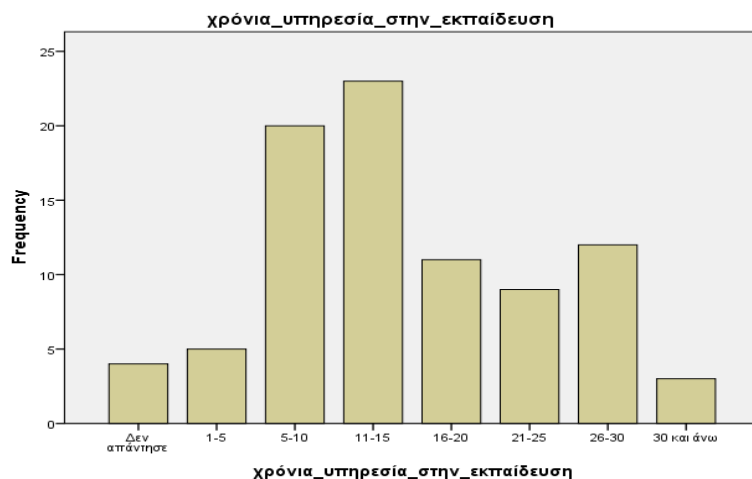
Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 87 φιλολόγους, που υπηρέτησαν κατά τη σχολική χρονιά 2013 – 2014 στα δημόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια του νομού Κορινθίας. Οι εκπαιδευτικοί προέρχονται από 16 διαφορετικά Γυμνάσια αστικών περιοχών του συγκεκριμένου νομού. Από αυτούς 12 ήταν άνδρες (ποσοστό 13,8 %) και 72 γυναίκες (ποσοστό 82,8%), ενώ 3 εκπαιδευτικοί δεν απάντησαν στην ερώτηση σχετικά με το φύλο. Στο Σχήμα 3.1 φαίνεται η κατανομή των εκπαιδευτικών με βάση την ηλικία. Από τους εκπαιδευτικούς που απάντησαν, 4 ήταν έως 30 ετών (ποσοστό 4,6%), 19 άτομα ήταν 31 - 40 ετών (ποσοστό 21,8%), 43 άτομα ήταν 41 - 50 ετών (ποσοστό 46,6%), οι 18 ήταν 51 - 60 (ποσοστό 20,7%) και οι 2 ήταν 60 και άνω (ποσοστό 2,3%).

Σχήμα 3.1 : Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς την Ηλικία

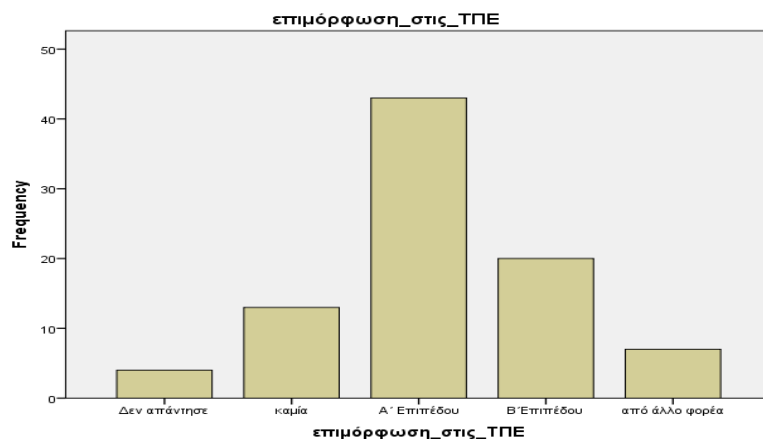
«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Στο Σχήμα 3.2 φαίνεται η κατανομή των εκπαιδευτικών του δείγματος με βάση την εκπαιδευτική τους εμπειρία: 5 φιλόλογοι είχαν εμπειρία 1-5 έτη (ποσοστό 5,7%), 20 φιλόλογοι υπηρετούσαν 5-10 έτη (ποσοστό 23%), οι 23 είχαν χρόνια υπηρεσίας 11-15 έτη (ποσοστό 26,4%), 11 υπηρετούσαν 16-20 έτη (ποσοστό 12,6%), 9 φιλόλογοι υπηρετούσαν 21-25 έτη (ποσοστό 10,3%), 12 φιλόλογοι υπηρετούσαν 26-30 έτη (ποσοστό 13,8%) και 3 άτομα υπηρετούσαν από 30 και άνω έτη (ποσοστό 3,4%).

Σχήμα 3.2 : Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς τα χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση

Από τους ερωτηθέντες φιλόλογους στο ζήτημα της συμμετοχής τους σε προγράμματα επιμόρφωσης για την αξιοποίηση των Η/Υ στην εκπαίδευση, οι 43 απάντησαν ότι είχαν συμμετάσχει στην Επιμόρφωση Α΄ Επιπέδου (ποσοστό 49,4%), ενώ μόλις οι 20 στην Επιμόρφωση Β΄ Επιπέδου (ποσοστό 23%), όπως φαίνεται και από το ακόλουθο Σχήμα 3.3, όπου φαίνεται η κατανομή των εκπαιδευτικών του δείγματος με βάση την επιμόρφωση στις ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Επιμόρφωση Α΄ και Β΄ Επιπέδου).

Σχήμα 3.3.: Χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς την επιμόρφωση στις ΤΠΕ

3.4. Το Ερωτηματολόγιο

Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο, που κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές, που αφορούν την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, την παιδαγωγική διάσταση της χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και τα εμπόδια που εντοπίζονται από τη σχετική βιβλιογραφία καθώς δυσχεραίνουν την εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε 4 Μέρη, η διάρθρωση των οποίων είναι η εξής:

Το *Μέρος 1* αφορά στοιχεία δημογραφικού χαρακτήρα, δηλαδή αναζητούνται «*Δημογραφικοί Παράγοντες*», σχετικά με τους εκπαιδευτικούς, που αφορούν το φύλο (Ερώτηση 1), την ηλικία (Ε2), τα χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση (Ε3), το επίπεδο επιμόρφωσης στις ΤΠΕ (Ε4). Η συμπλήρωση των ερωτήσεων αυτών είναι προαιρετική και ανώνυμη, διασφαλίζοντας, έτσι, την τήρηση της ανωνυμίας και της εμπιστευτικότητας, όπως ρητά αναφέρεται στο εισαγωγικό σημείωμα του ερωτηματολογίου.

Το *Μέρος 2* έχει ως σκοπό τη συλλογή πληροφοριών, που προκύπτουν από τις απαντήσεις των φιλολόγων, σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από τους καθηγητές για προσωπικούς λόγους. Οι «*Προσωπικοί Παράγοντες*» διερευνώνται προκειμένου να εξετασθεί αν επηρεάζουν την εφαρμογή των ΤΠΕ στην τάξη. Το Μέρος αυτό αποτελείται από την Ερώτηση 5, στην οποία αναφέρεται αναλυτικά η χρήση εργαλείων ΤΠΕ από τους καθηγητές για προσωπικούς λόγους.

Το *Μέρος 3* αφορά τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με κάποιες ανεξάρτητες μεταβλητές. Συγκεκριμένα:

- Η χρήση των ΤΠΕ από τους καθηγητές για λόγους εκπαιδευτικής πρακτικής, αξιολογείται με τις Ερωτήσεις Ε6 και Ε7.
- Η Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα των ΤΠΕ αξιολογείται με τις Ερωτήσεις Ε8 και Ε10.
- Η Τεχνική Υποδομή διερευνάται από την Ε11.
- Ο Χρόνος διερευνάται από την Ε11.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

- Η Αντιλαμβανόμενη Ευκολία Χρήσης των ΤΠΕ στην τάξη διερευνάται από την Ε11.
- Η Αντιλαμβανόμενη Επιμορφωτική Επάρκεια του εκπαιδευτικού στις ΤΠΕ διερευνάται από την Ε11.

Το *Μέρος 4* του Ερωτηματολογίου περιλαμβάνει μία ερώτηση ανοικτού τύπου, την Ε9, η οποία αφορά το παράδειγμα της εκπαιδευτικής δραστηριότητας με τη χρήση ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα, που κάθε ερωτώμενος εκπαιδευτικός ζητείται να διατυπώσει. Σκοπός της ερώτησης είναι η εμβάθυνση στην έρευνα μέσα από τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων.

Το ερωτηματολόγιο έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο που ώστε οι 56 ερωτήσεις, που περιλαμβάνει, να συμπεριληφθούν σε πίνακες, με σκοπό την διευκόλυνση των εκπαιδευτικών κατά την ανάγνωση και την απάντηση τους. Στις απαντήσεις των ερωτήσεων χρησιμοποιήθηκε η βαθμολογική κλίμακα Likert (πενταβάθμια κλίμακα), όπου ο ερωτώμενος καλείται να δηλώσει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας, με μια σειρά προτάσεων σχετικά με την χρήση ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα ερωτήματα αυτά είναι κλειστά με σκοπό η αξιοπιστία των απαντήσεων σε αυτά να είναι ελέγξιμη, βάσει του δείκτη Cronbach, και απαντήθηκαν ανώνυμα. Η τελική μορφή του Ερωτηματολογίου βρίσκεται στο Παράρτημα 1.

3.5. Η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων - Ζητήματα εγκυρότητας και αξιοπιστίας.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε προσωπικά από την ίδια την ερευνήτρια, πλην ορισμένων περιπτώσεων, που εδόθησαν, για λόγους οικονομίας χρόνου, μέσα από το διαδίκτυο με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Για την προσέγγιση των φιλολόγων, προηγήθηκε τηλεφωνική συνεννόηση με τους διευθυντές των σχολικών μονάδων, ώστε να ενημερωθούν οι ίδιοι και να συναινέσουν για τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην έρευνα αλλά και για να ενημερωθούν οι εκπαιδευτικοί για το σκοπό της έρευνας και για να καθορισθεί συγκεκριμένος χρόνος, προκειμένου να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια. Σε μία περίπτωση ζητήθηκε

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

τηλεφωνική άδεια από τον προϊστάμενο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Κορινθίας, ώστε να επιτραπεί η διεξαγωγή της έρευνας.

Τα δεδομένα που προέκυψαν από τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια κωδικοποιήθηκαν, καταγράφηκαν σε ηλεκτρονικά αρχεία και υποβλήθηκαν σε επεξεργασία αρχικά με το λογισμικό πρόγραμμα SPSS Statistics 20.0, που έδωσε απαντήσεις στους σκοπούς της έρευνας με παραγοντική ανάλυση συχνοτήτων (frequencies) και συσχετισμό ποσοτικών δεδομένων (δεικτών).

Επιπλέον, για τη διερεύνηση της αξιοπιστίας και καταλληλότητας του δείγματος χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης Cronbach's α ή δείκτης εσωτερικής συνάφειας (που κυμαίνεται μεταξύ των τιμών 0,6 – 0,95)(βλέπε και πίνακα 58, παράρτημα).

Πίνακας 57: Cronbach's Alpha

Cronbach's Alpha if Item Deleted	
φύλο	,825
Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση	,836
Χρήση word για προσωπικούς λόγους	,825
Χρήση excel για προσωπικούς λόγους	,827
Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους	,822
Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους	,824
Χρήση wikis για προσωπικούς λόγους	,824
Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους	,825
Χρήση GoogleDocs για προσωπικούς λόγους	,824
Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους	,829
Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους	,824
Χρήση excel στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,828
Χρήση PowerPoint στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,822
Χρήση Internet στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,822
Χρήση blogs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,825
Χρήση wikis στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,826
Χρήση GoogleDocs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,824
Χρήση άλλου στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,829
Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του γραπτού λόγου	,825
Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του προφορικού λόγου	,825

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον συντακτικό έλεγχο	,825
Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση σύνταξης	,826
Οι ΤΠΕ στη Γλώσσα βοηθούν τους μαθητές στη βελτίωση της έκφρασης	,825
Η επιμόρφωσή μου είναι επαρκής για ΤΠΕ στην τάξη στη Γλώσσα	,822
Το ΠΣ δεν ενθαρρύνει τη χρήση ΤΠΕ στη Γλώσσα	,914
Ο διδακτικός χρόνος της Γλώσσας δεν επαρκεί για ΤΠΕ στην τάξη	,826
Χρήση Κοινωνικών Δικτύων στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών	,830

Από τα στοιχεία του Πίνακα 57 φαίνεται ότι η έρευνα είναι αρκετά αξιόπιστη και τα αποτελέσματά της αντικειμενικά, διότι για το δείκτη Cronbach's είναι $> 0,65$.

Κεφάλαιο 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο καταγράφονται τα αποτελέσματα των απαντήσεων των μεταβλητών της έρευνας, βάσει του αντίστοιχου ερωτηματολογίου.

4.1. Περιγραφή των στατιστικών αναλύσεων για κάθε ερευνητική υπόθεση

4.1.1. Μέρος 2 του Ερωτηματολογίου: «Προσωπικοί Παράγοντες»

Θεωρήθηκε σημαντικό να διερευνηθεί το στοιχείο της προσωπικής χρήσης των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς προκειμένου να εξετασθεί αν επηρεάζει την εφαρμογή των ΤΠΕ στην τάξη, ως προσωπικός παράγοντας. Στον Πίνακα 4.1 φαίνονται οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών, όπου διακρίνεται ότι η πλειοψηφία των φιλολόγων χρησιμοποιεί πολύ συχνά για προσωπική χρήση τον κειμενογράφο, το λογισμικό παρουσιάσεων και το διαδίκτυο και σπάνια τα υπολογιστικά φύλλα.

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προσωπικούς λόγους:								
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Δεν απάντησε	Μ.Ο.	Τ.Α.
κειμενογράφος (Word)	6,9%	2,3%	8%	23%	57,5%	2,3%	4,15	1,317
υπολογιστικό φύλλο (Excel)	27,6%	24,1%	23%	6,9%	3,4%	14,9%	1,9	1,303
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)	20,7%	6,9%	21,8%	27,6%	14,9 %	8%	2,85	1,581
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο	8%	6,9%	5,7%	9,2%	75,9%	1,1%	4,41	1,253
Ιστολόγια (blogs)	19,5%	13,8%	14,9%	21,8%	26,4%	3,4%	3,11	1,588
Wikis	41,4%	14,9%	11,5%	10,3%	9,2%	12,6%	1,93	1,516
GoogleDocs	41,4%	11,5%	13,8%	10,3%	14,9%	8%	2,22	1,617
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.)	41,4%	17,2%	11,5%	6,9%	17,2%	5,7%	2,24	1,599
Άλλο:.....	3,4%		2,3%		3,4%	90,8%	0,28	1,019

Πίνακας 4.1. Προσωπική χρήση των ΤΠΕ

4.1.2. Μέρος 3 του Ερωτηματολογίου: συλλογή πληροφοριών σχετικά με ανεξάρτητες μεταβλητές.

- Η χρήση των ΤΠΕ από τους καθηγητές για λόγους «εκπαιδευτικής πρακτικής», αξιολογείται με τις Ερωτήσεις Ε6 και Ε7.

➤ Πίνακας 4.2. Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προετοιμασία του εκπαιδευτικού στο μάθημα της Γλώσσας (Ε6).

Στον ακόλουθο πίνακα διαφαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να προετοιμασθούν για το γλωσσικό μάθημα χρησιμοποιούν πολύ συχνά τον κειμενογράφο και το διαδίκτυο, μερικές φορές το λογισμικό παρουσιάσεων και καθόλου τα υπολογιστικά φύλλα, τα ιστολόγια, τα wikis, τα GoogleDogs και τα κοινωνικά δίκτυα.

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προετοιμασία του εκπαιδευτικού στο μάθημα της Γλώσσας:								
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Δεν απάντησε	M.O.	T.A.
κειμενογράφος (Word)	8%	1,1%	11,5%	14,9%	62,1%	2,3%	4,15	1,368
υπολογιστικό φύλλο (Excel)	41,4%	20,7%	17,2%	2,3%	2,3%	16,1%	1,55	1,159
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)	13,8%	13,8%	28,7%	13,8%	19,5%	10,3%	2,8	1,591
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο	12,6%	2,3%	8%	20,7%	55,2%	1,1%	4	1,439
Ιστολόγια (blogs)	29,9%	8%	16,1%	17,2%	21,8%	6,9%	2,72	1,703
Wikis	42,5%	16,1%	9,2%	4,6%	8%	19,5%	1,61	1,442
GoogleDocs	43,7%	12,6%	11,5%	12,6%	8%	11,5%	1,94	1,505
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.).	64,4%	12,6%	3,4%	4,6%	6,9%	8%	1,53	1,265
Άλλο:.....	3,4%	%	%	%	1,1%	95,4%	0,09	0,563

Πίνακας 4.2. Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προετοιμασία του εκπαιδευτικού στο μάθημα της Γλώσσας

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

- Β) Πίνακας 4.3. Χρήση εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας με ενεργό συμμετοχή των μαθητών

Βάσει του Πίνακα 4.3 οι φιλόλογοι χρησιμοποιούν στο μάθημα της Γλώσσας, με ενεργό συμμετοχή των μαθητών, πολύ συχνά τον κειμενογράφο και το διαδίκτυο, μερικές φορές το λογισμικό παρουσιάσεων και καθόλου τα υπολογιστικά φύλλα, τα ιστολόγια, τα wikis, τα GoogleDogs και τα κοινωνικά δίκτυα.

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας με ενεργό συμμετοχή των μαθητών								
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Δεν απάντησε	Μ.Ο.	Τ.Α.
κειμενογράφος (Word)	17,2%	9,2%	16,1%	14,9%	37,9%	4,6%	3,33	1,668
υπολογιστικό φύλλο (Excel)	50,6%	19,5%	11,5%	3,4%		14,9%	1,38	0,991
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)	24,1%	16,1%	20,7%	17,2%	13,8%	8%	2,56	1,553
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο	14,9%	11,5%	17,2%	21,8%	31%	3,4%	3,32	1,551
Ιστολόγια (blogs)	36,8%	12,6%	18,4%	9,2%	12,6%	10,3%	2,17	1,572
Wikis	50,6%	12,6%	12,6%	2,3%	2,3%	19,5%	1,34	1,139
GoogleDocs	50,6%	8%	13,8%	6,9%	8%	12,6%	1,76	1,454
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.).	64,4%	8%	8%	4,6%	4,6%	10,3%	1,46	1,209
Άλλο:.....	6,9%		2,3%	1,1%		89,7%	0,18	0,656

Πίνακας 4.3. Χρήση εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας με ενεργό συμμετοχή των μαθητών

- Η «Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα» των εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας διερευνάται με τις Ερωτήσεις Ε8 και Ε10.

Στους ακόλουθους δύο πίνακες διαφαίνεται ότι η πλειοψηφία των φιλολόγων συμφωνεί με τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας για τους μαθητές, ενώ υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό που δεν έχει αποφασίσει για το θέμα αυτό.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

➤ Πίνακας 4.4. Χρησιμότητα εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας για τους μαθητές.

Η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας βοηθάει τους μαθητές:								
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφω νώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφω νώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν απάντησε	Μ.Ο.	Τ.Α.
να βελτιώσουν τα εκφραστικά τους μέσα.	6,9%	18,4%	20,7%	44,8%	6,9%	2,3%	3,20	1,17
στην εκμάθηση των κανόνων ορθογραφίας.	8%	25%	20,7%	33,3%	9,2%	3,4%	3,0	1,267
στην εκμάθηση των κανόνων σύνταξης.	8%	26,4%	28,7%	26,4%	5,7%	4,6%	2,82	1,215
στον αποτελεσματικό ορθογραφικό έλεγχο του κειμένου.	4,6%	10,3%	17,2%	48,3%	16,1%	3,4%	3,51	1,219
στον αποτελεσματικό συντακτικό έλεγχο του κειμένου.	4,6%	34,5%	19,5%	28,7%	6,9%	5,7%	2,82	1,262
στον εμπλουτισμό του προφορικού γλωσσικού τους περιβάλλοντος.	6,9%	20,7%	17,2%	44,8%	6,9%	3,4%	3,14	1,231
στον εμπλουτισμό του γραπτού γλωσσικού τους περιβάλλοντος.	3,4%	20,7%	18,4%	47,1%	8%	2,3%	3,29	1,130
να κατακτήσουν τις αναγκαίες στρατηγικές για την κατανόηση γραπτών κειμένων.	5,7%	16,1%	20,7%	44,8%	10,3%	2,3%	3,31	1,174
να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου.	6,9%	17,2%	21,8%	37,9%	10,3%	5,7%	3,10	1,330
να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες.	5,7%	10,3%	18,4%	47,1%	16,1%	2,3%	3,51	1,190
να κατανοήσουν τη μικροδομή του κειμένου (γραμματική της λέξης ή της πρότασης).	2,3%	25,3%	31,0%	34,5%	4,6%	2,3%	3,07	1,043
τη μακροδομή του κειμένου (γραμματική της λεκτικής πράξης, της γλωσσικής λειτουργίας, του κειμενικού είδους/τύπου).	3,4%	26,4%	32,2%	31,0%	4,6%	2,3%	3,0	1,057
να αποκτήσουν κριτικό γραμματισμό (εξετάζει τις ιδεολογικές θέσεις των κειμένων σε σχέση με την κοινωνική πραγματικότητα).	4,6%	14,9%	23%	43,7%	11,5%	2,3%	3,36	1,151
να ενεργοποιήσουν τη γλωσσική νοημοσύνη.	1,1%	11,5%	21,8%	49,4%	10,3%	5,7%	3,39	1,204

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

➤ Πίνακας 4.5. Χρησιμότητα εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας για τους μαθητές.

Η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας ενισχύει στους μαθητές:								
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν απάντησε	Μ.Ο.	Τ.Α.
την κριτική ικανότητα.	3,4%	9,2%	24,1%	51,7%	8%	3,4%	3,41	1,106
την ενεργητική μάθηση.		4,6%	16,1%	60,9%	17,2%	1,1%	3,87	0,833
τη συνεργατική μάθηση.		3,4%	13,8%	67,8%	12,6%	2,3%	3,83	0,865
τη δημιουργική γραφή.	3,4%	17,2%	25,3%	37,9%	9,2%	6,9%	3,11	1,298
την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού	1,1%		13,8%	62,1%	19,5%	3,4%	3,89	0,993
την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού .		13,8%	36,8%	37,9%	8%	3,4%	3,3	1,036

- Η «Τεχνική υποδομή», ο «Χρόνος», η «Αντιλαμβανόμενη Ευκολία Χρήσης» των ΤΠΕ στην τάξη, η «Αντιλαμβανόμενη Επιμορφωτική Επάρκεια» του εκπαιδευτικού στις ΤΠΕ διερευνώνται από την Ε11.

Οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν, όπως διαφαίνεται στους επόμενους δύο πίνακες, ότι δεν δυσκολεύονται στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ και ότι έχουν επαρκές επίπεδο επιμόρφωσης στις ΤΠΕ, αν και το ΠΣ και ο προβλεπόμενος από το ΠΣ διδακτικός χρόνος δεν ενθαρρύνουν τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας.

Πίνακας 4.6: Τεχνική υποδομή, χρόνος, αντιλαμβανόμενη ευκολία χρήσης των ΤΠΕ στην τάξη, αντιλαμβανόμενη επιμορφωτική επάρκεια του εκπαιδευτικού στις ΤΠΕ.

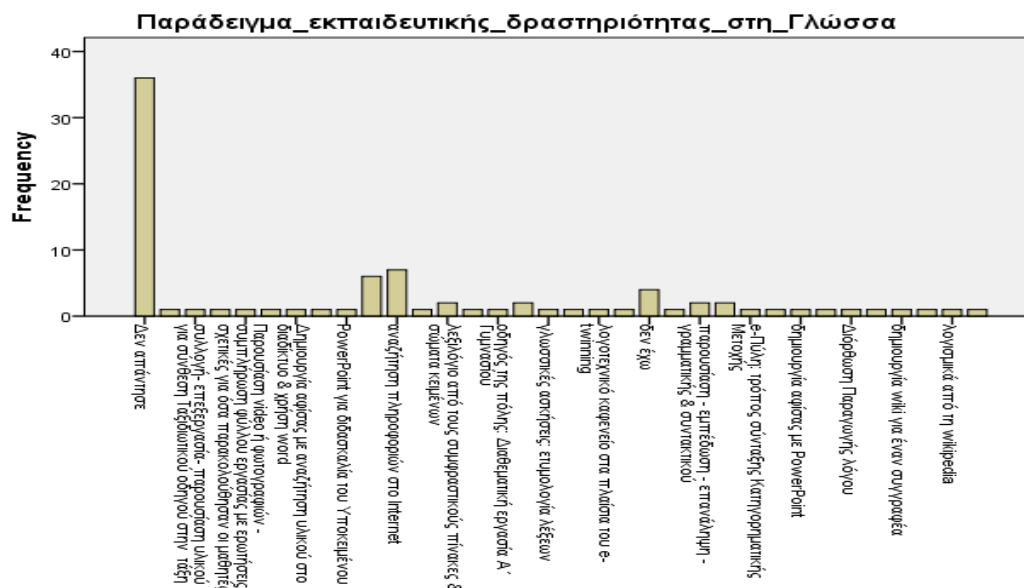
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν απάντησε	Μ.Ο.	Τ.Α.
Αντιμετωπίζω δυσκολίες στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τους μαθητές με ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας.	11,5%	25,3%	10,3 %	46%	5,7%	1,1%	3,06	1,233
Το ΠΣ δεν ενθαρρύνει τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας.	5,7%	29,9%	12,6%	44,8%	6,9%		3,17	1,112

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Ο προβλεπόμενος το ΠΣ διδακτικός χρόνος της Γλώσσας δεν επαρκεί για την εφαρμογή δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στην τάξη.	3,4%	8%	5,7%	50,6%	29,9%	2,3%	3,89	1,166
Η επιμόρφωσή μου είναι επαρκής για να διαχειριστώ τις εκπαιδευτικές αλλαγές που απαιτεί η ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας.	9,2%	21,8%	14,9%	41,4%	10,3%	1,1%	3,19	1,232

4.1.3. Μέρος 4 του Ερωτηματολογίου

Το *Μέρος 4* του Ερωτηματολογίου περιλαμβάνει μία ερώτηση ανοικτού τύπου, την Ε9, η οποία αφορά το παράδειγμα της εκπαιδευτικής δραστηριότητας με τη χρήση ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα, που κάθε ερωτώμενος εκπαιδευτικός ζητείται να διατυπώσει. Σκοπός της ερώτησης είναι η εμβάθυνση στην έρευνα μέσα από τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων.

Σχήμα 4.1: Παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη Γλώσσα

4.2. Παρουσίαση των στατιστικών αποτελεσμάτων

Μέρος 1: Οι πρώτες τέσσερις (4) ερωτήσεις μας βοηθούν να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με το δείγμα των εκπαιδευτικών, που πήρε μέρος στην έρευνα, και αφορούν το φύλο, την ηλικία, τα χρόνια υπηρεσίας και την επιμόρφωση στις ΤΠΕ. Πίνακας 4.1.

Πίνακας Κατανομής 4.1: Προσωπική χρήση των ΤΠΕ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
άρρεν	12	13,8	13,8	17,2
θήλυ	72	82,8	82,8	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα 1 φαίνεται η κατανομή του δείγματος ανά φύλο, όπου προκύπτει ότι το ποσοστό των γυναικών, που πήρε μέρος στην έρευνα, αγγίζει το 82,8% και είναι μεγαλύτερο, σε σχέση με αυτό των αντρών το οποίο είναι μόλις το 13,8%, ενώ το 3,4% δεν απάντησε στην ερώτηση.

Πίνακας Κατανομής 4.2: Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	1	1,1	1,1	1,1
22-30	4	4,6	4,6	5,7
31-40	19	21,8	21,8	27,6
41-50	43	49,4	49,4	77,0
51-60	18	20,7	20,7	97,7
60 και άνω	2	2,3	2,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Στον Πίνακα 4.2 φαίνεται η κατανομή του δείγματος ανά ηλικιακή ομάδα. Από την ανάλυση του δείγματος, προκύπτει ότι η ηλικιακή ομάδα η οποία συμμετέχει περισσότερο στην έρευνα είναι από 41 έως 50 ετών, σε ποσοστό 49,4%, ενώ η αμέσως επόμενη ηλικιακή ομάδα, που διακρίνεται στον πίνακα 4.2, είναι αυτή των 31 έως 40 ετών, σε ποσοστό 21,8% και αμέσως μετά, η ηλικιακή ομάδα 51 έως 60 ετών, σε ποσοστό 20,7%.

Πίνακας Κατανομής 4.3: Χρόνια Υπηρεσίας στην εκπαίδευση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	4	4,6	4,6	4,6
1-5	5	5,7	5,7	10,3
5-10	20	23,0	23,0	33,3
11-15	23	26,4	26,4	59,8
16-20	11	12,6	12,6	72,4
21-25	9	10,3	10,3	82,8
26-30	12	13,8	13,8	96,6
30 και άνω	3	3,4	3,4	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Επιπλέον, από τον πίνακα 4.3, ο οποίος περιέχει την κατανομή του δείγματος ανά Χρόνια Υπηρεσίας στην Εκπαίδευση, προκύπτει ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί, που πήραν μέρος στην έρευνα, έχουν 11 έως 15 χρόνια στην εκπαίδευση, σε ποσοστό 26,4%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι έχουν από 26 έως 30 έτη υπηρεσίας, πλησιάζουν, δηλαδή, κοντά στην συνταξιοδότηση, είναι σε ποσοστό 13,8%.

Πίνακας Κατανομής 4.4: Επιμόρφωση στις ΤΠΕ

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	4	4,6	4,6	4,6
καμία	13	14,9	14,9	19,5
Α' Επιπέδου	43	49,4	49,4	69,0
Valid Β' Επιπέδου	20	23,0	23,0	92,0
από άλλο φορέα	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Από τον πίνακα 4.4, που περιέχει την κατανομή των φιλολόγων σχετικά με το Επίπεδο Επιμόρφωσής τους στις ΤΠΕ, προκύπτει ότι η πλειοψηφία του δείγματος έχει επιμόρφωση σε ΤΠΕ Επιπέδου Α' σε ποσοστό 49,4%, ενώ σε επιμόρφωση ΤΠΕ επιπέδου Β' έχει συμμετάσχει μόλις το 20%. Επιπλέον, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το 14,9 % του δείγματος δεν έχει καμία επιμόρφωση στις ΤΠΕ.

Το Μέρος 2, που έχει ως σκοπό τη συλλογή πληροφοριών, που προκύπτουν σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από τους καθηγητές για προσωπικούς λόγους, ως «Προσωπικοί Παράγοντες», αποτελείται από την Ερώτηση 5, στην οποία αναφέρεται αναλυτικά η χρήση εργαλείων ΤΠΕ (word, excel, power point, internet, blogs, wikis, GoogleDogs, κοινωνικά δίκτυα και άλλοι τρόποι) από τους καθηγητές για προσωπικούς λόγους.

Πίνακας Κατανομής 4.5: Χρήση Word για προσωπικούς λόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
καθόλου	6	6,9	6,9	9,2
σπάνια	2	2,3	2,3	11,5
μερικές φορές	7	8,0	8,0	19,5
συχνά	20	23,0	23,0	42,5
πολύ συχνά	50	57,5	57,5	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Πίνακας Κατανομής 4.6: Χρήση excel για προσωπικούς λόγους

		Percent		
Valid Δεν απάντησε	13	14,9	14,9	14,9
καθόλου	24	27,6	27,6	42,5
σπάνια	21	24,1	24,1	66,7
μερικές φορές	20	23,0	23,0	89,7
συχνά	6	6,9	6,9	96,6
πολύ συχνά	3	3,4	3,4	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Πίνακας Κατανομής 4.7: Χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	7	8,0	8,0	8,0
καθόλου	18	20,7	20,7	28,7
σπάνια	6	6,9	6,9	35,6
Valid μερικές φορές	19	21,8	21,8	57,5
συχνά	24	27,6	27,6	85,1
πολύ συχνά	13	14,9	14,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Στον πίνακα 4.5, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση Word για προσωπικούς λόγους, φαίνεται ότι το word χρησιμοποιείται πολύ συχνά από το 57,5% , συχνά από το 23% και καθόλου από το 6,9%.

Ο Πίνακας 4.6 περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση excel για προσωπικούς λόγους, ενώ ο Πίνακας 4.7 περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση PowerPoint για προσωπικούς λόγους. Με βάση τα στοιχεία των πινάκων 4.6 και 4.7 προκύπτει ότι το δείγμα της έρευνας δεν χρησιμοποιεί το excel καθόλου σε ποσοστό 27,6%, ενώ μόλις το 3,4% το χρησιμοποιεί πολύ συχνά. Επιπλέον, το PowerPoint, χρησιμοποιείται συχνά από το 27,6% του δείγματος για προσωπικούς λόγους, ενώ δεν χρησιμοποιείται καθόλου από το 20,7%.

Πίνακας Κατανομής 4.8: Χρήση Internet για προσωπικούς λόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	1	1,1	1,1	1,1
καθόλου	7	8,0	8,0	9,2
Valid μερικές φορές	5	5,7	5,7	14,9
συχνά	8	9,2	9,2	24,1
πολύ συχνά	66	75,9	75,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Στη συνέχεια από τον πίνακα 4.8, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση Internet για προσωπικούς λόγους, προκύπτει ότι σε ποσοστό 75,9% το internet είναι το εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται πολύ συχνά από το δείγμα της έρευνας και καθόλου μόνο από το 8%.

Πίνακας Κατανομής 4.9: Χρήση blogs για προσωπικούς λόγους

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
καθόλου	17	19,5	19,5	23,0
σπάνια	12	13,8	13,8	36,8
Valid μερικές φορές	13	14,9	14,9	51,7
συχνά	19	21,8	21,8	73,6
πολύ συχνά	23	26,4	26,4	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Επιπλέον, από τον πίνακα 4.9, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση blogs για προσωπικούς λόγους, διαπιστώνει κανείς ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος εμπιστεύονται την χρήση των blogs πολύ συχνά σε ποσοστό 26,4%, συχνά από το 21,8% και καθόλου από τα 19,5%.

Πίνακας Κατανομής 4.10: Χρήση Wikis για προσωπικούς λόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	11	12,6	12,6	12,6
καθόλου	36	41,4	41,4	54,0
σπάνια	13	14,9	14,9	69,0
Valid μερικές φορές	10	11,5	11,5	80,5
συχνά	9	10,3	10,3	90,8
πολύ συχνά	8	9,2	9,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Πίνακας Κατανομής 4.11: Χρήση GoogleDocs για προετοιμασία εκπ/κού

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	7	8,0	8,0	8,0
καθόλου	36	41,4	41,4	49,4
σπάνια	10	11,5	11,5	60,9
Valid μερικές φορές	12	13,8	13,8	74,7
συχνά	9	10,3	10,3	85,1
πολύ συχνά	13	14,9	14,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Πίνακας Κατανομής 4.12: Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προσωπικούς λόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	5	5,7	5,7	5,7
καθόλου	36	41,4	41,4	47,1
σπάνια	15	17,2	17,2	64,4
Valid μερικές φορές	10	11,5	11,5	75,9
συχνά	6	6,9	6,9	82,8
πολύ συχνά	15	17,2	17,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Στον πίνακα 4.10, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση Wikis για προσωπικούς λόγους, προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων, δηλαδή το 41,4%, απάντησε ότι δεν χρησιμοποιεί Wikis καθόλου, ενώ μόλις το 9,2% δηλώνει ότι τα χρησιμοποιεί πολύ συχνά. Το ίδιο ποσοστό απάντησε και για την χρήση Googledocs στον πίνακα 11, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση Googledocs για προσωπικούς λόγους, δηλαδή το 41,4% δεν τα χρησιμοποιεί καθόλου και μόλις το 14,9% τα χρησιμοποιεί πολύ συχνά. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι το ίδιο ποσοστό 41,4% απάντησε για τη χρήση κοινωνικών δικτύων ότι δεν τα χρησιμοποιεί καθόλου και το 17,2% ότι τα χρησιμοποιεί πολύ συχνά, όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.12, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση κοινωνικών δικτύων για προσωπικούς λόγους.

Πίνακας Κατανομής 4.13: Χρήση άλλου για προσωπικούς λόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	79	90,8	90,8	90,8
καθόλου	3	3,4	3,4	94,3
Valid μερικές φορές	2	2,3	2,3	96,6
πολύ συχνά	3	3,4	3,4	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Στον πίνακα 4.13, που περιέχει την κατανομή του δείγματος αναφορικά με τη χρήση άλλου εργαλείου ΤΠΕ για προσωπικούς λόγους, προκύπτει ότι σε ποσοστό 90,8% το δείγμα δεν απάντησε στην ερώτηση.

Το *Μέρος 3* αφορά τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με κάποιες ανεξάρτητες μεταβλητές:

- Η χρήση των ΤΠΕ από τους καθηγητές για λόγους εκπαιδευτικής πρακτικής, αξιολογείται με τις Ερωτήσεις Ε6 και Ε7.

Η ερώτηση έξι (6), αναφέρεται στη χρήση εργαλείων ΤΠΕ από τους καθηγητές για την προετοιμασία του μαθήματος της Γλώσσας. Στον Πίνακα Κατανομής 4.14 (Παράρτημα 2) φαίνεται ότι το 62,1% των εκπαιδευτικών χρησιμοποιεί το Word πολύ συχνά ως εργαλείο ΤΠΕ και το 14,9% συχνά. Αντίθετα το Excel δεν το χρησιμοποιεί καθόλου το 41,4% (Πίνακας Κατανομής 4.15, Παράρτημα 2). Το PowerPoint είναι εργαλείο το οποίο οι εκπαιδευτικοί το χρησιμοποιούν μερικές φορές σε ποσοστό 28,7% (Πίνακας Κατανομής 4.16, Παράρτημα 2). Το Internet, επίσης, είναι σημαντικό για την προετοιμασία του μαθήματος, δεδομένου ότι το χρησιμοποιεί πολύ συχνά το 55,2% των φιλολόγων, που πήρε μέρος στην έρευνα (Πίνακας Κατανομής 4.17, Παράρτημα 2). Σε ότι αφορά τα blogs οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δεν τα χρησιμοποιούν καθόλου σε ποσοστό 29,9% και πολύ συχνά, σε ποσοστό 21,8% (Πίνακας Κατανομής 4.18, Παράρτημα 2). Τα wikis και τα googledocs αποτελούν εργαλεία τα οποία έχουν χαμηλή αποδοχή από τους εκπαιδευτικούς της έρευνας, αφού τα wikis σε ποσοστό 42,5% δεν

χρησιμοποιούνται καθόλου από αυτούς (Πίνακας Κατανομής 4.19, Παράρτημα 2), όπως και τα googledocs, επίσης, σε ποσοστό 43,7% (Πίνακας Κατανομής 4.20, Παράρτημα 2). Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο όταν μιλάμε για την χρήση των κοινωνικών δικτύων, αφού αγγίζει το 64,4% (Πίνακας Κατανομής 4.21, Παράρτημα 2). Τέλος, στην ερώτηση που αφορά τη χρήση άλλου εργαλείου ΤΠΕ για την προετοιμασία του μαθήματος σε ποσοστό 95,4% οι εκπαιδευτικοί δεν απάντησαν (Πίνακας Κατανομής 4.22, Παράρτημα 2).

Στην ερώτηση επτά (7) ζητείται να αναφερθεί αναλυτικά από τους φιλολόγους με ποιο εργαλείο ΤΠΕ έχει υλοποιηθεί μαθησιακή δραστηριότητα με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών τους στο μάθημα της Γλώσσας. Από τον Πίνακα Κατανομής 4.23, (Παράρτημα 2) φαίνεται ότι σε ποσοστό 37,9% το word έχει χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση μαθήματος με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Σε αντίθεση με το word, το excel σε ποσοστό 50,6% δεν έχει χρησιμοποιηθεί καθόλου (Πίνακας Κατανομής 4.24, Παράρτημα 2). Επιπλέον, το Power Point δεν έχει χρησιμοποιηθεί καθόλου σε ποσοστό 24,1% ενώ μόλις το 18% το έχει χρησιμοποιήσει για την πραγματοποίηση μαθήματος με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών της τάξης (Πίνακας Κατανομής 4.25, Παράρτημα 2). Το internet είναι εργαλείο που έχει χρησιμοποιηθεί από το 31% των καθηγητών κατά την υλοποίηση μαθησιακής δραστηριότητας (Πίνακας Κατανομής 4.26, Παράρτημα 2). Τα blogs δεν έχουν χρησιμοποιηθεί καθόλου σε ποσοστό 36,8% και έχουν χρησιμοποιηθεί μερικές φορές σε ποσοστό 18,4%. (Πίνακας Κατανομής 4.27, Παράρτημα 2). Τα wikis σε ποσοστό 50,6% δεν έχουν καθόλου χρησιμοποιηθεί (Πίνακας Κατανομής 4.28, Παράρτημα 2) καθώς και τα Googledocs με ποσοστό ακριβώς ίδιο (Πίνακας Κατανομής 4.29, Παράρτημα 2). Το ποσοστό αυτό αυξάνεται και αγγίζει το 64,4% σε ότι αφορά την χρήση των κοινωνικών δικτύων (Πίνακας Κατανομής 4.30, Παράρτημα 2). Τέλος, σε ότι αφορά την χρήση άλλου μέσου το 89,7% δεν απάντησε καθόλου σε αυτήν την ερώτηση (Πίνακας Κατανομής 4.31, Παράρτημα 2).

- Η Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα των ΤΠΕ αξιολογείται με τις Ερωτήσεις Ε8 και Ε10.

Στην ερώτηση οκτώ (8) και στην ερώτηση δέκα (10) ζητείται από τους φιλολόγους να διατυπώσουν τη στάση τους απέναντι στις θετικές επιδράσεις, που προκύπτουν για τους μαθητές από τη χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της γλώσσας. Οι

καθηγητές, που πήραν μέρος στην έρευνα, έχουν θετική στάση απέναντι στην χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας, γιατί σε ποσοστό 44,8% συμφωνούν ότι βελτιώνουν τα εκφραστικά μέσα των μαθητών τους (Πίνακας Κατανομής 4.32 Παράρτημα 2). Σε ποσοστό 33,3% δηλώνουν ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην εκμάθηση των κανόνων ορθογραφίας (Πίνακας Κατανομής 4.33, Παράρτημα 2). Σε μεγαλύτερο ποσοστό, 48,3%, συμβάλλουν στον αποτελεσματικότερο ορθογραφικό έλεγχο (Πίνακας Κατανομής 4.34, Παράρτημα 2). Αντίθετα, για την εκμάθηση των κανόνων σύνταξης σε ποσοστό 28,7% (Πίνακας Κατανομής 4.35, Παράρτημα 2) δεν έχουν αποφασίσει εάν οι ΤΠΕ βοηθούν προς αυτήν την κατεύθυνση. Επίσης, οι καθηγητές διαφωνούν σε ποσοστό 34,5% (Πίνακας Κατανομής 4.36, Παράρτημα 2) ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον αποτελεσματικότερο συντακτικό έλεγχο του κειμένου. Στον Πίνακα Κατανομής 4.37 (Παράρτημα 2) σε ποσοστό 44,8% οι καθηγητές συμφωνούν ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του προφορικού γλωσσικού περιβάλλοντος και του γραπτού σε ποσοστό 47,1% (Πίνακας Κατανομής 4.38, Παράρτημα 2). Επίσης, συμφωνούν σε ποσοστό 37,9% ότι οι ΤΠΕ βοηθούν να κατακτήσουν τις αναγκαίες στρατηγικές για την κατανόηση των γραπτών κειμένων στο μάθημα της γλώσσας (Πίνακας Κατανομής 4.39, Παράρτημα 2). Σε ποσοστό 44,8% (Πίνακας Κατανομής 4.40, Παράρτημα 2) πιστεύουν ότι συμβάλλουν στην απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου. Επίσης, από την ανάλυση των δεδομένων του δείγματος οι καθηγητές συμφωνούν σε ποσοστό 47,1% ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων (Πίνακας Κατανομής 4.41, Παράρτημα 2). Σε ποσοστό 34,5% οι καθηγητές συμφωνούν ότι οι ΤΠΕ βοηθούν στην κατανόηση της μικροδομής του κειμένου ενώ για την ίδια ερώτηση το ποσοστό που δεν έχει αποφασίσει είναι 31%. Για την κατανόηση της μακροδομής του κειμένου συμφωνεί το 31% ενώ το ποσοστό που δεν έχει αποφασίσει είναι 32,2%.

Η ερώτηση δέκα (10) αναφέρεται αναλυτικά στο αν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η χρήση των ΤΠΕ ενισχύει τους μαθητές και από τους πίνακες που προκύπτουν διαπιστώνεται ότι η στάση των καθηγητών στην ενίσχυση των μαθητών είναι θετική. Συγκεκριμένα, στον Πίνακα Κατανομής 4.47 (Παράρτημα 2) οι καθηγητές σε ποσοστό 51,7% συμφωνούν ότι οι μαθητές τους αποκτούν κριτική ικανότητα και σε ποσοστό 60,9% συμφωνούν ότι αποκτούν ενεργητική μάθηση (Πίνακας Κατανομής 4.48, Παράρτημα 2). Στη συνέχεια, συμφωνούν ότι οι μαθητές αποκτούν συνεργατική μάθηση σε ποσοστό 67,8% (Πίνακας Κατανομής 4.49,

Παράρτημα 2) και δημιουργική γραφή σε ποσοστό 37,9% (Πίνακας Κατανομής 4.50, Παράρτημα 2). Συμφωνούν σε μεγάλο ποσοστό, το οποίο αγγίζει το 62,1%, ότι οι ΤΠΕ συντελούν στην καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού (Πίνακας Κατανομής 4.51, Παράρτημα 2). Τέλος, σε ότι αφορά την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού συμφωνούν οι καθηγητές σε ποσοστό 37,9% ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν θετικά σε αυτόν (Πίνακας Κατανομής 4.52, Παράρτημα 2).

- Η Τεχνική Υποδομή, ο Χρόνος, η Αντιλαμβανόμενη Ευκολία Χρήσης των ΤΠΕ στην τάξη, η Αντιλαμβανόμενη Επιμορφωτική Επάρκεια του εκπαιδευτικού στις ΤΠΕ διερευνώνται από την Ε11. Από την ανάλυση των δεδομένων των πινάκων προκύπτει ότι οι καθηγητές αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τους μαθητές, αφού φαίνεται να συμφωνούν σε ποσοστό 46,0% (Πίνακας Κατανομής 4.53, Παράρτημα 2). Επίσης συμφωνούν σε ποσοστό 44,8% (Πίνακας Κατανομής 4.54, Παράρτημα 2) ότι το ΠΣ δεν ενθαρρύνει την χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας. Επίσης, σε ποσοστό 50,6% (Πίνακας Κατανομής 4.55, Παράρτημα 2) συμφωνούν ότι ο προβλεπόμενος διδακτικός ΤΠΕ στην τάξη δεν είναι αρκετός. Τέλος, συμφωνούν σε ποσοστό 41,4% (Πίνακας Κατανομής 4.56, Παράρτημα 2), ότι η επιμόρφωσή τους είναι αρκετή για να διαχειριστούν τις εκπαιδευτικές αλλαγές που απαιτεί η ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας.

Το *Μέρος 4* του Ερωτηματολογίου περιλαμβάνει μία ερώτηση ανοικτού τύπου, την Ε9, στην οποία ζητείται να αναφερθεί από τους εκπαιδευτικούς ένα παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας με τη χρήση ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα. Το 41,4% δεν απάντησε στην ερώτηση, ενώ από τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς που απάντησαν, προκύπτει ότι ο κειμενογράφος, το διαδίκτυο και η προβολή παρουσιάσεων χρησιμοποιήθηκαν στα περισσότερα παραδείγματα εκπαιδευτικής δραστηριότητας με ΤΠΕ στην τάξη κατά τη γλωσσική διδασκαλία.

Κεφάλαιο 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1. Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα της μεταπτυχιακής εργασίας όπως αυτά προκύπτουν τόσο από την ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου όσο και από την βιβλιογραφική επισκόπηση. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά σε επισημάνσεις βελτιώσεις και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα σχετικά με την χρήση ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

5.2. Συμπεράσματα Βιβλιογραφικής Επισκόπησης

Από την μελέτη της ελληνικής και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας αναφορικά με τα ΠΣ και τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, την επιμόρφωση των φιλολόγων στους τρόπους αξιοποίησης των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία, τη συμμετοχή της Ελλάδας, της Αγγλίας, της Φινλανδίας και της Αυστραλίας στο PISA, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η Αυστραλία και στη συνέχεια η Φινλανδία και η Αγγλία, έχουν υιοθετήσει προ ετών πρωτοποριακές εκπαιδευτικές και διδακτικές πρακτικές, με εφαρμογή πολλών δράσεων ΤΠΕ στη διδασκαλία όχι μόνο της Γλώσσας, αλλά όλων των μαθημάτων, που συνδέονται μεταξύ τους και αντιμετωπίζονται ως γλωσσικά, υπό την έννοια ότι προάγουν το λόγο, προφορικό και γραπτό.

Επιπλέον, σε κάθε μία από τις χώρες αυτές η προαγωγή της γνώσης προωθείται με ένα αξιολογικό και αξιοκρατικό σύστημα, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη δράσεων και δραστηριοτήτων για τους μαθητές, προκειμένου να τους βοηθήσουν να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους και να συνδέσουν τις γνώσεις τους με τη ζωή, την κοινωνία και την αγορά εργασίας. Αντιθέτως, στην Ελλάδα, το εξετασιοκεντρικό

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού συστήματος προσανατολίζει τους μαθητές στην επιτυχή διεκπεραίωση των εξεταστικών διαδικασιών απομακρύνοντάς τους, από την ανάπτυξη ποικίλων δράσεων και πρωτοβουλιών.

Παράλληλα, στο εκπαιδευτικό σύστημα της Αγγλίας, της Φινλανδίας και της Αυστραλίας η χρήση των ΤΠΕ αποτελεί μέρος της καθημερινότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία για εκπαιδευτικούς και μαθητές. Στην Ελλάδα αυτή η προσπάθεια αρχίζει να γίνεται πιο συστηματική με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, παρουσιάζοντας αρκετές δυσκολίες από την άποψη της εφαρμογής της για τους εκπαιδευτικούς. Η Επιμόρφωση των Φιλολόγων σε Β' Επίπεδο κρίνεται απαραίτητη, προκειμένου να ξεπεραστούν πολλές δυσκολίες, από την άποψη μεθόδου και τεχνικής εφαρμογής των ΤΠΕ στη Γλωσσική Διδασκαλία.

Επιπλέον, από τη βιβλιογραφική μελέτη προκύπτει ότι η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, που συνδυάζει τη γνώση παιδαγωγικού περιεχομένου, τον παιδαγωγικό τρόπο για να διδαχθεί στους μαθητές η γνώση αυτή και την τεχνολογία (TPACK) (Jang&Tsai, 2013, σ. 567). Πρόκειται, δηλαδή, για μια δύσκολη διαδικασία για την οποία ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι ενήμερος. Ωστόσο, παρά τις τεράστιες προσπάθειες και τις κατευθύνσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής για την αναβάθμιση της χρήσης των ΤΠΕ, η προσπάθεια δεν απέκτησε μεγάλο αντίκτυπο στα σχολεία σε σύγκριση με άλλους κλάδους στην μοντέρνα κοινωνία μας (διοίκηση, επιχειρήσεις, εργασία, έρευνα, κλπ.) (Jimoyiannis&Atsoglou, 2012, σ. 21).

5.3. Συμπεράσματα Ανάλυσης Ερωτηματολογίου

Με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα, η ηλικιακή ομάδα του δείγματος, που πλειοψηφεί, είναι 41-50 ετών και χρησιμοποιεί πολύ συχνά το word για προετοιμασία στο γλωσσικό μάθημα. Παράλληλα, όσο νεότεροι ηλικιακά είναι οι εκπαιδευτικοί, τόσο περισσότερο επιλέγουν τη χρήση word για προετοιμασία στο γλωσσικό μάθημα. Επιπλέον, οι μεγαλύτεροι ηλικιακά εκπαιδευτικοί, που υπηρετούν 30 και άνω χρόνια στην εκπαίδευση, δεν έχουν καθόλου καλή σχέση με την τεχνολογία, σε αντίθεση με τους εκπαιδευτικούς που είναι νέοι στον εκπαιδευτικό χώρο και

προτιμούν τους υπολογιστές για την προετοιμασία τους στο γλωσσικό μάθημα. Οι ενδιαμέσες ομάδες εκπαιδευτικών με αρκετά χρόνια υπηρεσίας χρησιμοποιούν το word για να προετοιμάσουν το μάθημά τους και, όσο τα χρόνια περνούν φαίνεται πως αυτή η προτίμησή τους ενισχύεται.

Αναφορικά με το φύλο στο δείγμα της έρευνας η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είναι γυναίκες, ενώ ως προς το θέμα της *επιμόρφωσης*, προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος πλειοψηφούν με επιμόρφωση Α΄ Επιπέδου.

Οι φιλόλογοι, επίσης, σε ποσοστό 50% χρησιμοποιούν πολύ συχνά το word στο σπίτι για προσωπικούς λόγους αλλά ακόμα περισσότερο για προετοιμασία στο γλωσσικό μάθημα. Όσοι, αντίθετα, δεν το χρησιμοποιούν καθόλου για προσωπικούς λόγους στο σπίτι δεν το χρησιμοποιούν καθόλου και για προετοιμασία στο μάθημα. Η σχέση του εκπαιδευτικού με τους Η/Υ στην επαγγελματική του ζωή επηρεάζεται, όπως προκύπτει από την έρευνα, από τη σχέση του με τους Η/Υ στην προσωπική του ζωή.

Επιπροσθέτως, οι εκπαιδευτικοί του δείγματος χρησιμοποιούν πολύ συχνά τον κειμενογράφο για να προετοιμαστούν στο γλωσσικό μάθημά τους, καθώς οι θετικές πεποιθήσεις που καλλιεργούν ως προς την ωφέλεια των ΤΠΕ για τους μαθητές, τους ωθεί στην χρήση του κειμενογράφου, του διαδικτύου, και του λογισμικού παρουσιάσεων. Τα μέσα αυτά τα χρησιμοποιούν επίσης στη διδασκαλία της Γλώσσας με ΤΠΕ με τη συμμετοχή των μαθητών τους, ενώ δεν χρησιμοποιούν τα λογιστικά φύλλα καθόλου, τα blogs, τα wikis, τα GoogleDocs, τα κοινωνικά δίκτυα ή οποιοδήποτε άλλο εργαλείο. Γενικά η γνώμη των εκπαιδευτικών ως προς τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στη διδακτική της Γλώσσας και στην ενίσχυση των μαθητών είναι θετική.

Στις δραστηριότητες που εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της γλώσσας με ΤΠΕ, πλειοψηφούν αυτές που στηρίζονται στη χρήση του διαδικτύου ως μέσο αναζήτησης και συλλογής πληροφοριών σε ιστοσελίδες με επιστημονικό περιεχόμενο, σε ηλεκτρονικά λεξικά και εγκυκλοπαίδειες, σε εκπαιδευτικά παιχνίδια κ.α., η χρήση του κειμενογράφου για την καταγραφή και επεξεργασία πληροφοριών, η χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων PowerPoint.

Σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φιλόλογοι προκύπτει από την έρευνα ότι η ανεπάρκεια του διδακτικού χρόνου, σε συνδυασμό με το ΠΣ, που δεν ενθαρρύνει τη χρήση ΤΠΕ στη Γλώσσα και τη δυσκολία σχεδιασμού δραστηριοτήτων

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

με ΤΠΕ, που αντιμετωπίζουν οι φιλόλογοι, είναι οι βασικότεροι παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία του Γυμνασίου.

Αν το στοιχείο αυτό συνδυασθεί με το *επίπεδο επιμόρφωσης των φιλολόγων στις ΤΠΕ*, που είναι πλειοψηφικά Α΄ Επίπεδο, με το 20% των εκπαιδευτικών επιμορφωμένο σε Β΄ Επίπεδο και το 15% χωρίς καμία επιμόρφωση, προκύπτει ότι η χρήση των ΤΠΕ στην τάξη συνδέεται με το επίπεδο επιμόρφωσης των φιλολόγων και την εξοικείωση και προσωπική σχέση που έχουν οι εκπαιδευτικοί με τις ΤΠΕ, που δεν είναι ιδιαίτερα καλή και ως εκ τούτου δεν αξιοποιούνται στην εκπαιδευτική πράξη οι δυνατότητες των ΤΠΕ για τη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί, που προσπαθούν να εφαρμόσουν διδακτικές πρακτικές στην εκπαιδευτική πράξη, περιορίζονται σε εφαρμογές χαμηλού νοητικού επιπέδου (πχ. κειμενογράφος και επεξεργαστής κειμένου, χρήση διαδικτύου, πρόγραμμα παρουσίασης) με δραστηριότητες μηχανικού τύπου, που αναπαράγουν το δασκαλοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας με τη χρήση υπολογιστή, ενώ ταυτόχρονα θεωρούν επαρκή την επιμόρφωσή τους στις ΤΠΕ, καθώς αγνοούν, κατά πλειοψηφία, την καινοτόμα προσπάθεια υλοποίησης μαθητοκεντρικής και ανακαλυπτικής μάθησης με Η/Υ, που προτείνεται στο Β΄ Επίπεδο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, και άλλες δράσεις που λαμβάνουν χώρα στο εκπαιδευτικό στερέωμα, σε πανελλήνιο και παγκόσμιο επίπεδο.

5.4. Τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με άλλες παρόμοιες μελέτες

Βάσει των δεδομένων της έρευνας προκύπτει ότι οι φιλόλογοι σε ποσοστό 50% χρησιμοποιούν πολύ συχνά το word στο σπίτι για προσωπικούς λόγους αλλά ακόμα περισσότερο για προετοιμασία στο γλωσσικό με ΤΠΕ χρησιμοποιούν τον κειμενογράφο και το διαδίκτυο, ενώ αρκετοί χρησιμοποιούν και το λογισμικό παρουσιάσεων. Όσοι, αντίθετα, δεν το χρησιμοποιούν καθόλου για προσωπικούς λόγους στο σπίτι δεν το χρησιμοποιούν καθόλου και για την προετοιμασία τους στο μάθημα. Αντιθέτως με τους Έλληνες φιλόλογους σχετικά με τη χρήση ή μη χρήση της τεχνολογίας των υπολογιστών, βάσει της Βιβλιογραφίας προκύπτει ότι η πλειοψηφία των καθηγητών της

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ταϊβάν χρησιμοποιεί την τεχνολογία των υπολογιστών στη διδασκαλία της επιστήμης τους σε ποσοστό 94,6% (Jang&Tsai, 2013, p. 575).

Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα, η ηλικιακή ομάδα του δείγματος που πλειοψηφεί είναι 41-50 ετών και χρησιμοποιεί πολύ συχνά το word για προετοιμασία στο γλωσσικό μάθημα. Παράλληλα όσο νεότεροι ηλικιακά είναι οι εκπαιδευτικοί, τόσο περισσότερο επιλέγουν τη χρήση word για προετοιμασία στο γλωσσικό μάθημα. Επιπλέον, οι μεγαλύτεροι ηλικιακά εκπαιδευτικοί, που υπηρετούν 30 και άνω χρόνια στην εκπαίδευση, δεν έχουν καθόλου καλή σχέση με την τεχνολογία, σε αντίθεση με τους εκπαιδευτικούς που είναι νέοι στον εκπαιδευτικό χώρο και προτιμούν τους υπολογιστές για την προετοιμασία τους στο γλωσσικό μάθημα. Τα αποτελέσματα αυτά ομοιάζουν με την έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ταϊβάν, όπου ως συμπέρασμα προέκυψε το οι νέοι καθηγητές που έχουν μόλις αρχίσει τη διδασκαλία τους σταδιοδρομία τείνουν να είναι πιο πρόθυμοι για να μάθουν σχετικά με την τεχνολογία και να την ενσωματώσουν στη διδασκαλία τους, ενώ οι περισσότεροι από τους έμπειρους καθηγητές, που τείνουν να είναι μεγαλύτερης ηλικίας, έχουν εφαρμόσει στρατηγικές σύμφωνα με την παραδοσιακή διδασκαλία για χρόνια και δεν μπορούν να κάνουν προσπάθειες για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και γνώσεων που σχετίζονται με την ενσωμάτωση της διδασκαλίας τεχνολογίας στη διδασκαλία. (Jang&Tsai, 2013, σ. 575)

Επιπροσθέτως, οι εκπαιδευτικοί της παρούσας έρευνας, που προσπαθούν να εφαρμόσουν διδακτικές πρακτικές στην εκπαιδευτική πράξη, περιορίζονται σε εφαρμογές χαμηλού νοητικού επιπέδου (πχ. κειμενογράφος και επεξεργαστής κειμένου, χρήση διαδικτύου, πρόγραμμα παρουσίασης) με δραστηριότητες μηχανικού τύπου, που αναπαράγουν το δασκαλοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας με τη χρήση υπολογιστή. Αυτή η διαπίστωση ταυτίζεται με την άποψη πολλών ερευνητών στο χώρο της έρευνας αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση που υποστηρίζουν ότι παραμένει κοινή πρακτική, για πολλούς δασκάλους, η χρήση των ΤΠΕ πρωταρχικά για χαμηλού επιπέδου δραστηριότητες (π.χ. διανομή περιεχομένου ή λήψη πληροφοριών από πηγές του διαδικτύου) παρά η χρήση των ΤΠΕ ως εργαλείο μαθησιακό, που υποστηρίζει την ενεργητική μάθηση των μαθητών (Russell, 2011); (Waite, 2004); (Levin, 2008); (Jimoyiannis A. &., 2007); (Tondeur et al., 2007); (Tondeur, 2008); (Holden, 2008); (Wikan, 2011) στο (Jimoyiannis&Atsoglou, 2012).

Παράλληλα, από την ανάλυση της έρευνας (Jimoyiannis A. &, 2012, σ. 31) προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος είναι θετικοί στη διδασκαλία της γλώσσας με ΤΠΕ *με τη συμμετοχή των μαθητών τους*. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από την έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Κορινθίας κατά το έτος 2010 – 2011, όπου προέκυψε ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών ήταν θετική αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ κατά τη γλωσσική διδασκαλία. Επανέρχεται και εδώ (Jimoyiannis A. &, 2012, σ. 31), όμως, το πρόβλημα της υποστήριξης ενός δασκαλοκεντικού μοντέλου διδασκαλίας με τη χρήση των ΤΠΕ, όπως ακριβώς φαίνεται και στην έρευνά μας, καθώς επιλέγονται από τους εκπαιδευτικούς διδακτικές πρακτικές που περιορίζονται σε εφαρμογές χαμηλού νοητικού επιπέδου (πχ. κειμενογράφος και επεξεργαστής κειμένου, χρήση διαδικτύου, πρόγραμμα παρουσίασης) με δραστηριότητες μηχανικού τύπου. Παρομοίως και σε άλλες βιβλιογραφικές μελέτες αν και οι εκπαιδευτικοί υιοθετούν τη χρήση των ΤΠΕ στα σχολεία δεν το χρησιμοποιούν ως εργαλείο υποστήριξης της ενεργητικής μάθησης των μαθητών (Waite, 2004); (Levin, 2008); (Jimoyiannis A. &, 2007); στο (Jimoyiannis A. &, 2012, σ. 31).

5.5. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να διεξαχθεί για κάθε τάξη (Α', Β', Γ' Γυμνασίου) ξεχωριστά, ώστε να προκύψουν συγκριτικά συμπεράσματα για την χρήση των ΤΠΕ και την αξιοποίησή τους με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία των μαθητών για την επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης.

Επιπλέον, μια τέτοια έρευνα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από την Πολιτεία, η οποία είναι υπεύθυνη για την χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής, με σκοπό την Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με όλες αυτές τις αλλαγές και τα διαθέσιμα εργαλεία που εξελίσσονται καθημερινά και θα πρέπει να προετοιμαστούν για να αντιμετωπίσουν τις συνεχόμενες προκλήσεις, προσαρμόζοντας όλα αυτά στην καθημερινή διδακτική πρακτική τους και προετοιμάζοντας σωστά τα παιδιά στις νέες προκλήσεις και στα νέα δεδομένα.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αξιοποιηθεί το ζήτημα της διαρκούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, μέσω ποικίλων προγραμμάτων κατά τις Πανεπιστημιακές τους σπουδές και σε όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας, με επιμορφωτικά σεμινάρια, μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, ημερίδες, διδακτική πρακτική σε σχολεία άλλων χωρών, όπου είναι προηγμένη η χρήση Η/Υ κ.α., προκειμένου να αποβάλλουν το πρότυπο του δασκαλοκεντρισμού, που κρύβεται στο υποσυνείδητό τους και να γνωρίσουν την απεριόριστη ωφέλεια που κρύβουν για τους μαθητές οι ΤΠΕ.

Επιπλέον, βάσει της μελέτης των ΠΣ των άλλων χωρών και της διεθνούς βιβλιογραφίας, προκύπτει, ως πρόταση, ότι αυτό που έχει ανάγκη το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, είναι ένας νέος προσανατολισμός προς την καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών, με σκοπό την αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού της χώρας μας προς όφελος της κοινωνίας, μακριά από εξετασιοκεντρικές και βαθμοθηρικές τάσεις που υποκρύπτουν φιλαρχία και εγωισμό και δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, καινοτόμων δράσεων, καλλιέργεια της έμφυτης τάσης του ανθρώπου προς την ανακάλυψη της γνώσης και της μάθησης.

Παράλληλα, θα πρέπει το ΠΣ, ο χρόνος διδασκαλίας, τα διδακτικά εγχειρίδια να είναι συνεχώς πιο ευέλικτα, με δυνατότητες επιλογής για τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές του, προκειμένου να είναι επιτεύξιμη η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Αγγλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Αυστραλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Βικτώριας της Αυστραλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση της Αγγλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση της Βικτώριας της Αυστραλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αντωνοπούλου Στ., (2011). Το Γλωσσικό μάθημα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση της Αυστραλίας και η σχέση του με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου. (ανακτήθηκε από: <http://aee.iep.edu.gr/country/australia>).

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Ατσόγλου Κ., (2011). Παράγοντες που καθορίζουν τις επιλογές εκπαιδευτικών να χρησιμοποιηθούν ΤΠΕ στην τάξη: Μια μελέτη βασισμένη στη Θεωρία της Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς. Παν/μιο Πελ/σου, Διπλωματική Εργασία.

Βεΐκου Χρ.& Βαρέση Ευ., Πατούνα Αν., Παιδαγωγικό Πλαίσιο: Περιεχόμενο Σπουδών και Διδακτική Πράξη 2. (Ανακτήθηκε από http://www.pi-schools.gr/download/programs/erevnes/ax_poiot_xar_prot_defth_ekp/poiot_ekp_erevn/s_89_196.pdf)

Γερογιάννης Κ.& Μπούρας Αντ., (2007). Σχεδιασμός Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών – Νέες Τάσεις. (Ανακτήθηκε από <http://conf2007.edu.uoi.gr/Praktika/482-605.pdf>).

Γιαβρίμης Π., (2014), «Το εκπαιδευτικό σύστημα της Αυστραλίας», Οργάνωση, Διοίκηση & Κοινωνιολογία της Παιδείας, ΕΠΠΑΙΚ - Παράρτημα Βορείου Αιγαίου, Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Δενδρινού Β., (2011). Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών ως εργαλεία για τον Εκπαιδευτικό: Ημερίδα για τα Στελέχη Διοίκησης της Εκπαίδευσης «Το Νέο σχολικό Πρόγραμμα Σπουδών και η πιλοτική εφαρμογή του». Αθήνα.

Δενδρινού Β. & Ξωχέλλης Π., Προγράμματα Σπουδών στη σχολική εκπαίδευση: έννοιες και όροι. (ανακτήθηκε από <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko1st/glossika/print/ksohelis/>)

Δ.Ε.Π.Π.Σ. Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/3deppsaps_GlossasGimnasiou.pdf)

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Διαθεματικό Ε.Π.Π.Σ. Νεοελληνικής Λογοτεχνίας για το Γυμνάσιο. (Ανακτήθηκε από http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/4deppsaps_Logotexnias_Gymnasiou.pdf) .

Διεθνές Πρόγραμμα για την Αξιολόγηση των Μαθητών PISA, (2007), Αθήνα: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Δράκου Κ., (2014). Παραγωγή λόγου με χρήση συνεργατικών εργαλείων: Μια μελέτη στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Γ΄ Γυμνασίου. Παν/μιο Πελ/σου, Διπλωματική Εργασία.

Έκθεση του ΟΟΣΑ: Απογοητευτική η εικόνα των Ελλήνων μαθητών. Σε ποια μαθήματα «πατώνουν». (Ανακτήθηκε από http://e-didaskalia.blogspot.gr/2014/01/blog-post_3935.html)

Εκπαιδευτικό Λογισμικό. Ανακτήθηκε από http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/bibliographies/edu_soft/02.html

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των ΤΠΕ στη Διδακτική Πράξη (2014). Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών. τ. 3, κλάδος ΠΕ 02, γ΄ έκδοση, ΙΤΥΕ, Πάτρα.

Καλογεράκη Ι., (2013), Αναζήτηση Δεικτών Ολικής Ποιότητας στη Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Επιτεύξιμη Πρόκληση ή Ουτοπία; Παν/μιο Πελ/σου, Διπλωματική Εργασία.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Καλύτερες Επιδόσεις και Επιτυχείς Μεταρρυθμίσεις στην Εκπαίδευση, (2011), Προτάσεις για την εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα, ΟΟΣΑ.

Καπραβέλου Αλεξία, (2009). Το ελληνικό, αγγλικό και ιρλανδικό Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Γλώσσας επιπέδου Γυμνασίου: μια κριτική και συγκριτική παρουσίαση.

Κόμης Β. & Ντίνας Κ., (2011). Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κουτσανδρέας Κ. & Παυλίδου Μ. , (2011). Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: για διαθεματικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της ζώνης φιλολογικών μαθημάτων και με άλλα γνωστικά αντικείμενα, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κουτσανδρέας Κ., (2011). Ένταξη των ΤΠΕ στη Γλωσσική Διδασκαλία: Το Πρόγραμμα Σπουδών του Connecticut για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κουτσογιάννης Δ., (2001α). Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και γλωσσική διδασκαλία. Πτυχές μιας πολύπλευρης πραγματικότητας, Πληροφορική - επικοινωνιακή τεχνολογία και γλωσσική αγωγή: Η διεθνής εμπειρία. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 17-30.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Κουτσογιάννης Δ., (2007 α). *Σύντομο ιστορικό της παιδαγωγικής αξιοποίησης των υπολογιστών στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε 7/6/2014 από http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/education/cbt/history/index.html)

Κουτσογιάννης Δ., (2007). Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων και κυρίως στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Έρευνα στους φιλόλογους-επιμορφωτές στο πλαίσιο του έργου *Οδύσσεια*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κουτσογιάννης Δ., (2007). Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης Δ., Αλεξίου Μ., (2012). Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κουτσογιάννης Δ., Παυλίδου Μ., Χαλισιάνη Ι., (2011). Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Κυνηγός Χ. & Δημαράκη Ε. (2002), *Νοητικά εργαλεία και πληροφοριακά μέσα: Παιδαγωγική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για τη μετεξέλιξη της εκπαιδευτικής πρακτικής*, Αθήνα: Καστανιώτη.

Ματσαγγούρας Η., Η καινοτομία των Ερευνητικών Εργασιών στο Νέο Λύκειο, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Αθήνα, ΟΕΔΕΒ.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Μαυροματάκη Σ. & Σιδηροπούλου Α., Τα wikis , ένα εκπαιδευτικό εργαλείο κατάλληλο για Διερευνητική Μάθηση, ανακτήθηκε την 14/3/14 στην <http://www.etpe.eu/new/custom/pdf/etpe1382.pdf>

Μπασίδου Β., (2011). Ένταξη των ΤΠΕ στη Γλωσσική Διδασκαλία: Το Πρόγραμμα Σπουδών της Ελλάδας για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Οδηγίες για την Πιλοτική Εφαρμογή των μαθημάτων και των Βιωματικών Δράσεων στο Γυμνάσιο για τις ανάγκες της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Πιλοτική Εφαρμογή», ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3.

Οδηγίες για τις Βιωματικές Δράσεις στο Γυμνάσιο 2013 – 2014, Αρ.Πρωτ.147650/Γ2/11-10-2013/ΥΠΙΑΙΘ. (Ανακτήθηκε από <http://edu.klimaka.gr/leitoyrgia-sxoleivn/gymnasia/1565-odhgies-mathimata-viwmatices-draseis-gymnasio.html>

Ολοήμερο Σχολείο. (Ανακτήθηκε από http://www.pi-schools.gr/programs/oloimero/oloimero_01_03/.

<http://edu.klimaka.gr-arxeio-nomothesia-fek-fek-2350-2013-wrologio-programma-anatheseis-klimaka.pdf>.)

Παυλίδου Μ., (2011), Ένταξη των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία: το Πρόγραμμα Σπουδών της Φινλανδίας για τη Βασική Εκπαίδευση, Θεσσαλονίκη, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Παυλίδου Μ., (2011). Ένταξη των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία: το Πρόγραμμα Σπουδών της Φινλανδίας για την Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Πόλκας Λ., (2011). Ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία των κλασικών γλωσσών: Το Πρόγραμμα Σπουδών της Αγγλίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Πόλκας Λ., (2011). ΤΠΕ και διδασκαλία των κλασικών γλωσσών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση των χωρών Αγγλία, Γερμανία, Γαλλία και Ιταλία: Συμπεράσματα από τις μελέτες, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Θεσσαλονίκη. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο, Αθήνα, 2011.

Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον Εκπαιδευτικό, Αθήνα, 2011.

Το Αγγλικό και το Ουαλικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. (Ανακτήθηκε από <http://www.dynot.net/index.php?Itemid=78&lang=el>).

Τζιμογιάννης Α. & Κόμης Β. (2004). Στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδασκαλία τους, στο Μ. Γρηγοριάδου (επιμ.) *Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή "Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση"*, Τόμος Α', 165-176, Αθήνα.

Τζιμογιάννης Α. (2005). Προς ένα παιδαγωγικό πλαίσιο διδασκαλίας του προγραμματισμού στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο Α. Τζιμογιάννης (επιμ.), *Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου “Διδακτική της Πληροφορικής”*, Κόρινθος, σελ. 99-111.

Τζιμογιάννης Α. & Κόμης Β. (2006). Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση: διερευνώντας τις απόψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο Δ. Ψύλλος & Β. Δαδiléλης (επιμ.), *Πρακτικά του 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»*, Θεσσαλονίκη, 5-8 Οκτωβρίου 2006, 829-836.

Τζιμογιάννης Α. (2007). Το παιδαγωγικό πλαίσιο αξιοποίησης των ΤΠΕ ως εργαλείο κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής - Δημιουργικής Σκέψης για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ΟΕΠΕΚ.

Τζιμογιάννης Α. & Σιορέντα Α. (2007). Παράγοντες που καθορίζουν τις στάσεις των καθηγητών Φυσικών Επιστημών για τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους. *Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου Διδακτική Φυσικών Επιστημών και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, 5 (Γ)*.

Τζιμογιάννης Α., Σιορέντα Α. (2007). Το Διαδίκτυο ως εργαλείο ανάπτυξης της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, Αθήνα.

Τζιμογιάννης Α. (επιμ.) (2010 β). Η Τεχνολογική Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου για τις Φυσικές Επιστήμες: Μια εφαρμογή στην επιμόρφωση επιμορφωτών εκπαιδευτικών. *Πρακτικά Εργασιών 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΣΠΕ στην Εκπαίδευση»*, τόμος II, σ. 295-302 Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος.

Τζιμογιάννης Α. & Τσιωτάκης Π., (2012). *Ιστοεξερευνήσεις (WebQuests): Ζητήματα*

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

παιδαγωγικού και διδακτικού σχεδιασμού. Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα ΠΑΚΕ (Ειδικό Μέρος). ΙΤΥΕ.

Φωτόδεντρο (2014). *Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου*. Ανακτήθηκε στις 21 Απριλίου 2014, από <http://dschool.edu.gr>

Χατζησαββίδης Σ., & Αλεξίου Μ., (2012). Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: στο πλαίσιο του τυπικού γραμματισμού, για διαθεματικές διδακτικές πρακτικές, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (Ανακτήθηκε από www.greeklanguage.gr/).

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Α-Β και Γ τάξης Γυμνασίων. (Γ2/74671/21-07-2006 Απόφαση ΥΠ.Ε.Π.Θ. ΦΕΚ 1154, τ. Β΄. (Ανακτήθηκε από <http://4grde-a-ath.att.sch.gr/arxeiapdf/orproGYM.pdf>

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Γυμνασίων που εφαρμόζουν Πιλοτικά Π.Σ. ΦΕΚ 2350/2013 – Αριθμ. 124060/Γ2. (Ανακτήθηκε από <http://edu.klimaka.gr/leitoyrgia-sxoleivn/gymnasia/1611-wriologio-programma-pilotika-gymnasia.html>).

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Μαθημάτων Γυμνασίου. ΦΕΚ 2121/2013. (Ανακτήθηκε από <http://edu.klimaka.gr/leitoyrgia-sxoleivn/gymnasia/770-wriologio-programma-mathhmatwn-gymnasiu-fek21292008.html>).

Acara, General Capabilities in the Australian Curriculum, January 2013 Retrieved 15/1/2014 από www.acara.com .

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Acara, Senior Secondary Australian Curriculum, Achievement Standards Glossary Retrieved 15/1/2014 από www.acara.com .

Acara, Senior Secondary Australian Curriculum, Essential English Glossary Retrieved 15/1/2014 από www.acara.com .

Acara, (2008). *Δήλωση Μελβούρνης εκπαιδευτικών στόχων για τους νέους Αυστραλούς* . Ανακτήθηκε 15/1/2014 από www.acara.com .

Acara, (2012). The Australian Curriculum. Retrieved 15/1/2014 από www.acara.com .

Aydin S. (2012). Teacher's perceptions about the use of computers in EFL teaching and learning: the case of Turkey. *Computer Assisted Language Learning*, 26:3, 214- 233.

Baron G.-L. & Bruillard E., (1996). *L'informatique et ses usagers dans l'éducation*, PUF, Paris

Baron G.-L. & Bruillard E., (1997). Information Technology in French Education: implications for teacher education, *Journal of Information Technology for Teacher Education*, Vol.6, No. 3.

Brown, J. S. & Adler, R. P. (2008). 'Minds on Fire: Open Education, the Long Tail, and Learning 2.0'. *Educause Review*, 43 (1), [online] Available from: <http://connect.educause.edu/Library/EDUCAUSE+Review/MindsonFireOpenEducation/45823>

Bruno Poellhuber, Martine Chomienne and Thierry Kassenti. The Effect of Peer Collaboration and Collaborative Learning on Self – Efficacy and Persistence in a Learner – Paced Continuous Intake Model, *International Journal of E-Learning and Distance Education* (retrieved 14/2/14 from <http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/view/451/702>).

Cartelli A. & Palma M. Encyclopedia of Information Communication Technology V.I, A-Im. Information Science Reference.

Ching Yang S. & Chen Y., Technology – Enhanced language learning: A case study, www.sciencedirect.com .

Citizenship Education at school in Europe, Finland, National Description – 2004/05

Cohen L., Manion L., & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Compton L. (2009). Preparing language teachers to teach language on line: a look at skills, roles, and responsibilities. *Computer Assisted Language Learning*, 22:1, 73-99.

Cuban L.(2001). Oversold and underused: computers in the classroom. Cambridge, MA, Harvard University Press.

Definition and Selection of Competencies: Theoretical and Conceptual Foundation (DeSeCo) Finland, August 2001

Eurydice (2001). Information and Communication Technology in European Education Systems. (retrieved from http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/info_comm_eu_sys-oth-enl-t05.pdf).

Eurydice (2010). Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα 2009/2010. (retrieved from http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/EL_EL.pdf)

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Finnish National Board of Education, National Core Curriculum for Upper Secondary Schools, Regulation 33/011/2003

Framework for 21st Century Learning, Partnership for 21st Century Skills, www.P21.org Retrieved 15/1/2014 από www.acara.com .

Hao Yang H. & Ghi-Yin Yuen S., Handbook of Research on Practices and Outcomes in Virtual Worlds and Environments, V.I, Information Science Reference.

Harasim, L.M. (2000). Shift happens: Online v education aw a new paradigm in learning, *The Internet and Higher Education*, 3, 41-61.

Henri F. & Lundgren - Cayrol K., (2001). *Apprentissage collaboratif à distance*, Presses de l'Université du Québec, Canada

Holden H., Ozok A., & Rada R. (2008). Technology use and acceptance in the classroom: Results from an exploratory survey study among secondary education teachers in the USA. *Interactive Technology and Smart Education*, 5(2), 113-134.

Hu Z. & McGrath I. (2011), Innovation in higher education in China: are teachers ready to integrate ICT in English Language teaching?, *Technology, Pedagogy and Education*, 20:1, 41:59.

Implications for Teacher Education, Information Technology in French Education. (retrieved 28/3/14 from http://www.stef.ens-cachan.fr/annur/bruillard/Baron_bruillard%20JITTE.pdf)

Jang. S. J & Tsai M. F, (2013). Exploring the TPACK of Taiwanese secondary school science teachers using a new contextualized TPACK model. *Australasian Journal of Educational Technology*, 2013, 29(4), 566-580.

Jimoyiannis A., & Komis V. (2007). Examining teachers' beliefs about ICT in education: Implications of teacher preparation programme. *Teacher Development*, 11(2), 149-173.

Jimoyiannis A., Gravani M., Karagiorgi Y.. Teacher Professional Development through Virtual Campuses: Conceptions of a 'New' Model, *Handbook of Research on Practices and Outcomes in Virtual Worlds and Environments*, V.I, 328.

Jimoyiannis A.(2008). Factors Determining Teacher's Beliefs and Perceptions of ICT in Education, *Encyclopedia of Information Communication Technology*, V.I, A-Im, 321-334, Hershey, PA:IGI Global.

Jimoyiannis A. (2010). Designing and implementing an integrated Technological Pedagogical Science Knowledge framework for science teacher's professional development. *Computers & Education*, 55(3), 1259-1269.

Jimoyiannis A. & Komis V. (2006). Exploring secondary education teachers' attitudes and beliefs towards ICT adoption in education, *THEMES in education* 7(2), 181-204.

Jimoyiannis A., Komis, V. (2003). Investigating Greek students' ideas about forces and motion, *Research in Science Education*, 33, 375=392.

Jimoyiannis A. , Tsiotakis P., Roussinos D. & Siorenta A. (2013). Preparing teachers to integrate Web 2.0 in school practice: Toward a framework for Pedagogy 2.0, *Australasian Journal of Educational Technology*,29(2), 248 – 267.

Atsoglou K. & Jimoyiannis A. (2012). Teachers' Decisions to Use ICT in Classroom Practice: An Investigation Based on Decomposed Theory of Planned Behavior. *International Journal of Digital Literacy and Competence*, 3(2), 20-37.

Jonassen D. H. (2000). *Computers as mind tools for schools: engaging critical thinking*, Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall.

Kilickaya F. & Seferoglu G. (2013), The impact of CALL instruction on English language teachers' use of technology in language teaching, *Journal of Second and Multiple Language Acquisition – JSMULA Vol. : 1, Issue: 1*, 20-38.2013.

Levin T. & Wadmany R.(2008).Teachers' views on factors affecting effective integration of information technology in the classroom: Developmental scenery. *Journal of Technology and Teacher Education*, 16(2), 233-263.

Loveless A. M. (2003). The interaction between primary teachers' perceptions of ICT and their pedagogy, *Education and Information Technologies*, 8(4), 4313-326.

Matti Kyrö, *Education at a Glance: Long Study Periods in Finland*. (Retrieved from <http://www.minedu.fi/OPM/?lang=en>)

O' Dowd R. (2013), The competences of the telecollaborative teacher. *The Language Learning Journal*.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Overview Eurypedia: European Encyclopedia on National Educational Education System Finland, Overview (retrieved from <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Finland: Overview>).

Paula Breedon, & Trin Jefferson. Προγράμματα Σπουδών: Το Γλωσσικό ΠΣ της Αγγλίας και οι πρακτικές γλωσσικής αγωγής σ' ένα σχολείο του Λονδίνου, από <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/glossika/print/breedon/>

PISA (retrieved from <http://www.iep.edu.gr/pisa/>)

Ropp M. M., (1999). Exploring individual characteristics associated with learning to use computers in preservice teacher preparation. *Journal of Research on Computing in Education*, 31(4), 402-423.

Russell A.L. (1996). Six stages in learning new technology. Retrieved September 13, 2011, from <http://www.russellsynergies.com.au/pdf/Russell-SixStages96.pdf>

Sang G., Valcke M., van Braak J. & Tondeur J. (2009). Student Teachers' Thinking Processes and ICT Integration: Predictors of Prospective Teaching Behaviors with Educational Technology, *Computers and Education*, 54(1), 103-112.

Thang S.M. et al. (2012), The role of the electronic portfolio in enhancing Information and Communication Technology and English language skills: the voices of six Malaysian undergraduates, *Computer Assisted Language Learning*, 25:3, 277-293.

The National Curriculum in England, (2007). English Programme of study for Key Stage 3 and attainment targets, retrieved 15/1/14 from www.qca.Uk/curriculum.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

The National Curriculum in England, (2007). English Program me of study for Key Stage 4 and attainment targets, retrieved 15/1/14 from www.qca.Uk/curriculum.

The Structure of the European Education Systems 2013 – 2014: Schematic diagrams Education and Training, 25/11/13 from http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

Tondeur J., van Braak J., & Valce M. (2007). Curricula and the use of ICT in education: Two worlds apart? *British journal of Educational Technology*, 38(6), 962-976.

Tondeur J., van Keer H, van Braak J. & Valce M. (2008). ICT integration in the classroom: Challenging the potential of a school policy. *Computers & Education*, 51(1), 212-223.

Waite S. (2004). Tools for the job: A report of two surveys of information and communications technology training and use for literacy in primary schools in the West of England. *Journal of Computer Assisted Learning*, 20(1), 11-20.

Watson D. M., (2001). Pedagogy before technology: Re-thinking the relationship between ICT and teaching, *Education and Information Technologies*, 6(4), 251-266.

Watson D. (2006). Understanding the relationship between ICT and education means exploring innovation and change. *Education and Information Technologies*, 11(3-4), 199-216.

Webb M. E. (2005). Affordances of ICT in science learning: implications for an integrated pedagogy. *International Journal of Science Education*, 27(6), 705-735.

Wikan G. & Molster T. (2011). Norwegian secondary school teachers and ICT. *European Journal of Teacher Education*, 34(2), 209-218.

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Williams et al, (2000). Teachers and ICT: Current use and future needs. *British Journal of Educational Technology*, 31(4), 307-320.

Yang, S. C., & Chen, Y.J., (2007). Technology-enhanced language learning: A case study, *Computers in Human Behavior* 23, 860–879.

The English National Curriculum. (Retrieved from https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/244215/SECONDARY-nationalcurriculum_-_English2.pdf.)

The English National Curriculum for key stages 3 and 4. (Retrieved from <http://curriculum.qcda.gov.uk/key-stages-3-and-4/index.aspx>)

The English National Curriculum. (Retrieved from <https://www.education.gov.uk/schools/teachingandlearning/curriculum/nationalcurriculum2014>.)

The English National Curriculum. (Retrieved from <https://www.gov.uk/schools-colleges/curriculum-qualifications>.)

The English National Curriculum. (Retrieved from https://www.gov.uk-government-uploads-system-uploads-attachment_data-file-244221-SECONDARY_national_curriculum3.pdf .)

The English National Curriculum. (Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-english-programmes-of-study>.)

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

The English National Curriculum. (Retrieved from https://www.gov.uk-government-uploads-system-uploads-attachment_data-file-244221-SECONDARY_national_curriculum3.pdf .)

The English National Curriculum (Key Stage 3, 4, 2007). (Retrieved from www.qca.org.uk/curriculum Key Stage 3, 4, 2007).

The Finnish National Board of Education (Retrieved from http://www.oph.fi-download-47671_core_curricula_basic_education_1.pdf.)

The Finnish National Board of Education (Retrieved from http://www.oph.fi-download-47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf.)

The Australian Curriculum (Retrieved from www.australiancurriculum.edu.au/.)
(<http://www.acara.edu.au/default.asp>.)

The Australian Curriculum (Retrieved from <http://www.australiancurriculum.edu.au/English/General-capabilities> Literacy in English.)

The Australian Curriculum (Retrieved from <http://www.australiancurriculum.edu.au/SeniorSecondary/English/English/AchievementStandards>.)

The Australian Curriculum (Retrieved from <http://www.australiancurriculum.edu.au/English/Aims>.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ερωτηματολόγιο απευθύνεται στους φιλολόγους διδάσκοντες το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο. Συντάχθηκε στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, που εκπονώ στο Τμήμα Κοινωνικής & Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Παν/μίου Πελ/σου, με σκοπό τη μελέτη των απόψεων των συναδέλφων φιλολόγων σχετικά με τη χρήση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και των Πληροφοριών (ΤΠΕ) στη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο. Σας παρακαλώ πολύ να απαντήσετε ανώνυμα σε όλα τα ερωτήματα.

Σας ευχαριστώ πολύ, Σώτηρα Μαρία.

1. Φύλο:

άρρεν   θήλυ

2. Ηλικία:

22-30   31-40   41-50   51-60   60 και άνω

3. Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση:

1-5   5-10   11-15   16-20   21-25   26-30   30 και άνω

4. Έχω επιμόρφωση στις ΤΠΕ στην εκπαίδευση:

Καμία   Α' Επιπέδου   Β' Επιπέδου   Από άλλο φορέα:.....

5. Σημειώστε με Χ ποιο/ποια από τα παρακάτω εργαλεία ΤΠΕ χρησιμοποιείτε για προσωπικούς λόγους:

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προσωπικούς λόγους:					
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές	Συχνά	Πολύ

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

			φορές		συχνά
κειμενογράφος (Word)					
υπολογιστικό φύλλο (Excel)					
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)					
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο					
Ιστολόγια (blogs)					
Wikis					
GoogleDocs					
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.).					
Άλλο:.....					

6. Σημειώστε με X ποια/ποια από τα παρακάτω εργαλεία ΤΠΕ έχετε χρησιμοποιήσει για να προετοιμάσετε και να υποστηρίξετε το μάθημα της Γλώσσας:

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ για προετοιμασία του εκπαιδευτικού στο μάθημα της Γλώσσας:					
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
κειμενογράφος (Word)					
υπολογιστικό φύλλο (Excel)					
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)					
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο					
Ιστολόγια (blogs)					
Wikis					

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

GoogleDocs					
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.).					
Άλλο:.....					

7. Σημειώστε με X ποιο/ποια από τα παρακάτω εργαλεία ΤΠΕ έχετε χρησιμοποιήσει για να υλοποιήσετε μαθησιακές δραστηριότητες στο μάθημα της Γλώσσας με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών σας:

Χρήση εργαλείων ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας με ενεργό συμμετοχή των μαθητών					
	Καθόλου	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
κειμενογράφος (Word)					
υπολογιστικό φύλλο (Excel)					
λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint)					
Παγκόσμιος Ιστός - πηγές πληροφοριών στο Διαδίκτυο					
Ιστολόγια (blogs)					
Wikis					
GoogleDocs					
Κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter κ.λπ.).					
Άλλο:.....					

8. Σημειώστε με X την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει:

Η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας βοηθάει τους μαθητές:
--

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
να βελτιώσουν τα εκφραστικά τους μέσα.					
στην εκμάθηση των κανόνων ορθογραφίας.					
στην εκμάθηση των κανόνων σύνταξης.					
στον αποτελεσματικότερο ορθογραφικό έλεγχο του κειμένου.					
στον αποτελεσματικότερο συντακτικό έλεγχο του κειμένου.					
στον εμπλουτισμό του προφορικού γλωσσικού τους περιβάλλοντος.					
στον εμπλουτισμό του γραπτού γλωσσικού τους περιβάλλοντος.					
να κατακτήσουν τις αναγκαίες στρατηγικές για την κατανόηση γραπτών κειμένων.					
να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου.					
να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες.					
να κατανοήσουν τη μικροδομή του κειμένου (γραμματική της λέξης ή της πρότασης).					
τη μακροδομή του κειμένου (γραμματική της					

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

λεκτικής πράξης, της γλωσσικής λειτουργίας, του κειμενικού είδους/τύπου).					
να αποκτήσουν κριτικό γραμματισμό (εξετάζει τις ιδεολογικές θέσεις των κειμένων σε σχέση με την κοινωνική πραγματικότητα).					
να ενεργοποιήσουν τη γλωσσική νοημοσύνη.					

9. Αναφέρετε ένα παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας με ΤΠΕ που υλοποιήσατε στην τάξη σας στο μάθημα της γλωσσικής διδασκαλίας.

.....

.....

.....

.....

10. Σημειώστε με X την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει:

Η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας ενισχύει στους μαθητές:					
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
την κριτική ικανότητα.					
την ενεργητική μάθηση.					
τη συνεργατική μάθηση.					
τη δημιουργική γραφή.					
την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού					
την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού(εξετάζει τις διαδικασίες κατανόησης & σύνθεσης κειμένων).					

11. Σημειώστε με X την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει:

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν έχω αποφασίσει	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Αντιμετωπίζω δυσκολίες στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τους μαθητές με ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας.					
Το ΠΣ δεν ενθαρρύνει τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας.					
Ο προβλεπόμενος το ΠΣ διδακτικός χρόνος της Γλώσσας δεν επαρκεί για την εφαρμογή δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στην τάξη.					
Η επιμόρφωσή μου είναι επαρκής για να διαχειριστώ τις εκπαιδευτικές αλλαγές που απαιτεί η ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Γλώσσας.					

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 : ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ

Χρήση word για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.14)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
καθόλου	7	8,0	8,0	10,3
σπάνια	1	1,1	1,1	11,5
Valid μερικές φορές	10	11,5	11,5	23,0
συχνά	13	14,9	14,9	37,9
πολύ συχνά	54	62,1	62,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση excel για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.15)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	14	16,1	16,1	16,1
καθόλου	36	41,4	41,4	57,5
σπάνια	18	20,7	20,7	78,2
Valid μερικές φορές	15	17,2	17,2	95,4
συχνά	2	2,3	2,3	97,7
πολύ συχνά	2	2,3	2,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση PowerPoint για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.16)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	9	10,3	10,3	10,3
καθόλου	12	13,8	13,8	24,1
σπάνια	12	13,8	13,8	37,9
Valid μερικές φορές	25	28,7	28,7	66,7
συχνά	12	13,8	13,8	80,5
πολύ συχνά	17	19,5	19,5	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Χρήση Internet για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.17)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	1	1,1	1,1	1,1
καθόλου	11	12,6	12,6	13,8
σπάνια	2	2,3	2,3	16,1
Valid μερικές φορές	7	8,0	8,0	24,1
συχνά	18	20,7	20,7	44,8
πολύ συχνά	48	55,2	55,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση blogs για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.18)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	6	6,9	6,9	6,9
καθόλου	26	29,9	29,9	36,8
σπάνια	7	8,0	8,0	44,8
Valid μερικές φορές	14	16,1	16,1	60,9
συχνά	15	17,2	17,2	78,2
πολύ συχνά	19	21,8	21,8	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση wikis για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.19)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	17	19,5	19,5	19,5
καθόλου	37	42,5	42,5	62,1
σπάνια	14	16,1	16,1	78,2
Valid μερικές φορές	8	9,2	9,2	87,4
συχνά	4	4,6	4,6	92,0
πολύ συχνά	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Χρήση GoogleDocs για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.20)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	10	11,5	11,5	11,5
καθόλου	38	43,7	43,7	55,2
σπάνια	11	12,6	12,6	67,8
Valid μερικές φορές	10	11,5	11,5	79,3
συχνά	11	12,6	12,6	92,0
πολύ συχνά	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση Κοινωνικών Δικτύων για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.21)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	7	8,0	8,0	8,0
καθόλου	56	64,4	64,4	72,4
σπάνια	11	12,6	12,6	85,1
Valid μερικές φορές	3	3,4	3,4	88,5
συχνά	4	4,6	4,6	93,1
πολύ συχνά	6	6,9	6,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση άλλου για προετοιμασία εκπαιδευτικού (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.22)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	83	95,4	95,4	95,4
Valid καθόλου	3	3,4	3,4	98,9
πολύ συχνά	1	1,1	1,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Χρήση word στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4. 23)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν απάντησε	4	4,6	4,6	4,6
καθόλου	15	17,2	17,2	21,8
σπάνια	8	9,2	9,2	31,0
μερικές φορές	14	16,1	16,1	47,1
συχνά	13	14,9	14,9	62,1
πολύ συχνά	33	37,9	37,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση excel στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.24)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν απάντησε	13	14,9	14,9	14,9
καθόλου	44	50,6	50,6	65,5
σπάνια	17	19,5	19,5	85,1
μερικές φορές	10	11,5	11,5	96,6
συχνά	3	3,4	3,4	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση PowerPoint στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.25)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν απάντησε	7	8,0	8,0	8,0
καθόλου	21	24,1	24,1	32,2
σπάνια	14	16,1	16,1	48,3
μερικές φορές	18	20,7	20,7	69,0
συχνά	15	17,2	17,2	86,2
πολύ συχνά	12	13,8	13,8	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Χρήση Internet στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.26)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
καθόλου	13	14,9	14,9	18,4
σπάνια	10	11,5	11,5	29,9
Valid μερικές φορές	15	17,2	17,2	47,1
συχνά	19	21,8	21,8	69,0
πολύ συχνά	27	31,0	31,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση blogs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.27)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	9	10,3	10,3	10,3
καθόλου	32	36,8	36,8	47,1
σπάνια	11	12,6	12,6	59,8
Valid μερικές φορές	16	18,4	18,4	78,2
συχνά	8	9,2	9,2	87,4
πολύ συχνά	11	12,6	12,6	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση wikis στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.28)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	17	19,5	19,5	19,5
καθόλου	44	50,6	50,6	70,1
σπάνια	11	12,6	12,6	82,8
Valid μερικές φορές	11	12,6	12,6	95,4
συχνά	2	2,3	2,3	97,7
πολύ συχνά	2	2,3	2,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Χρήση GoogleDocs στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.29)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	11	12,6	12,6	12,6
καθόλου	44	50,6	50,6	63,2
σπάνια	7	8,0	8,0	71,3
Valid μερικές φορές	12	13,8	13,8	85,1
συχνά	6	6,9	6,9	92,0
πολύ συχνά	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση Κοινωνικών Δικτύων στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.30)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	9	10,3	10,3	10,3
καθόλου	56	64,4	64,4	74,7
σπάνια	7	8,0	8,0	82,8
Valid μερικές φορές	7	8,0	8,0	90,8
συχνά	4	4,6	4,6	95,4
πολύ συχνά	4	4,6	4,6	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Χρήση άλλου στη Γλώσσα με ενεργό συμμετοχή μαθητών (ΠΙΝΑΚΑΣ 4.31)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	78	89,7	89,7	89,7
καθόλου	6	6,9	6,9	96,6
Valid μερικές φορές	2	2,3	2,3	98,9
συχνά	1	1,1	1,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ στη Γλώσσα βοηθούν τους μαθητές στη βελτίωση της έκφρασης
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.32)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	9,2
Διαφωνώ	16	18,4	18,4	27,6
Valid Δεν έχω αποφασίσει	18	20,7	20,7	48,3
Συμφωνώ	39	44,8	44,8	93,1
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση ορθογραφίας
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.33)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	11,5
Διαφωνώ	22	25,3	25,3	36,8
Valid Δεν έχω αποφασίσει	18	20,7	20,7	57,5
Συμφωνώ	29	33,3	33,3	90,8
Συμφωνώ απόλυτα	8	9,2	9,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στην εκμάθηση σύνταξης
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.34)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	4	4,6	4,6	4,6
Διαφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	12,6
Διαφωνώ	23	26,4	26,4	39,1
Valid Δεν έχω αποφασίσει	25	28,7	28,7	67,8
Συμφωνώ	23	26,4	26,4	94,3
Συμφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον ορθογραφικό έλεγχο
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.35)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ απόλυτα	4	4,6	4,6	8,0
Διαφωνώ	9	10,3	10,3	18,4
Valid Δεν έχω αποφασίσει	15	17,2	17,2	35,6
Συμφωνώ	42	48,3	48,3	83,9
Συμφωνώ απόλυτα	14	16,1	16,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές στον συντακτικό έλεγχο
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.36)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ απόλυτα	4	4,6	4,6	10,3
Διαφωνώ	30	34,5	34,5	44,8
Valid Δεν έχω αποφασίσει	17	19,5	19,5	64,4
Συμφωνώ	25	28,7	28,7	93,1
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του προφορικού λόγου
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.37)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	10,3
Διαφωνώ	18	20,7	20,7	31,0
Valid Δεν έχω αποφασίσει	15	17,2	17,2	48,3
Συμφωνώ	39	44,8	44,8	93,1
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του γραπτού λόγου
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.38)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	5,7
Διαφωνώ	18	20,7	20,7	26,4
Valid Δεν έχω αποφασίσει	16	18,4	18,4	44,8
Συμφωνώ	41	47,1	47,1	92,0
Συμφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.39)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	12,6
Διαφωνώ	15	17,2	17,2	29,9
Valid Δεν έχω αποφασίσει	19	21,8	21,8	51,7
Συμφωνώ	33	37,9	37,9	89,7
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,3	10,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Κατάκτηση στρατηγικών κατανόησης γραπτών κειμένων ΤΠΕ
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.40)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	8,0
Διαφωνώ	14	16,1	16,1	24,1
Valid Δεν έχω αποφασίσει	18	20,7	20,7	44,8
Συμφωνώ	39	44,8	44,8	89,7
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,3	10,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων με ΤΠΕ

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.41)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	8,0
Διαφωνώ	9	10,3	10,3	18,4
Valid Δεν έχω αποφασίσει	16	18,4	18,4	36,8
Συμφωνώ	41	47,1	47,1	83,9
Συμφωνώ απόλυτα	14	16,1	16,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Κατανόηση μικροδομής κειμένου με ΤΠΕ

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.42)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	2	2,3	2,3	4,6
Διαφωνώ	22	25,3	25,3	29,9
Valid Δεν έχω αποφασίσει	27	31,0	31,0	60,9
Συμφωνώ	30	34,5	34,5	95,4
Συμφωνώ απόλυτα	4	4,6	4,6	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Κατανόηση μακροδομής κειμένου με ΤΠΕ

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.43)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	5,7
Διαφωνώ	23	26,4	26,4	32,2
Valid Δεν έχω αποφασίσει	28	32,2	32,2	64,4
Συμφωνώ	27	31,0	31,0	95,4
Συμφωνώ απόλυτα	4	4,6	4,6	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Απόκτηση κριτικού γραμματισμού με ΤΠΕ

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.44)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	4	4,6	4,6	6,9
Διαφωνώ	13	14,9	14,9	21,8
Valid Δεν έχω αποφασίσει	20	23,0	23,0	44,8
Συμφωνώ	38	43,7	43,7	88,5
Συμφωνώ απόλυτα	10	11,5	11,5	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Ενεργοποίηση γλωσσικής νοημοσύνης με ΤΠΕ

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.45)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ απόλυτα	1	1,1	1,1	6,9
Διαφωνώ	10	11,5	11,5	18,4
Valid Δεν έχω αποφασίσει	19	21,8	21,8	40,2
Συμφωνώ	43	49,4	49,4	89,7
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,3	10,3	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Παράδειγμα εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη Γλώσσα

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.46)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	36	41,4	41,4	41,4
Valid οικογένεια λέξεων- λεξιλογικός πίνακας σε word για θέατρο/ κινηματογράφο συλλογή- επεξεργασία- παρουσίαση υλικού για σύνθεση Ταξιδιωτικού οδηγού στην τάξη κατανόηση προφορικού λόγου με απαντήσεις σε φύλλο εργασίας (εκπομπή Π.Τσίμα)	1	1,1	1,1	42,5
	1	1,1	1,1	43,7
	1	1,1	1,1	44,8

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Παρουσίαση video ή φωτογραφιών - συμπλήρωση φύλλου εργασίας με ερωτήσεις σχετικές για όσα παρακολούθησαν οι μαθητές	1	1,1	1,1	46,0
Σχεδιάγραμμα για το Ρατσισμό με PowerPoint	1	1,1	1,1	47,1
Δημιουργία αφίσας με αναζήτηση υλικού στο διαδίκτυο & χρήση word	1	1,1	1,1	48,3
πολυτροπικά καίμενα: αναζήτηση στο διαδίκτυο & επεξεργασία τους	1	1,1	1,1	49,4
PowerPoint για διδασκαλία του Υποκειμένου	1	1,1	1,1	50,6
παρουσιάσεις με PowerPoint	6	6,9	6,9	57,5
αναζήτηση πληροφοριών στο Internet	7	8,0	8,0	65,5
αναζήτηση στο Διαδίκτυο & παρουσίαση του έργου του Καζαντζάκη	1	1,1	1,1	66,7
λεξιλόγιο από τους συμφραστικούς πίνακες & σώματα κειμένων	2	2,3	2,3	69,0
σύνταξη- συμπλήρωση- έλεγχος φύλλων εργασίας, σύνταξη άρθρου	1	1,1	1,1	70,1
οδηγός της πόλης: Διαθεματική εργασία Α΄ Γυμνασίου	1	1,1	1,1	71,3
φύλλα εργασίας με word	2	2,3	2,3	73,6
γλωσσικές ασκήσεις: ετυμολογία λέξεων	1	1,1	1,1	74,7
σχολική εφημερίδα	1	1,1	1,1	75,9
λογοτεχνικό καφενείο στα πλαίσια του e-twinning	1	1,1	1,1	77,0
συμπλήρωση κενών για κατανόηση κειμένου	1	1,1	1,1	78,2
δεν έχω	4	4,6	4,6	82,8

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

δημιουργία γλωσσικών ασκήσεων με τα e-λεξικά & την e-Πύλη	1	1,1	1,1	83,9
παρουσίαση - εμπέδωση - επανάληψη - γραμματικής & συντακτικού	2	2,3	2,3	86,2
θεωρία - ασκήσεις - παιχνίδια κ.α. σε Διαδραστικό πίνακα	2	2,3	2,3	88,5
e-Πύλη: τρόπος σύνταξης Κατηγορηματικής Μετοχής	1	1,1	1,1	89,7
PowerPoint για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις	1	1,1	1,1	90,8
δημιουργία αφίσας με PowerPoint	1	1,1	1,1	92,0
Δημιουργία πολυτροπικών κειμένων για Πόλεμο & Ειρήνη	1	1,1	1,1	93,1
Διόρθωση Παραγωγής λόγου	1	1,1	1,1	94,3
δημιουργία τουριστικού οδηγού πόλης	1	1,1	1,1	95,4
δημιουργία wiki για έναν συγγραφέα	1	1,1	1,1	96,6
Περιορισμένες δυνατότητες χρήσης ΤΠΕ λόγω έλλειψης τεχνικής υποδομής	1	1,1	1,1	97,7
λογισμικά από τη wikipedia	1	1,1	1,1	98,9
συνεργατική γραφή παραγωγής λόγου	1	1,1	1,1	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ ενισχύουν την κριτική ικανότητα
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.47)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	6,9
Διαφωνώ	8	9,2	9,2	16,1
Valid Δεν έχω αποφασίσει	21	24,1	24,1	40,2
Συμφωνώ	45	51,7	51,7	92,0
Συμφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ ενισχύουν την ενεργητική μάθηση
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.48)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	1	1,1	1,1	1,1
Διαφωνώ	4	4,6	4,6	5,7
Valid Δεν έχω αποφασίσει	14	16,1	16,1	21,8
Συμφωνώ	53	60,9	60,9	82,8
Συμφωνώ απόλυτα	15	17,2	17,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ ενισχύουν την συνεργατική μάθηση
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.49)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ	3	3,4	3,4	5,7
Valid Δεν έχω αποφασίσει	12	13,8	13,8	19,5
Συμφωνώ	59	67,8	67,8	87,4
Συμφωνώ απόλυτα	11	12,6	12,6	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Οι ΤΠΕ ενισχύουν τη δημιουργική γραφή
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.50)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	6	6,9	6,9	6,9
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	10,3
Διαφωνώ	15	17,2	17,2	27,6
Valid Δεν έχω αποφασίσει	22	25,3	25,3	52,9
Συμφωνώ	33	37,9	37,9	90,8
Συμφωνώ απόλυτα	8	9,2	9,2	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.51)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ απόλυτα	1	1,1	1,1	4,6
Valid Δεν έχω αποφασίσει	12	13,8	13,8	18,4
Συμφωνώ	54	62,1	62,1	80,5
Συμφωνώ απόλυτα	17	19,5	19,5	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Οι ΤΠΕ ενισχύουν την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού
(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.52)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ	12	13,8	13,8	17,2
Valid Δεν έχω αποφασίσει	32	36,8	36,8	54,0
Συμφωνώ	33	37,9	37,9	92,0
Συμφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Δυσκολεύομαι στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ στη Γλώσσα

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.53)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	1	1,1	1,1	1,1
Διαφωνώ απόλυτα	10	11,5	11,5	12,6
Διαφωνώ	22	25,3	25,3	37,9
Valid Δεν έχω αποφασίσει	9	10,3	10,3	48,3
Συμφωνώ	40	46,0	46,0	94,3
Συμφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Το ΠΣ δεν ενθαρρύνει τη χρήση ΤΠΕ στη Γλώσσα

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.54)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ	26	29,9	29,9	35,6
Valid Δεν έχω αποφασίσει	11	12,6	12,6	48,3
Συμφωνώ	39	44,8	44,8	93,1
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,9	6,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

Ο διδακτικός χρόνος της Γλώσσας δεν επαρκεί για ΤΠΕ στην τάξη

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.55)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν απάντησε	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	5,7
Διαφωνώ	7	8,0	8,0	13,8
Valid Δεν έχω αποφασίσει	5	5,7	5,7	19,5
Συμφωνώ	44	50,6	50,6	70,1
Συμφωνώ απόλυτα	26	29,9	29,9	100,0
Total	87	100,0	100,0	

«Οι ΤΠΕ στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου για τη Γλώσσα.»

Η επιμόρφωσή μου είναι επαρκής για ΤΠΕ στην τάξη στη Γλώσσα

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.56)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1	1,1	1,2	1,2
	8	9,2	9,3	10,5
	19	21,8	22,1	32,6
Valid	13	14,9	15,1	47,7
	36	41,4	41,9	89,5
	9	10,3	10,5	100,0
Total	86	98,9	100,0	
Missing	1	1,1		
System				
Total	87	100,0		

Cronbach's

Reliability Statistics

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4.57)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,830	,910	56

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

(Στο ηλεκτρονικό κείμενο κάντε διπλό κλικ για την επεξεργασία του Αντικειμένου 'Φύλλο εργασίας του Microsoft Office Excel').

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,288	,113	2,778	,007 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,263	,110	2,514	,014 ^c
N of Valid Cases		87			
a. Not assuming the null hypothesis.					
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.					
c. Based on normal approximation.					
CROSSTABS					
/TABLES=χρήση_word_για_προσωπικούς_λόγους BY χρήση_word					
/FORMAT=AVALUE TABLES					
/STATISTICS=CORR					